

STIG DAGERMAN

-författare
och journalist

En bibliografi
sammanställd av
Hans Sandberg

INNEHÅLL

	Sid.
Förord	4
Förkortningar	6
I. Böcker (åren 1945—74)	9
II. Skönlitterärt (i tidningar och tidskrifter)	30
III. Journalistik (inklusive bok-, film- och teaterrecensioner). .	46
IV. Dagsvers	115
V. Enkätsvar och intervjuuttalanden	130
VI. Inspelningar	151
Personregister	154

Första upplagan

© 1975 Hans Sandberg och Federativs förlag
Omslag Olle Snismarck och Arne Spångberg
Tryck Tryckeri AB Federativ, Stockholm 1975
ISBN 91 - 85016 - 24 - 1

FÖRORD

Bibliografin förtecknar "Stig Dagerman i tryck", dvs redovisar sådant som SD har skrivit och som har publicerats — i tidningar, tidskrifter eller böcker. I avsikt att uppnå så stor överskådighet som möjligt har jag valt att gruppera materialet på följande sätt: Böcker; Skönlitterärt i periodica; Journalistik; Dagsvers. Till dessa fyra avdelningar har fogats en samling enkätsvar och intervjuuttalanden samt — i en särskild avdelning — de inspelningar med SD:s röst som finns bevarade hos Sveriges radio.

SD tycks ha signerat nästan allt han publicerat. Anges inte annat i bibliografin, så är texten ifråga signerad med hela namnet, Stig Dagerman. Några tidiga texter har undertecknats Stig H Jansson — detta har då noterats. Ett antal pseudonymer (Dag, Qroll, Muffo m fl) har identifierats med benägen hjälp av fru Annemarie Dagerman(som också kunnat peka ut några osignerade SD-texter) och redaktionskamrater på tidningen Arbetaren.

Inom varje avdelning är dispositionen så långt möjligt kronologisk; recensionsförteckningarna däremot är alfabetiskt ordnade.

I regel förtecknas endast förstagångspubliceringar. Därutöver har i stort sett endast omtryck av hela böcker registrerats.

I avdelning I, Böcker, har jag inte alltid varit helt konsekvent vid urvalet: jag har här inte bara tagit med hela böcker utan också några originalbidrag i böcker och i några fall inslag i utländska *tidskrifter*, i de fall nämligen då det varit fråga om översättningar till främmande språk av något större verk av SD (Den dödsdömde, Tusen år hos Gud).

Termen "enkätsvar" har i avdelning V reserverats för uttalanden av SD som av allt att döma är autentiska, dvs som ända in i enskildheter tycks formulerade av honom själv. I "intervjuuttalanden" och "intervjuporträtt" torde den intervjuande journalisten till viss del ha fått svara för formuleringarna.

Slutligen något om de här och var inströdda citaten. De är hämtade ur SD-texter som aldrig omtryckts i bokform och är närmast avsedda som "illustrationer" till framställningen. De hänför sig alltid till närmast föregående titel i förteckningen. Citaten har valts ganska nyckfullt men torde ändå tämligen väl exemplifiera idéer och stildrag i SD:s journalistik och skönlitterära författarskap. Kan de utöver denna "nytta" också bereda läsaren litet "nöje", så är syftet till fullo nått.

*

Arbetet med att sammanställa bibliografin har fyllt en stor del av min fritid under snart två års tid — under långa perioder har det spännande sökandet efter dagermaniana i böcker och tidningslägg utgjort det allt uppslukande fritidsintresset. När jag nu lämnar resultatet ifrån mig gör jag det med både lätnad och saknad — lätnad över att få lämna något avslutat bakom mig, saknad efter den stimulans som den nästan dagliga kontakten med SD:s författarskap inneburit.

Det är många som jag måste besvärta med böner om hjälp under denna tid, och det är många jag nu har ett behov av att tacka. Dessvärre är det ogörligt att nämna alla hjälpare vid namn. Jag får nöja mig med några av dem.

Stig Dagermans hustru i första äktenskapet Annemarie Dagerman och Anita Björk, Stig Dagermans andra hustru, har båda välvilligt ställt material till mitt förfogande och i samtal haft synpunkter på det jag sysslat med. Annemarie har också biträtt mig i min jakt på illustrationer till boken. Det har känts uppmuntrande att veta att de båda stött mig i mitt försök att bibliografera SD och velat hjälpa mig till ett gott resultat. Jag tackar dem för den hjälpen.

Ett namn till: Ahto Uisk, Arbetarens chefredaktör. Redan på ett tidigt stadium, då planerna på en SD-bibliografi endast var löst skisserade, visade han intresse och uppmuntrade mig att ta itu med företaget. Senare, när manuskriptet börjat ta form, hjälpte han mig att befordra det skrivna till trycket. I ett hektiskt slutskede har han klokt och smidigt bistått med råd och dåd. Jag tackar också honom.

En tacksamhetens tanke allra sist till bibliotekarierna på Carolina Rediviva i Uppsala. De har alltid vänligt och tålmodigt hjälpt mig till rätta.

Uppsala i april 1975
Hans Sandberg

FÖRKORTNINGAR

av namn på tidningar och tidskrifter. Utgivningsorten är Stockholm, om ej annat anges eller tydligt framgår av publikationens namn. Ett antal mycket lättolkade förkortningar har utelämnats.

AB	Aftonbladet
AftP	Aftonposten, Göteborg
Arbbl	Arbetarbladet, Gävle
Arbn	Arbetaren
Arbt	Arbetet, Malmö
Arbtidn	Arbetartidningen, Göteborg
AT	Aftontidningen
Aur	Aurora, Ystad
AVB	All världens berättare
Bar	Barometern, Kalmar
Bbl	Biblioteksbladet, Lund
BergslP	Bergslagsposten, Lindesberg
BergslT	Bergslagernas Tidning, Lindesberg
BlekLT	Blekinge Läns Tidning, Karlskrona
BLM	Bonniers litterära magasin
Bohusl	Bohusläningen, Uddevalla
Bärgslbl	Bärgslagsbladet, Köping
DalaD	Dala-Demokraten, Falun
DN	Dagens Nyheter
DNS	Dagbladet Nya Samhället, Sundsvall
DP	Dagsposten
DT-Arbn	Dagstidningen-Arbetaren
EnkP	Enköpings-Posten
EtunaK	Eskilstuna-Kuriren
Expr	Expressen
FiB	Folket i bild

Folk	Folket, Eskilstuna
GHT	Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning
GMP	Göteborgs Morgonpost
Gotl	Gotlänningen, Visby
GotlA	Gotlands Allehanda, Visby
GotlF	Gotlands Folkblad, Visby
GP	Göteborgs-Posten
GT	Göteborgs-Tidningen
HallN	Hallands Nyheter, Falkenberg
HallP	Hallandsposten, Halmstad
HbgD	Helsingborgs Dagblad
HbgP	Helsingborgs-Posten
HvallsT	Hudiksvalls-Tidningen
JönkP	Jönköpings-Posten
KalmarLT	Kalmar Läns Tidning, Kalmar
KatrK	Katrineholms-Kuriren
Kristbl	Kristianstadsbladet
KstadT	Karlstads-Tidningen
KvP	Kvällsposten, Malmö
LTOsters	Länstidningen, Östersund
MT	Morgon-Tidningen
NerA	Nerikes Allehanda, Örebro
NordSv	Nord-Sverige, Sollefteå
NorraV	Norra Västerbotten, Skellefteå
NorrbK	Norrbottens-Kuriren, Luleå
NorrkT	Norrköpings Tidningar
NorrlP	Norrländs-Posten, Gävle
NyaNorrl	Nya Norrland, Sollefteå
NyaWerm	Nya Wermlands-Tidningen, Karlstad
OoB	Ord och bild
SDS	Sydsvenska Dagbladet Snällposten, Malmö
SIA	Skogsindustriarbetaren
SkAB	Skånska Aftonbladet, Malmö
SkarabT	Skaraborgs-Tidningen, Skövde
SkD	Skånska Dagbladet, Malmö
SmålA	Smålands Allehanda, Jönköping
SmålF	Smålands Folkblad, Jönköping
SocDem	Social-Demokraten
SoF	Samtid och framtid

ST	Stockholms-Tidningen
SvallsP	Sundsvalls-Posten
SvallsT	Sundsvalls Tidning
SvD	Svenska Dagbladet
SvM	Svenska Morgenbladet
SydöSvD	Sydöstra Sveriges Dagblad, Karlskrona
SödermLT	Södermanlands Läns Tidning, Nyköping
UNT	Upsala Nya Tidning
Ups	Tidningen Upsala
VestmLT	Vestmanlands Läns Tidning, Västerås
VviksP	Västerviks-Posten
VviksT	Västerviks-Tidningen
VärmF	Värmlands Folkblad, Karlstad
VästerbK	Västerbottens-Kuriren, Umeå
VästernA	Västernorrlands Allehanda, Härnösand
VästgD	Västgöta-Demokraten, Borås
ÖC	Östgöta Correspondenten, Linköping
Ög	Östgöten, Linköping
ÖresP	Öresunds-Posten, Helsingborg
ÖstergD	Östergötlands Dagblad, Norrköping
ÖstersP	Östersunds-Posten
ÖstraSm	Östra Småland, Kalmar

I. Böcker åren 1945–1974

✓ i Ormen

Steinsvik, Stockholm 1945. 55

310 s. Pris 7:75. Upplaga 2.000 ex. I Svensk bokföriteckning
veckan 22–29.11.45.

Rec: Stig Ahlgren *AT* 7.12.45 – Ivar Ahlstedt *Ny Dag* 25.1.
46, *Reformatorn* 1946:13 – Hans Andersson *GotlF* 23.1.46–
[ivar] A[ndersso]n [Ivre] *Lantarbetaren* 1946:5 – E[rik]
B[engtssö]n *RonnebyP* 24.12.45 – hb [Hugo Bergh] *SDS*
6.12.45 – Kaj Björk *MT* 11.1.46 – Stig Carlson *Arbn* 29.11.
45, *Storm* 1945:12 – Harry Dahlkvist *ÖrebroK* 8.1.46 –
Erik Goland *SIA* 1946:5, *Signalen* 1946:13 – [Lars] G[ra]f-
[strö]m *UNT* 22.12.45 – C[arl]-F[redrik] Gyllenhak *Alarm*
1946:3 – Lennart Göthberg *40-tal* 1945:10 – Ivar Harrie *Expr*
6.12.45 – Alma Viva [Viveka Heyman] *Arbbl* 16.5.46 – [Carl]
Lidma]n *MoraT* 18.1.46 – Axel Liffner *Folklig kultur* 1945:
9–10 – Örjan Lindberger *Bbl* 1946:4, *Nordisk tidskrift* 1946
s 262–263 – Erik Lindegren *BLM* 1946:1 – Arne Lindström
VviksT 22.2.46 – Artur Lundkvist *ST* 7.12.45 – K[arl] P[ers-
son] *BoråsT* 21.12.45 – Ragnhild Prim *Ariel* 1945:50 – M[artin]
R[ogberg] *SvD* 17.12.45 – Sven Stolpe *AB* 6.12.45 –
Karl Vennberg *Vi* 1945:51–52 – I[ngemar] W[izeliu]s *DN*
19.12.45 – Holm *GT* 15.12.45 – Lenn *Obs* 1945:24 – M B
BlekLT 22.12.45 – [Osign] *Bar* 3.12.45 – [Osign] *GotlA*
13.5.46 – [Osign] *Joker* 1946:1 – [Osign] *LandskronaP* 7.12.
45 – [Osign] *NyaWerm* 10.12.45 – [Osign] *Svenska lands-
bygden* 26.4.46 – [Osign] *VästerbK* 18.12.45 – [Osign]
ÖstersP 10.12.45.

✓ 2 *De dömdas ö*

Norstedt, Stockholm 1946.

311, (1) s. Pris 9: 50, inb 13: 50. Upplaga 3.250 ex. I bokhandeln 9.10.46.

Rec: Stig Ahlgren *Veckojournalen* 1946:43 – [Rune] A[n-d]é[e] ÖC 2.11.46 – Gösta Andersson *Arbt* 9.12.46 – I[var] A[ndersso]n [Ivre] Lantarbetaren 1947:3 – K[u]rt A[ndersso]n SDS 21.10.46 – Werner Aspenström *AT* 14.10.46 – P[er] O[lof] B[ärck] *Hufvudstadsbladet* (Hfors) 23.3.47 – Carl Olof Bergström *NerA* 11.12.46 – Anders Borggård *Ups* 29.11.46 – [Gösta] B[ringmar]k *Arbt* 25.10.46 – Teddy Brunius *Idun* 1946:51 – Stig Carlson *Clarté* 1947:1, *Nya Argus* (Hfors) 1947:4 – Walter Dickson *Ny Tid* 31.10.46 – Elof Ehnmark *Svensk tidskrift* 1947 s 62–63 – A[llan] F[lagerström] *AB* 22.10.46 – G[unnar] F[a]lk *EtunaK* 11.1.47 – G[ustaf] F[redén] *SvM* 5.11.46 – K[arl] R[agnar] Gierow *SvD* 19.10.46 – Erik Goland *SIA* 1947:1 – Gunnar Gunnarsson *Folkviljan* 1947:5 – Ivar Harrie *Expr* 12.10.46 – Gudmar Hasselberg *GefleD* 17.12.46 – Per Helin *Frikyrklig ungdom* 1947:1 – Viveka Heyman *Arbn* 22.10.46 – O[lle] H[olmber]g *DN* 19.10.46 – B[engt] H[olmqvis]t *Abo underrättelser* 29.11.46 – Bengt Jändel *Ung höger* 1947:1 – J[ames] K[jellman] *Smålänningen* 30.10.46 – Axel Liffner *Folkklig kultur* 1946:8–10 – Örjan Lindberger *Bbl* 1946:4, *Vi* 1947:13, *OoB* 1947 s 135 – Erik Lindegren *BLM* 1946:9 – Arne Lindström *VviksT* 18.11.46 – Helge Ljungberg *Vår lösen* 1946:12 – Artur Lundkvist *ST* 17.10.46 – Carl-Erik Nordberg *Gaudemus* 1946:9 – K E Nystedt Ög 8.11.46 – K[arl] P[ersson] *BoråsT* 13.1.47 – Axel Strindberg *FiB* 1947:4 – H[enning] Söderhjelm *GHT* 21.10.46 – B[irgit] Wadin-Persson *Hwalls-T* 2.1.47 – Bengt Widehag *GMP* 26.10.46 – [Per-Olov] Z[ennström] *Ny Dag* 30.10.46 – Tore Zetterholm *Sesam* 1946:14–15 – B H-n VärnamoN 23.11.46 – Bo BlekLT 25.11.46 – Ph S HbgD 26.10.46 – [Osigan] *KstadT* 19.10.46.

✓ 3 *Tysk höst*

Norstedt, Stockholm 1947.

167, (1) s. Pris 5: 75. Upplaga 2.700 ex. I bokhandeln 9.5.47.
2:a uppl. 1.575 ex. I bokhandeln 11.7.47.

Rec: G[unnar] A[dolfsson] *Folkviljan* 1947:26 – Stig Ahlgren *Veckojournalen* 1947:26 – Ernst Alker *Svensk tidskrift* 1948:1 – K[u]rt A[ndersso]n SDS 19.5.47 – P[er] O[lof] B[ärck] *Hufvudstadsbladet* (Hfors) 5.9.47 – Folke Bergström *DP* 3.6.47 – Ejje Berling *NybroT* 20.6.47 – Kaj Björk *MT* 26.6.47 – [Seth] B[remberg] *Söndagsnisse-Strix* 1947:7–8 – G[öte] C[arli]d *Bbl* 1948:1 – Walter Dickson *Ny Tid* 22.7.47 – G[unnar] E[delberg] *NorrkT* 20.8.47 – Erland Ehnmark *SkaraT* 17.10.47 – Lars Englund *ArbogaT* 15.7.47 – [Lars] G[ra]ffström *UNT* 1.7.47 – Herje Granberg *AB* 17.6.47 – Herbert Grevenius *ST* 19.5.47 – Per-Olof Hansson *Frikyrklig ungdom* 1948:1 – Viveka Heyman *Arbn* 29.5.47 – B[engt] H[olmqvis]t *Abo underrättelser* 23.11.47 – Knut Jaansson *BLM* 1947:6 – G[ustav] J[ohansson] *Ny dag* 9.12.47 – Kurt Juster *GHT* 9.6.47 – Bengt Järbe *LidingöT* 18.6.47 – Axel Larsson *SkD* 12.6.47 – Erwin Leiser *AT* 20.5.47 – Anders Lindberger *FiB* 1947:36 – John Lund *Signalen* 1947:35–36 – [Torvald] L[önne]f[al]k *EnkP* 3.6.47 – Tora Nordström-Bonnier *Expr* 15.5.47 – G[ustaf] O[lsso]n *SvD* 19.5.47 – K[arl] P[ersson] *BoråsT* 30.5.47 – Friedrich R[ück] *SIA* 1947:22 – Kurt Stechert *Tiden* 1947:7 – S[ven] G S[trand] *Kooperatören* 1947:16–17 – S[ven] Sw[ensson] *Broderskap* 1947:39 – Herbert Tingsten *DN* 14.5.47 – E[rik] V[endelfelt] *Folk* 30.8.47 – B E-n *SkarabT* 28.5.47 – R J *BoråsN* 4.6.47 – S T *ArvikaT* 31.5.47 – [Osigan] *Jordbrukskarnas föreningsblad* 1947:29 – [Osigan] *SödermLT* 21.5.47 – [Osigan] *VviksT* 9.6.47 – [Osigan] *ÖstraSm* 29.5.47.

4 *Nattens lekar*

Norstedt, Stockholm 1947.

313, (1) s. Pris 9: 50, inb 13: –. Upplaga 3.300 ex. I bokhandeln 25.10.47.

2:a uppl. 1.600 ex. I bokhandeln 3.12.47.
3:e uppl. 1.600 ex. I bokhandeln 24.1.48.

Rec: [Rune] A[nd]é[e] ÖC 31.10.47 – H[ans] A[ndersson]n GotlF 2.12.47 – [Karl-Gustav?] A[nderso?n]n Gotl 11.11.47 – K[urt] A[ndersso]n SDS 27.11.47 – C[arl O[lof] B[ergström] NerA 21.11.47 – Ejje Berling NybroT 5.12.47 – Staffan Björck OoB 1948 s 321–322 – G[öte] C[arli]d Bbl 1948:1 – Stig Carlson MT 28.10.47 – A[rvid] C[eder]g[re]n ÖstergD 30.10.47 – Walter Dickson Ny Tid 6.11.47 – G[unnar] E[delberg] NorrkT 17.12.47 – Elof Ehnlmark Svensk tidskrift 1948:1 – K[ristoffer] E[ncke]ll Ny Tid (Hfors) 23.12.47 – Allan Fagerström AB 28.10.47 – G[unnar] F[alk] EtunaK 18.12.47 – Astrid Forsberg Hertha 1947:12 – Lisa Genell Expr 28.10.47 – K[arl] R[agnar] G[ierow] SvD 27.10.47 – J[ohannes] G[illby] SydöSvD 14.7.48 – Erik Goland SIA 1947:23 – Gunnar Gunnarson Folkviljan 1948:3 – Kerstin Hedlund Frikyrkelig ungdom 1948:6–8 – Viveka Heyman Arbn 30.10.47 – O[lle] H[olmber]g DN 27.10.47 – B[engt] H[olmqvis]t Åbo underrättelser 23.11.47 – Nathan Johnson NyaWerm 23.4.48, Svensk skoltidning 1948:18 – [Gustaf] J[onner]gård Svenska landsbygden 23.12.47 – Bengt Järbe Stockholms förstadsblad 15.11.47 – Karin Karlsson GP 12.11.47 – John Karlzén FiB 1948:17 – Erwin Leiser Lundagård 1947:12 – A[lbin] L[in]d Fackföreningsrörelsen 1947:50 – S[ven] L[indne]r VestmLT 17.12.47 – Arne Lindström VviksT 10.11.47 – Artur Lundkvist ST 8.11.47 – M[aja] R[mnaeus] P[al]m VästerbK 20.12.47 – K[arl] P[ersson] BoråsT 5.12.47 – Matts Ryng KatrK 10.12.47 – J[ames] R[össel] AT 1.11.47 – Östen Sjöstrand GMP 27.10.47 – J[an] S[tiernste]dt Ergo 1947:15 – Bertil Ströhm Arbt 16.11.47 – Georg Svensson BLM 1947:10 – [Tage] S[vensso]n Aur 31.12.47 – H[enning] S[öderhjel]m GHT 7.11.47 – Per Erik Wahlund UNT 3.2.48 – [Osigan] Bar 8.11.47.

5 Tysk höst
Tanum, Oslo 1947.
[Originaltitel: Tysk höst. Övers till norska:] Aksel Akselson.

12 6 Dramer om dömda. [Innehåll:] Den dödsdömden. Skuggan av Teater | Mart. 81
Norstedt, Stockholm 1948.
255 s. Pris 11:15. Upplaga 1.650 ex. I bokhandeln 15.9.48.

Rec: K[urt] B[ergström] NyaNorrl 9.7.49 – Ejje Berling NybroT 3.12.48 – G[öte] C[arli]d Bbl 1949:2 – Carl Cramér Ny Tid 26.11.48 – Gunnar Gunnarson Folkviljan 1948:46 – Oscar Hedberg SmålF 25.11.48 – Hanserik Hjertén Ög 2.4.49 – C[onny] J[onsson] Scen och salong 1948:12 – O[ve?] M[oberg?] Arbt 5.12.48 – Per E Rundquist Adam 1948:12 – [Osigan] VviksT 11.10.48.

✓ 7 Bränt barn

Norstedt, Stockholm 1948.
273, (1) s. Pris 10: –, inb 13: 50. Upplaga 3.250. I bokhandeln 18.10.48
2:a uppl. 5.900 ex. I bokhandeln 11.11.48.
3:e uppl. 5.100 ex. I bokhandeln 1.12.48.
4:e uppl. 5.100 ex. I bokhandeln 12.12.48.

Rec: Stig Ahlgren Veckojournalen 1948:45 – [Rune] A[nd]é[e] ÖC 2.11.48 – E[li]s An[dersson] GP 27.11.48 – [Karl-Gustav?] A[nderso?n]n Gotl 9.11.48 – Arne Bengtsson ÖstersP 27.10.48 – Hans Bergrahm KvP 24.10.48 – C[arl] O[lof] B[ergström] NerA 25.11.48 – Ejje Berling NybroT 10.12.48 – B[oel-] M[arie] B[eronius] SkD 4.11.48 – Staffan Björck OoB 1949 s 329–330 – Carl Gustaf Boëthius Vår lösen 1948:12 – Anders Borggård Ups 3.12.48 – A[xel] B[rålan]d VärmF 11.11.48 – G[öte] C[arli]d Bbl 1949:1 – Stig Carlson MT 21.10.48 – Günter Dallman Studiekamraten 1949:1–2 – H[ans] Dh[ejn]e SDS 31.10.48 – Pressman [Nils Dhejne] Bar 14.12.48 – Walter Dickson Ny Tid 18.11.48 – G[unnar] E[delberg] NorrkT 3.12.48 – Elof Ehnlmark Svensk tidskrift 1949 s 176–177 – W[ilhelm] Eurenius BlekLT 19.11.48 – E[rik]

F[orsell] *GT* 31.10.48 – Å[k]e F[redriksson] *Bärgsbl* 22.12.48
 – Richard [Gunnar Garpe] *VestmLT* 2.12.48 – Erik Goland
SIA 1949:17 – Nils Håkan H[ansson] *LundsD* 22.11.48 –
 Ivar Harrie *Expr* 21.10.48 – Gudmar Hasselberg *GefleD* 19.
 11.48 – Oscar Hedberg *SmålF* 25.11.48 – Viveka Heyman
Arbn 23.10.48 – Hanserik Hjertén Ög 15.11.48 – B[engt]
 H[olmqvist] *Åbo underrättelser* 24.11.48 – Ivar Ivre *Lantar-*
betaren 1949:6 – Nathan Johnson *Nya Werm* 17.12.48 (Nth
 J), *Svensk skoltidning* 1948:50–51 – T[horsten] J[onsson] *DN*
 21.10.48 – John Karlzén *FiB* 1948:49 – B[ertel] K[ihlman]
Nya Argus (Hfors) 1948:21 – Olof Lagercrantz *SvD* 21.10.
 48 – Erwin Leiser *Arbt* 23.10.48 – Orjan Lindberger *Vi* 1948:
 46 – Arne Lindström *VviksT* 8.11.48 – O[lle] M[oberg] *Ny*
Dag 23.12.48 – O[ttos] N[ilsson] *DalaD* 12.11.48 – Carl-Erik
 Nordberg *ST* 21.10.48 – K[arl] P[ersson] *Bordst* 1.11.48 –
 Per E Rundquist *Adam* 1949:2 – Åke Runnquist *BLM* 1948:
 9 – J[ames] R[össel] *AT* 25.10.48 – L[ars] S[axon] *Svensk*
damtidning 1948:52 – Osten Sjöstrand *GMP* 28.10.48 – Sven
 Stolpe *AB* 27.10.48 – H[enning] S[öderhjelm] *GHT* 1.11.48
 – P[aul] T[erning] *SvM* 9.11.48 – E N T[igerstedt] *SoF* 1948:
 10 – [Jarl] T[ranaeu]s *Gaudemus* 1949:2 – [Lars Helge]
 T[un]ving *HbgD* 23.12.48 – T-e [Eric Törnfeldt?] *Arbbl* 15.
 12.48 – B[irgit] W[adin]-Q[varnström] *ÖstergD* 8.11.48 –
 Eva Wennerström *Idun* 1948:49 – Bertil Wickman *LundsD*
 10.11.48 – Bonzo *SkAB* 29.10.48 – B R *BergsLT* 30.11.48 –
 Ch O *Kristbl* 27.10.48 – Ofeg *Polstjärnan* 1949:1 – Vanja
Sjömannen 1949:3 – [Osign] *Allers* 1949:2 – [Osign] *Arbe-*
tets kvinnor 1949:2 – [Osign] *Metall-ettan* 1948:6 – [Osign]
VviksP 29.10.48.

8 Der Verurteilte

Bermann-Fischer, Stockholm 1948.

[Originaltitel: Den dödsdömda. Övers till tyska:] Peter Weiss.
 ([I]Die Neue Rundschau 1948:10.)

9 Judasdramer. [Innehåll:] Streber. Ingen går fri.

Norstedt, Stockholm 1949.

332 s. Pris 13:50. Upplaga 1.650 ex. I bokhandeln 8.4.49.

Tekter 1

- 81

Den unge Stig Dagerman, tecknad och tolkad av Signe Lund-Aspenström.

I Bonniers porträtsamling på Nedre Manilla, Stockholm.

Rec: Allan Bergstrand *Arbt* 20.6.49 – Ejje Berling *NybroT* 21.10.49 – Hans Blix *Ergo* 1949:7 – G[unnar] E[delberg] *NorrkT* 9.7.49 – Hanserik Hjertén Ög 22.6.49 – I[var] I[vre] *Lantarbetaren* 1950:7 – S[ten] S[elande]r *SvD* 28.4.49 – P[paul] T[erning] *SvM* 4.7.49 – O[scar] W[ieselgren] Bbl 1949:6.

10 *Åttonde dagen* [I:] Åkerhielm, Gallie, utg. Svensk Decamerone. Wahlström & Widstrand, Stockholm 1949. (S 197–225.)

✓ 11 *Bröllopsbesvär*
Norstedt, Stockholm 1949.
297, (1) s. Pris 9: 25, inb 13: 50. Upplaga 3.250 ex I bokhandeln 29.11.49.
2:a uppl. 3.100 ex. I bokhandeln 1.12.49.
3:e uppl. 4.100 ex. I bokhandeln 5.12.49.

Rec: Holger Ahlenius *BLM* 1950:1 – [Rune] A[nd]é[e] ÖC 17.12.49 – E[li]s An[dersson] *GP* 24.12.49 – M[atts] B[algård] *VästerbK* 24.12.49 – Hans Bergrahm *KvP* 18.12.49 – C[arl] O[lof] B[ergström] *NerA* 10.12.49 – Ejje Berling *NybroT* 14.7.50 – Staffan Björck *DN* 5.12.49, *OoB* 1950 s 282–283 – Stig Carlson *MT* 5.12.49 – Walter Dickson *Ny Tid* 5.12.49, *FiB* 1950:3 – E[lof] E[hnmar]k *UNT* 24.12.49 – O[lof] E[nckell] *Huvudstadsbladet* (Hfors) 19.1.50 – Allan Fagerström *AB* 5.12.49 – C[arl] F[redrik] G[yllenhak] *GT* 14.1.50 – A[rvid] H[allberg] *DalaD* 15.12.49 – Ivar Harrie *Expr* 5.12.49 – I[var] I[vre] *Lantarbetaren* 1950:7 – N[a]-th[an] J[ohnson] *NyaWerm* 7.12.49 – Gabriel Jönsson *SDS* 12.12.49 – Erwin Leiser *Arbt* 13.12.49 – [Arne Lindström] *VvikstT* 13.12.49 – G[ermund] M[ichane]k *Ergo* 1949:14 – O[lle] M[oberg] *Ny Dag* 22.12.49 – Sigvard Mårtensson *SkD* 13.12.49 – Bengt Nirje *Arbn* 7.12.49 – K[arl] P[ersson] *BoråsT* 21.12.49 – J[ames] R[össel] *AT* 7.12.49 – Sten Selander *SvD* 5.12.49 – Victor Svanberg *ST* 5.12.49 – H[enning] S[öderhjelm] *GHT* 6.12.49 – Bengt Tomson *SvM* 17.12.49 –

Erik Vendelfelt *Folk* 21.2.50 – B[irgit] W[adin]-Q[varnström] *ÖstergD* 5.12.49 – Anders H Ångström *SoF* 1950:1 – [Lars-Erik] O[r]te[gren] *Enk* 24.12.49 – E W *Nya Pressen* (Hfors) 3.3.50 – O J-n *RonnebyP* 31.12.49 – ng Ög 28.2.50 – [Osigan] *Gotl* 12.1.50 – [Osigan] *HallP* 7.12.49 – [Osigan] *KalmarLT* 7.12.49 – [Osigan] *ÖresP* 29.12.49.

- 12 *Brent barn*
Tanum, Oslo 1949.
[Originaltitel: Bränt barn. Övers till norska:] Carl Frederik Prytz.
- 13 *Braendt barn*
Hasselbalch, København 1949.
[Originaltitel: Bränt barn. Övers till danska:] Annabeth Kruuse.
- 14 *Den dödsdömte*
Hasselbalch, København 1949.
[Originaltitel: Den dödsdömde. Övers till danska:] Hakon Stangerup.
(Hasselbalchs Kultur-bibliotek 84.)
- 15 *Nattens lege*
Hasselbalch, København 1949.
[Originaltitel: Nattens lekar. Övers till danska:] Annabeth Kruuse.
- 16 *Aidin varjossa*
Otava, Helsinki 1949.
[Originaltitel: Bränt barn. Övers till finska:] Arvi Kivimaa.
- 17 *A burnt child*
Chatto & Windus, London 1950.
[Originaltitel: Bränt barn. Övers till engelska:] Alan Blair.
Am uppl: Morrow, New York 1950.

- 18 *Bränt.barn*
Vingförlaget, Stockholm 1951.
208 s. Pris 2: 50, inb 3: 90. Upplaga 20.000 (?) ex. I Svensk bokförteckning veckan 5-12.4.51.
(Ving-serien.)

- 19 *The condemned*
American Scandinavian Foundation, Princeton 1951.
[Originaltitel: Den dödsdömde. Övers till engelska:] Henry Alexander and Llewellyn Jones.
([I:] Scandinavian plays of the twentieth century 3.)

- 20 *Den yttersta dagen*
Radiotjänst, Stockholm 1952.
94, (1) s. Pris 5:-. Upplaga 7.000 ex; därjämte en numrerad upplaga på 200 ex. I Svensk bokförteckning veckan 28.4-3.5.52.
(Bondedramat. Radiotjänsts teaterbibliotek 112.)

Rec: R[oland] A[dlerber]th *Bbl* 1952:8.

- 21 *Shikeishu*
Hakusuisha, Tokyo 1953.
[Originaltitel: Den dödsdömde. Övers till japanska:] Nakada Koji.
([I:] Gendai sekai gikyoku senhu 4.)

- 22 *Bröllopsbesvär*
Vingförlaget, Stockholm (tr Linköping) 1954.
217, (1) s. Pris 2: 95, inb 4: 65. Upplaga 20.000 (?) ex.
(Ving-serien.)

- 23 *Tysk höst*
Norstedt, Stockholm 1954.
170, (1) s. Pris 9: 50, inb 13: 50. Upplaga 3.100 ex. I bokhandeln 29.11.54.

- ✓24 *Tusen år hos Gud*
Norstedt, Stockholm 1954.
44 s. Pris 3: 75. Upplaga 3.250 ex. I bokhandeln 26.11.54.
2:a uppl. 5.000 ex. I bokhandeln 16.12.54.
Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.

Rec: Werner Aspenström *Vi* 1955:3 - M[atts] Balgård *VästerbK* 16.12.54 - A G[unnar] B[ergman] *AT* 2.12.54 - Hans Bergrahm *KvP* 8.12.54 - [Carl] O[lof] B[ergström] *Nera* 24.12.54 - Lasse Bergström *DT-Arbn* 2.12.54 - J[oel] B[ernholm] *BorlängeT* 2.12.54 - Yngve Bohman *ÖstersP* 3.5.55 - A[nders] E[hnmar]k *UNT* 11.12.54 - Bernicus [Bernt Ek-lundh] *Gymnasistbladet* 1955:1 - [Ragnar?] E[kman?] *Medborgaren* 1954:50 - K[arl]-O[lov] E[liasso]n *SvM* 15.12.54 - Gustaf Fredén *Årsbok för kristen humanism* 1955 s 132 - Lennart Fröier *Arbt* 10.12.54 - E R. Gummerus *Perspektiv* 1955:2 - Ivar Harrie *Expr* 8.12.54 - Arne Helén *AftP* 4.2.55 - Daniel Hjorth *SDS* 2.12.54 - Bengt Holmqvist *ST* 9.12.54 - Rolf Hällen *LundsD* 15.12.54 - Olof Lagercrantz *DN* 2.12.54 - B[engt-] O[lof] L[andin] *Lundagård* 1954:11 - Erwin Leiser *MT* 2.12.54 - Giovanni Lindeberg *DNS* 11.12.54 - W[alter] L[oewe] *ÖstergD* 9.12.54 - Carl-Olof Lång *GT* 2.12.54 - [Sigvard] Må[rtensson] *SkD* 27.12.54 - K[arl] P[ersson] *BoråsT* 6.12.54 - S[ven] R[inma]n *Bbl* 1955:4 - Åke Runnquist *BLM* 1954:10 - Per Rydén *NordSv* 4.2.55 - Ove Sandell *Arbb* 2.12.54 - Sten Selander *SvD* 3.12.54 - G[unnar] S[jöln]d *GefleD* 16.12.54 - Sven Stolpe *AB* 2.12.54 - Nils Sundgren *Gaudemus* 1954:9 - H[enning] Söderhjelm *GHT* 2.12.54 - Stig Söderlind *VästernA* 31.12.54 - [Gösta] Söderlund *DalaD* 2.12.54 - Sven Wissén *EtunaK* 1.2.55 - E B NyaWerm 16.12.54 - [Osigan] *AVB* 1955:1 - [Osigan] *GotF* 2.12.54 - [Osigan] *NorrIP* 3.1.55 - [Osigan] *NyaNorrl* 8.12.54 - [Osigan] *ViksT* 11.12.54.

- 25 *Nattens lekar*
Norstedt, Stockholm 1954.
284, (1) s. Pris 14: 50, inb 19:-. Upplaga 3.100 ex. I bokhandeln 8.12.54.

✓ 26 Dagsedlar

Dagstidningen Arbetaren, Stockholm 1954:

- 158, (2) s. Pris 9:75. Upplaga 3.000 ex. I Svensk bokföreteckning 31.12.54.
2:a uppl. 2.000 ex. 1954.
3:e uppl. 1.099 ex. 1955.
4:e uppl. 2.090 ex. 1955.
5:e uppl. 2.000 ex. 1960. (Federativs förlag.)

Rec: R[oland] A[dlerber]th *Bbl* 1955:4 – L Andersson *AftP* 15.12.54 – Werner Aspenström *Vi* 1955:3 – M[atts] Balgård *VästerbK* 16.12.54 – [Anders] Beij[bom] *SvallsT* 2.1.55 – A G[unnar] B[ergman] *AT* 15.12.54 – [Carl] O[lof] B[ergström] *NerA* 24.12.54 – E[lis] B[lomqvist] *VestmLT* 22.12.54 – A[xel] B[rålan]d *VärmF* 8.12.54 – Stig Carlson *MT* 8.12.54 – Sigvard Cederroth *Jordbrukarnas föreningsblad* 1955:6 – A[nders] E[hnmär]k *UNT* 11.12.54 – Reidar Ekner *DT-Arbn* 6.12.54 – K[arl]-O[lov] E[liasson] *SvM* 15.12.54 – E R Gummerus *Perspektiv* 1955:2 – Regn [Rune Gunnarsson] *HallP* 17.12.54 – Ivar Harrie *Expr* 8.12.54 – Daniel Hjorth *SDS* 22.12.54 – Bengt Holmqvist *ST* 9.12.54 – Bengt Jändel *NorrkT* 21.2.55 – Olof Lagercrantz *DN* 6.12.54 – Carl-Olof Lång *GT* 6.12.54 – [Sigvard] Må[rtensson] *SkD* 28.12.54 – Evald Palmlund *Arbt* 14.12.54 – Åke Runnquist *BLM* 1954:10 – Henrik Sandbiad *GHT* 14.12.54 – O[ve] S[ande]ll *Arbbl* 6.12.54 – G[unnar] S[jölun]d *GefleD* 16.12.54 – S[ven] S[tolpe] *AB* 10.12.54 – Nils Sundgren *Gaudeamus* 1954:9 – Anders Svanberg *VästgD* 11.12.54 – Stig Söderlind *VästernA* 31.12.54 – Sven Thiessen *Reformatorn* 1954:51–52 – Örjan Wallqvist *Lantarbetaren* 1955:1 – Sven Wissén *EtunaK* 1.2.55 – Bring *NorraV* 12.5.55 – E B BergslP 22.12.54 – S B *Journalisten* 1954:12 – [Osign] *AskersundsT* 23.12.54 – [Osign] *AVB* 1955:1.

✓ 27 Ormen

Norstedt, Stockholm 1955.

- 277, (1) s. Pris 13:50, inb 18:–. Upplaga 4.250 ex. I bokhandeln 23.2.55.

✓ 28 Vårt behov av tröst. En volym sammanställd av Olof Lagercrantz.

Norstedt, Stockholm 1955.

- 291, (3) s. Pris 16:50, inb 21:–. Upplaga 5.300 ex. I bokhandeln 11.10.55.
2:a uppl. 5.100 ex. I bokhandeln 9.11.55.
3:e uppl. 5.100 ex. 1955.

Rec: [Rune] A[ndré]é[e] *ÖC* 25.11.55 – Gösta Andrén *Ny Tid* 23.10.55 – Sigvard Andrén *VestmLT* 23.12.55 – M[atts] Balgård *VästerbK* 25.10.55 – K[erstin] B[erggre]n *Bbl* 1956:2 – Sven O Bergkvist *Kommunalarbetaren* 1955:22 – A Gunnar Bergman *AT* 29.11.55 – Hans Bergrahm *KvP* 19.10.55 – Sten Björild *GP* 27.1.56 – Gunnar Brandell *SvD* 19.10.55 – Valter Brevinge *ÖrebroD* 18.2.56 – B[o] C[arpelan] *Hufvudstadsbladet* (Hfors) 15.12.55 – Birger Christofferson *ST* 19.10.55 – Mauritz Edström *DT-Arbn* 19.10.55 – Elof Ehnlund, *Svensk tidskrift* 1956:5 – Bernicus [Bernt Eklundh] *Gymnasistbladet* 1955:5 – Alex Esser *AftP* 3.1.56 – Gunnar Falk *GefleD* 7.12.55 – E R G[ummerus] *Jordbrukarnas föreningsblad* 1956:15 – Gunnar Gunnarson *Beklädnadsfolket* 1956:2 – Hans-Eric [Hellberg] *BorlängeT* 29.10.55 – Viveka Heyman *Expr* 19.10.55 – Daniel Hjorth *SDS* 19.10.55 – Bengt Holmqvist *DN* 19.10.55 – E[va] H[ökerberg] *Idun* 1955:45 – Å[ke] J[ohansson] *Gotl* 14.12.55 – N[a]th[an] J[ohnson] *NyaWerm* 26.11.55 – Erwin Leiser *MT* 19.10.55 – W[alter] L[oewe] *ÖstergD* 25.10.55 – Carl-Olof Lång *GT* 19.10.55 – Ralf Långbacka *Studentbladet* (Hfors) 1955:11 – Martin Melander *NorrnP* 12.11.55 – Sigurd Möhlenbrock *NorrkT* 19.10.55 – Per Nilsson-Tannér *ÖstersP* 20.10.55 – Lennart Olsson *SvM* 19.10.55 – Evald Palmlund *Arbt* 27.10.55 – E[rik] P[ersson] *VästgD* 29.11.55 – K[arl] P[ersson] *BoråsT* 7.12.55 – Pe[r] Evert Pe[rrsson] *HvalsT* 7.11.55 – Gösta Pettersson *Statsanställd* 1955:22–24 – Sven Rinman *GHT* 8.11.55 – E[rland] R[osell] *Ög* 16.11.55 – Åke Runnquist *BLM* 1955:9 – Trey [Tore Rystedt] *LundsD* 16.12.55 – Ove Sandell *Arbbl* 19.10.55 – E[nar] S[killius] *Bar* 16.11.55 – Sven Stolpe *AB* 19.10.55 – Nils Sundgren *JönkP* 29.10.55 –

Nils P Sundgren *Gaudeamus* 1955:9 – Per Olov Svedner *Ner-A* 28.11.55 – E[vert] S[verkman] *Reformatorn* 1955:48 – Stig Söderlind *VästernA* 2.1.56 – G[östa] S[öderlun]d *DalaD* 8.11.55 – Thure Tannerhagen *Ups* 4.11.55 – Lars Helge Tunving *HbgD* 1.12.55 – Orjan Wallqvist *Lantarbetaren* 1956:4 – Knut Warmland *KstadT* 17.11.55 – Carl Axel Westholm *UNT* 5.1.56 – Jan-Erik Wikström *Kristet forum* 1956:6 – Armagnac [Claes Wistrand] *Innerringen* 1955:10 – My Tofsen 1956:1 – S-m K *Bohusl* 21.12.55 – [Osigan] *GotLA* 20.12.55 – [Osigan] *HallP* 27.10.55 – [Osigan] *LTÖsters* 24.11.55 – [Osigan] *LundsD* 24.10.55 – [Osigan] *NordSv* 6.12.55 – [Osigan] *SvalaP* 21.10.55 – [Osigan] *Vi* 1956:1 – [Osigan] *ViksT* 31.10.55.

29 *De dömdas ö*

Norstedt, Stockholm 1955.

304, (1) s. Pris 17:50, inb 21:50. Upplaga 2.750 ex. I bokhandeln 13.10.55.

30 *En spelmans mössa*. [I:] Svenska radiopjäser 1955. Radiotjänst, Stockholm 1955.

31 *L'enfant brûlé*

Gallimard, Paris 1956.

[Originaltitel: Bränt barn. Övers till franska:] F Backlund.
(Du monde entier.)

32 *The night's games. – The man condemned to death. – The tower and the fountain*. [I:] Bergmann, S[ven] A[rne], Blinded by darkness. A study of the novels and plays of Stig Dagerman. Cambridge 1957.

[Originaltitlar: Nattens lekar, Den dödsdömda och Tornet och källan. Övers till engelska:] Alan Blair.
(Delta 1957.)

33 *O vestido vermelho*

Estúdios, Lisboa 1958.

[Originaltitel: Bränt barn. Övers till portugisiska:] Irene Lisboa.

34 *Bränt barn*

Vingförlaget, Stockholm 1959.

210 s. Pris inb 6:25. Upplaga 10.000 (?) ex.
(Ving-serien.)

35 *The games of night*

Norstedt, Stockholm (tr i Storbritannien) 1959.

215 s. Pris inb 12:50. Upplaga 1.500 ex. I Svensk bokförteckning 18.12.59.

[Ur Nattens lekar och Vårt behov av tröst. Övers till engelska:] Naomi Walford.

Eng uppl: Bodley head, London 1959.

36 *Dieu rend visite à Newton*

Paris 1959.

[Originaltitel: Tusen år hos Gud. Övers till franska:] C G Bjurström.

([I] Les lettres nouvelles. Année 7 [1959]:68.)

37 *El condenado a muerte*. [I:] Teatro sueco contemporaneo.

Aguilar, Madrid 1960.

[Originaltitel: Den dödsdömda. Övers till spanska:] Javier Armada Abella y Luis Escolar Bareño. [Företal:] Juan Eduardo Zúñiga.

(Teatro contemporaneo.)

38 *Nattens lekar*

Norstedt, Stockholm 1961.

240, (1) s. Pris inb 9:50. Upplaga 15.000 ex. I Svensk bokförteckning 15.9.61.

(Bokklubben Vår bok.)

39 *Spiele der Nacht*

Limes, Wiesbaden 1961.

[Ur Nattens lekar och Vårt behov av tröst. Övers till tyska:] Ilse Pergament und Ilse Meyer-Lüne.

40 *The games of night*

Lippincott, Philadelphia 1961.

- [Ur Nattens lekar och Vårt behov av tröst. Övers till engelska:]
Naomi Walford.
- 41 *Bränt barn – Bröllopsbesvär – Nattens lekar och andra noveller*
Norstedt, Stockholm 1962.
419 s. Pris 32:-, inb 39:-. Upplaga 5.320 ex. I bokhandeln 9.8.
62. ....
(Norstedts presentbokserie.)
- ✓ 42 *Den yttersta dagen*
Zinderman, Göteborg (tr Uddevalla) 1962.
98, (1) s. Pris 15:-. Upplaga 2.000 ex. I bokhandeln 30.11.62.
(Svensk samtidsdramatik 6. "Följer Stig Dagermans originalmanuskript, tillhörigt Tarjei Vesaas, Ytre Vinje, Norge.")
-
- Rec: Virde [Gunnar Adolfsson] *Arbtidn* 21.12.62 – Gunnar Balgård *VästerbK* 13.12.62 – Sven Östling *Bibljänst*.
-
- 43 *Gato escaldado*
Seix Barral, Barcelona 1962.
[Originaltitel: Bränt barn. Övers till spanska:] Arturo Blasco.
(Biblioteca Formentor.)
- 44 *Het verbrande kind*
De bezige bij, Amsterdam 1962.
[Originaltitel: Bränt barn. Övers till nederländska och företal:] J Bernlef.
(Literaire reuzenpockets 36.)
- 45 *Vårt behov av tröst*
Vingförlaget, Stockholm 1963.
291, (3) s. Pris 7:-, inb 10:-. Upplaga 11.000 ex. I Svensk bokförteckning 9.1.64.
(Ving-serien.)
- 46 *Der Entdeckungsreisende*. [I:] Spectaculum. Texte moderner Hörspiele.
Suhrkamp, Frankfurt am Main 1963.
[Originaltitel: Upptäcktsresanden. Övers till tyska:] Tabitha von Bonin.
- 47 *Starosti se svatbou*.
Mladá fronta, Praha 1963.
[Originaltitel: Bröllopsbesvär. Övers till tjeckiska:] Josef Vohryzek.
- 48a *Bröllopsbesvär*
Vingförlaget, Stockholm 1964.
243, (1) s. Pris 7:50, inb 10:50. Upplaga 10.000 ex. I bokhandeln 22.10.64.
(Ving-serien.)
- 48b *Ormen*
Vingförlaget, Stockholm 1964.
245, (2) s. Pris 7:50, inb 10:50. Upplaga 11.000 ex. I bokhandeln 22.10.64.
(Ving-serien.)
- 49 *Spiele der Nacht*
Deutscher Taschenbuch Verl., München 1964.
[Originaltitel: Nattens lekar. Övers till tyska:] Ilse Pergament und Ilse Meyer-Lüne. [Efterskrift:] Horst Bienek.
(Sonderreihe dtv. 32.)
- 50 *Öö mängud*
Ajalehtede-ajakirjade kirjastus, Tallinn 1964.
[Originaltitel: Nattens lekar. Övers till estniska:] A Ravel.
(Loomingu raamatukogu 1964:1.)
- ✓ 51 *Föräldraben* 6
Norstedt, Stockholm 1955.
34, (2) s. Norstedts julbok. Ej i bokhandeln.
- 52 *Kami no sugosita issennen*.
Chikuma, Tokyo 1965.

- [Originaltitel: Tusen år hos Gud. Övers till japanska.]
 (Sekui bungaku taikei.)
- 53 *Natte sneeuw*
 De bezige bij, Amsterdam 1965.
 [Ur Nattens lekar och Vårt behov av tröst. Övers till nederländska och företal:] J Bernlef.
 (Literaire reuzenpockets 142.)
- 54 *Schwedische Hochzeitsnacht*
 Limes, Wiesbaden 1965.
 [Originaltitel: Bröllopsbesvär. Övers till tyska:] Herbert G Hegedo.
 (Limes Nova 8.)
- 55 *Dagsedlar*. I urval av Lasse Bergström och Orjan Wallqvist.
 FiB:s lyrikkubb, Stockholm (tr Halmstad) 1966.
 159, (1) s. Pris 9: 50. Upplaga 8.400 ex. I bokhandeln 16.10.66.
 (Prisma-serien.)
 Finländskt förlag (deluppl): Söderström, Helsingfors.
 2:a uppl. 5.400 ex. I bokhandeln i aug 1967.
- 56 *Bryllupsbesvaer*
 Vendelkaer, København 1966.
 [Originaltitel: Bröllopsbesvär. Övers till danska:] Ivan Strange.
 (SV bögerna.)
- 57 *Le serpent*
 Denoël, Paris 1966.
 [Originaltitel: Ormen. Övers till franska:] C G Bjurström et Hervé Coville.
 (Les lettres nouvelles.)
- 58 *Spiele der Nacht*
 Moderner Buch-Club, Darmstadt 1966.
 [Originaltitel: Nattens lekar. Övers till tyska:] Ilse Pergament und Ilse Meyer-Lüne. [Efterskrift:] Horst Bienek.
 (Für Mitgl.)
- 59 *De dömdas ö*
 Norstedt, Stockholm 1967.
 230 s. Pris 9: 50. Upplaga 7.000 ex. I bokhandeln 17.1.67.
 (PAN-serien.)
- 60 *Tysk höst*.
 Norstedt, Stockholm 1967.
 97, (1) s. Pris 7: 50. Upplaga 7.500 ex. I bokhandeln 29.3.67.
 (PAN-serien.)
- 61 *Braendt barn*
 Gyldendal, København 1967.
 [Originaltitel: Bränt barn. Övers till danska:] Annabeth Kruuse.
 (Gyldendals bekkasinbøger. B 47.)
- 62 *Dagsedlar*. I udvalg ved Lasse Bergström og Orjan Wallqvist.
 Gyldendal, København (tr i Halmstad) 1967.
 [Originaltitel: Dagsedlar. Svensk text.]
 (Gyldendals spaettebøger 36.)
- 63 *Odsouzený k smrti*
 Dilia, Praha 1967.
 [Originaltitel: Den dödsdömd. Övers till tjeckiska:] Josef Vohryzek.
- 64 *Panorama. Sbornik rasskazov*
 Progress, Moskva 1967.
 [Noveller av Ahlin, Arnér, Dagerman, Eriks m fl översatta till ryska. Företal och kommentar:] Hans Granlid.
- 65 *Schwedische Hochzeitsnacht*
 Volk und Welt, Berlin 1967.
 [Originaltitel: Bröllopsbesvär. Övers till tyska:] Herbert G Hegedo.
- 66 *Bränt barn*
 Norstedt, Stockholm 1968.

- (2) s, s 7-243, (1) s. Pris inb 12: 25. Upplaga 26.000 ex.
I Svensk bokförteckning 7.3.68.
(Bokklubben Vår bok.)
- 67 *Käärmel*
Weilin & Göös, Helsinki 1968.
[Originaltitel: Ormen. Övers till finska:] Väinö Kirstinä.
- 68 *Die Überraschung – Der Mann, der nicht weinen wollte – Der zum Tode Verurteilte*
Handsetzerei Ernst Gloor, Zürich 1969.
[Originaltitlar: Överraskningen, Mannen som inte ville gråta och Den dödsdömde. Noveller ur Nattens lekar och Vårt behov av tröst, översatta till tyska.]
[Neujahrsgabe der Handsetzerei Gloor.]
- ✓ 69 *Bröllopsbesvär*
Norstedt, Stockholm 1970.
(4) s, s 7-246, (1) s. Pris 32:-. Upplaga 30.000 ex.
(Bokklubben Vår bok.)
- 70 *Nattens lekar*
Norstedt, Stockholm 1970.
208 s. Pris 12: 60. Upplaga 5.000 ex. I bokhandeln 23.9.70.
(PAN-serien.)
- 71 *Der Mann, der nicht weinen wollte*
Philipp Reclam jun., Leipzig 1970.
[Ur Nattens lekar och Vårt behov av tröst. Övers till tyska:] Ilse Meyer-Lüne und Ilse Pergament. [Efterskrift:] Günter Gentsch.
(Universal-Bibliothek 378.)
- 72 *Bränt barn*
Norstedt, Stockholm 1972.
198, (2) s. Pris 14: 45. Upplaga 5.000 ex. I bokhandeln 27.9.72.
(PAN-serien.)
- 73 *L'île des condamnés*
Denoël, Paris 1972.
[Originaltitel: De dömdas ö. Övers till franska:] Jeanne Gauffin.
(Les lettres nouvelles.)
- 74 *Ormen*
Norstedt, Stockholm 1973.
208, (2) s. Pris 14: 05. Upplaga 6.000 ex. I bokhandeln 28.2.73.
(PAN-serien.)

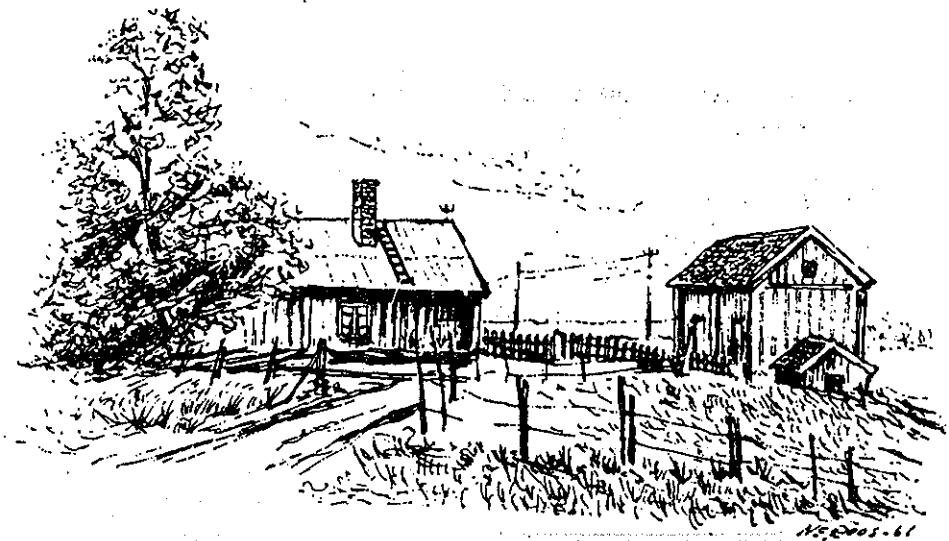
II. Skönlitterärt i tidningar och tidskrifter

1941

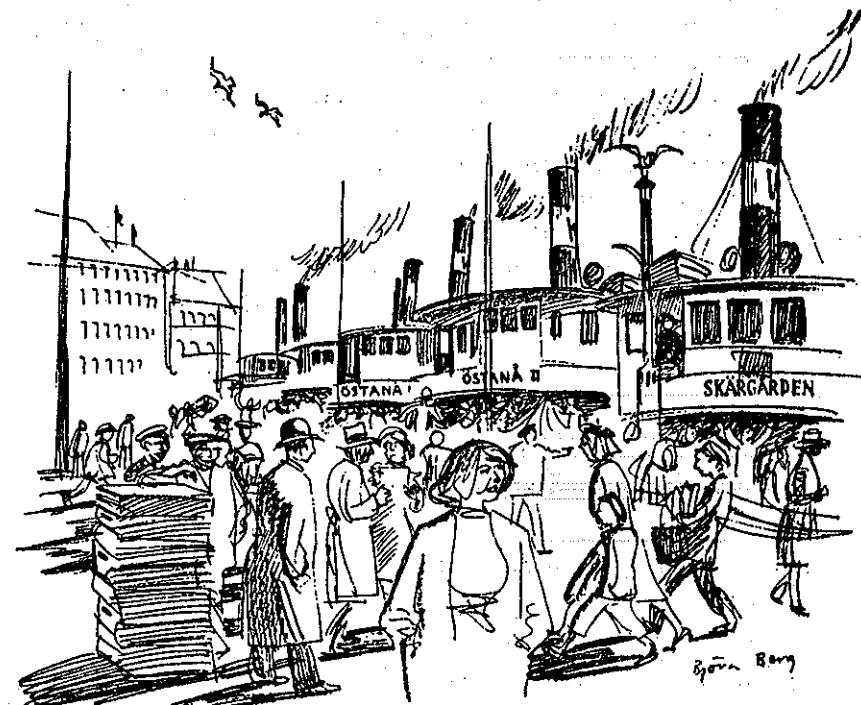
- 75 Bredbrättade hattar och korta rockar. [Prosa. Sign:] Stig H Jansson.
Göken (Lokes studentnummer) 1941 s 17–18.
- 76 Månskensstycke. (Jag är den som drar upp grammofonen . . .)
[Dikt. Sign:] Stig H Jansson.
Göken (Lokes studentnummer) 1941 s 10.
- 77 Hunden och ödet. Novell. [Sign:] Stig H Jansson.
Löke 1941 s 5–7.
Ett utdrag ur novellen tr i ST 31.3.42, s 13, under rubriken Expressionist fick pris för Hunden och ödet.

1942

- 78 Konfrontation med klubbsamvetet. Ur en sk krönika vid Stockholmsklubbens årsmöte. (Hör upp, o stolle, att begrunda . . .) [Versifierad dialog. Sign:] Stig H Jansson.
Arbn 21.1.42 s 6.
- 79 Visa med anledning av den nya klubben på Söder. (Här surrar ett rykte, o bröder . . .) [Sign:] Stig H Jansson.
Arbn 28.1.42 s 6.

Farföräldrarnas Norrgärdet i Alvkarleby, där SD växte upp. Barndomens bondemiljö finns med i mycket av det SD skrivit, tex i Bröllopsbesvär (1949) och Den yttersta dagen (1952).
Ur Sastamoinen, Armas, utg, Stig Dagerman och syndikalismen, 1974.
Tecknare: Nils-Erik Roos.

Tiden som tidningspojke på vaxholmsbåtarna betydde mycket för den unge SD och finns skildrad i novellen Bon soir (1947). Om båtbuds-tiden också i bibliografins 82, 637 och 707.
Pressbyrån 1952:6.
Tecknare: Björn Berg.

- 80 Vi. (I denna armé av käcka ...) [Dikt. Sign:] S H J.
Arbn 25.2.42 s 6.

- 81 Aforismer.
Göken (Lokes studentnummer) 1942 s 13.

- 82 Avsked till havet. [Prosaskiss.]
Göken (Lokes studentnummer) 1942 s 5-6.

"En del kommer aldrig in i salongerna och jag tror det finns bra människor, som aldrig sett sig i guldramsspeglar. Folk med förmak och sängkammare tror sig ha privilegiet till ädelsjälar, men många bra kamrater har jag mött i en eldareskans på 3 × 3 meter.

Jag säger kamrat och jag menar dig, John Lundcrantz, eldare, längseglare och världshamnskänna, dig Barbro, kysserska, sjönymf och mångas älskarinna, dig båtsman Lilja, kamrat, svagas beskyddare och starkas överman.

Nu minns jag er och nu vet jag, att han, som stundom var blyg gymnasist med ideal och stundom sjöfarande tidningspojke, i sjöluffares lag en annan, alltid skall minnas er för era gävors skull.

Starka nävars betydelse, hjärtats hårdhet, kärleks obeständighet och sann vänskaps värde, lärde ni mig.

Därföre tackar er nu gymnasisten och därföre, tror jag, skall studenten tacka er. Ty inte är studenten en annan!"

- 83 Hemlighet. (Vad är hemligt ...) [Dikt.]
Göken (Lokes studentnummer) 1942 s 19.

- 84 I slättertid. (Nu är det slätter ...) [Dikt.]
Arbn 8.7.42 s 6.

- 85 Tidigt avsked. (Båten blåser ...) [Dikt. Sign:] Dag.
Arbn 15.7.42 s 6.

1944

- 86 Det var en gång en maj ... Novell.
Storm 1944: 5 (maj) s 2, 9.

- 87 Maj 1944. (Visst är det svårt att skratta ...) [Dikt.]
Storm 1944: 5 (maj) s 1.

- 88 Paris är fritt! Hyllning till evig stad. (Gamar behärskade skyn och jorden en pansarbrigad ...) [Dikt.]
Storm 1944: 9 (sept) s 1.

1945

- 89 Vinter på Skansen. (Hazelius, en man i brons ...) [Dikt.]
Storm 1945: 1 s 1.

- 90 Dikter.
Råttan i gropen. Ett minne. (Telegrafarbetarnas spadar ...)
– Orm i gräset. (Nakna fötter, dagg, en stig på näset ...)
40-tal 1945: 4 (april) s 14-15.
Båda omtr i Vårt behov av tröst, 1955.

- 91 Ett markdjurs bekännelse. (Stjärnor och måne, kometer och ängel ...) [Dikt.]
40-tal 1945: 4 (april) s 21.

- 92 Se dagen gryr. (Hör dans i gränderna! Vad är det! Svara ...) [Dikt.]
Storm 1945: 4-5 s 1.

- 93 Sång till friheten. (Sångerna till friheten är döda ...) [Dikt.]
Arbn 30.4.45 s 1.

- 94 Pingst 1945. (Jord som enda klädet ...) [Dikt.]
Arbn 19.5.45 s 1.

95 Prolog vid SAC:s 35-årsjubileum 1945. (Danskarnas fogde med ryggraden knäckt...) [Dikt.]
Arbn 6.11.45 s 6.

96 Till Käthe Kollwitz. (Svälden kan rista sin fara...) [Dikt. Sign:] Qroll.
Arbn 29.11.45 s 5.
Även i *Syndikalismen* 1945: 6, s 178. Omtr i *Dagsedlar*, 1954.

97 Kölden naggar kinderna... [Dikt.]
Storm 1945: 12 omslagets framsida.

98 Den hängdes träd. Novell.
Vi 1945: 51-52 (22 dec) s 5-6.
Omtr i *Nattens lekar*, 1947.

99 Fyra dikter.
(Taxeringsintendentens fästmö...) — Vid en gräns. (Hur maskinens puls och slagen från ditt hjärta...) — Varför inte tro. (Mitt på dagen på den gula väggen...) — Dimman tvingar bilens ögon.
40-tal 1945: 10 (julen) s 20-22.

1946

100 No pasarán — igen! (1936 den 19 juli...) [Dikt.]
Arbn 27.3.46 s 6.
Uppläst på Clartés Spanien-möte 20.3.46.
Några tryckfel påvisas i *Arbn* 29.3.46, s 3. Den icke korrekta versionen omtr i *Clarté-Libertas* i maj-nummer 1946, s 21-23, den korrekta i *Konst och kultur* 1946: 4 (i maj-nummer), s 4-5.

101 I maj 1946. (Hvi broder så förlägen...) [Dikt.]
Arbn 30.4.46 s 6.

102 Dagens hunger. Avsnitt ur ett kapitel i en kommande roman.
40-tal 1946: 5 (maj-juni) s 171-177.
I den färdiga romanen *De dömdas ö*, 1946: senare delen av kap 3.

103 Lördagsresa. En novell om fabriksflickor.
Folket i bild 1946: 23 (9 juni) s 6-7, 40-41.

104 Processen. [Novell. Ett av fem skönlitterära bidrag under rubriken:] Roddarantologin eller fem botfärdiga unga mäns bekännelser efter ett av nattvakter, polis och press uppmärksammat båtlän en majnatt 1946.
40-tal 1946: 6 (juli-aug) s 229-233.

Övriga i Roddarantologin: Sven Bergström, Gustaf Rune Eriks, Lennart Hellsing och Olov Jonason.

” — Det är bäst att göra klart för er från början, sa domaren och tog upp en liten leksaksgiljotin ur västfickan, det är bäst att göra klart för er från första början att vi har sanningen på vår sida. Det är därför lika bra att erkänna först som sist och gör det inte svårare för er genom att komma med befordade invändningar och tala nu ordentligt om för mej varför ni egentligen stal den där statsbrytaren.

Han ställde giljotinen på bordet mellan sig och Petrus J och la en säkerhetståndsticka under bilan och lät bilan falla... (—)

— Vi avrättar inte människor, sa domaren, av humanitetsskäl avrättar vi inte människor, bara tändstickor. Se själv.

Och när Petrus J såg nerför sin kropp märkte han hur benen snabbt växte ihop, smalnade och förvandlades till vitt trä och medan svavlet började växa på hans huvud och tränga upp ur svalget hann han skrika:

— Herr domare, gör med mej vad ni vill! Giljotinera mej, utsätt mej för skärseldens röda, gröna och violetta plågor, gör mej till hund — men förskona mej från en sak! Förvandla mej inte till domare! Bara inte domare.”

- 105 De röda vagnarna. [Novell.]
Bonniers litterära magasin 1946: 8 (okt) s 634–642.
 Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
- 106 Den dödsdömde. [Novell.]
40-tal 1946: 9–10 (nov-dec) s 352–360.
 Omtr i Nattens lekar, 1947.
- 107 De obarmhärtiga. [Novell.]
Idun 1946: 45 (7 nov) s 18, 28–30.
 Omtr i Nattens lekar, 1947.
- 108 Min son röker sjökumspipa. [Novell.]
All världens berättare 1946: 12 (dec) s 42–49.
 Omtr i Nattens lekar, 1947.
- 109 Saltkött och gurka. [Novell.]
Julkvällen 1946 s 24–25, 44.
 Omtr i Nattens lekar, 1947.
- 110 Vår nattliga badort. [Novell.]
Vintergatan 1946 s 57–69.
 Omtr i Nattens lekar, 1947.
- 114 Ode till tystnaden. (Blott hälsan tiger still ...) [Dikt.]
Konst och kultur 1947: 4 (aug, Spanien-nummer) s 5.
- 115 (Se Människan i synen ...) [Dikt.]
Arbn 13.9.47 s 1.
- 116 Lorden som jag rodde. Novell.
Vi 1947: 42 (18 okt) s 5–6, 23–24.
 Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
- 117 Bon soir. Novell.
Vårt hem 1947: 43 (26 okt) s 12–13, 26–27.
 Tr också i Nattens lekar, 1947.
- 118 Upptäcktsresanden. Miniaturdrama i fyra akter.
40-tal 1947: 4 (hösten) s 140–150.
- 119 Bloms kompanjoner. Några scener ur "Streber".
Vindros 1947 s 127–142.
 I den färdiga pjäsen, tr i Judasdramer, 1949: akt 1 och början av akt 2.

1947

- 111 Till en fri tidning. (Världen har ingen brist på rika drängar ...) [Dikt.]
Arbn 4.1.47 s 1.
- 112 När det blir riktigt mörkt. Novell.
Vi 1947: 14 (5 april) s 19–21.
 Omtr i Nattens lekar, 1947.
- 113 Öppna dörren, Rickard. [Novell.]
Bonniers litterära magasin 1947: 6 (juli–aug) s 468–472.
 Omtr i Nattens lekar, 1947.

- 120 I denna hamn. [Dikt.]
Poesi 1948: 1 s 13–15.
 Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
- 121 Att döda ett barn. [Novell.]
HallN 30.4.48 s 7.
 För Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.
 Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
- 122 Två dikter.
 Riviera. (Kusten är full av tehus ...) – Livet är alltför kort.
Bonniers litterära magasin 1948: 5 (maj–juni) s 329–330.
 Båda omtr i Vårt behov av tröst, 1955.

- 123 En mindre tragedi. [Novell.]
Idun 1948: 35 (2 sept) s 10, 19.
 Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
- 124 Spanien. (Detta kan vi inte glömma...) [Dikt.]
Clarté 1948: 5-6 s 26.
- 125 Blåsa ut ett ljus. [Reproduktion av första sidan i manuskriptet till Bränt barn. Jämte andra manuskriptutdrag publicerad under rubriken:] Svenska författarmanuskript.
Svalans medlemsblad 1948: 11 (nov) s 5.
 Manuskript också av: Esaias Tegnér, Erik Gustaf Geijer, August Strindberg, Selma Lagerlöf, Gustaf Fröding, Erik Axel Karlfeldt, Agnes von Krusenstjerna och Nils Ferlin.
- 126 Till Spaniens frihetskämpar, levande och döda. (Kamrat, vad allting tar sig enkelt ut...) [Dikt.]
Arbn 17.11.48 s 6.
 Läst av Stig Järrel vid opinionsmöte i Eriksdalshallen 14.11.48.
 Tr också i *Storm* 1948: 8-9, s 19.

"Kamrat, vad allting tar sig enkelt ut!
 En mur, ett skott, ett litet hål.
 Du faller framåt. Alltså: Det är slut,
 ty kött är mjukare än bly och stål."

Solen stocknar. Det blir mycket kallt.
 En människa mindre; så hastigt här det skett.
 En bödel är det starkaste av allt.
 När du är död tar han en cigarrett.

Geväret kallnar, sånt tar ingen tid,
 och faktiskt nästan ingenting har hänt.
 Lugh rår i Barcelona och Madrid
 och Francos aktier stiger tolv procent.
 (---)

Kamrat som föll! Kamrat som lever än
 inom Spanien eller utanför!
 Du förråddes och du har förråttis igen.
 Den skammen skall vi känna tills vi dör."

- 127 Midsommarnattens köld är hård. [Novell.]
Julstämning 1948 s 4-5.
- 128 Stockholmsbilen. Novell.
Folket i bild 1948: 50-51 (julen) s 24-25.
- 129 Överraskningen. [Novell.]
All världens berättare 1948 julnummer [specialnummer] s 10-17.
 Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.

1949

- 130 Julstjärnan. (Du kalla stjärna som lyser...) [Dikt.]
Arbn 24.12.49 s 1.

1950

- 131 Birgitta svit. (I vilket vatten är den vinge doppad...) [Dikt.]
Prisma 1950: 1 s 12-15.
 Av författaren läst i radio 30.1.50.
 Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
- 132 Tre Dikter.
 Inomhus. (Res alla jordens stegar på varandra...) – Min syster äger en rosenkrans. – Till hundarna. (Vesuvius är släckt...)
Poesi 1950: 1 s 42-44.
 Min syster äger en rosenkrans: omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
 Till hundarna: tr också i *Arbn* 4.3.50, s 5.

- 133 En hund begraven. Ett kapitel ur den första framtidsromanen från maj 1955.
Prisma 1950: 5–6 s 11–17.
Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.

- 134 Fall snö. (Grenarnas vita galler ...) [Dikt.]
Arbn 23.12.50 s 1.

- 135 Ett parti plånboksschack. [Novell.]
Idun 1950: 50 (julen) s 34–35, 64–67.
Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.

- 136 Om vintern i Belleville. Novell.
Folket i bild 1950: 50 (julen) s 24–26, 60.
Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.

1951

- 137 Oppen eld. (Mot röda himlar brinner fågelplogen ...) [Dikt.]
Arbn 30.4.51 s 1.
Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.

- 138 Julbudskap. (Tro ej på stjärnor. Stjärnor äro fjärran ting ...) [Dikt.]
Arbn 22.12.51 s 6.

"Tro ej på stjärnor. Stjärnor äro fjärran ting,
som icke skingra mörkret över något Betlehem.
De tändes ej för oss. De brinna för sig själva.
För mänskor tändas ögon. Låt oss följa dem."

Tro ej på furstarna som tro sig vise män.
De resa icke genom öknen till ett nytänt liv.
De stanna i den öken som skiljer oss från dem.
Ett svärd är deras blick och deras hand en kniv.

Tro ej på änglarna. De komma icke snart.
De finna rymden tom och kall. De finna vägen lång.
Om sång vi söka, om ljus, vi måste söka.
Ljus i vår broders blick och i vår strupe sång.

Tro ej på stjärnor. Stjärnor äro föremål
som slöcknat länge, döda gräs på universums stäpp.
Men fyrar gnistra och de gnistra nära jorden.
Mot ögon måste mänskan styra sina skepp.

Tro ej på furstarna. De twivla själva.
Det som är liv och död för oss är furstars tidsfördriv.
Tro blott på herdarna. De känna lammens villkor.
Vid herdars bälten må vi fästa våra liv.

Tro ej på änglarna. De äro fångar.
De släpa sina vingar såsom fångar tyngd och lod.
Om frihet finnes, finns den i vår broders öga.
Om frihet sjunger, hörs sången i vårt blod."

- 139 En far och en sitter. [Anonymt prosabidrag i julpristävling under rubriken:] 4 författare kring 1 foto.
Idun 1951: 50 (julen) s 31.
Övriga bidragsgivare: Bengt Anderberg, Maria Lang [Dagmar Lange] och Marika Stiernstedt.

- 140 Färvel. (Så går årets tåg för alltid. Amen ...) [Dikt.]
Arbn 31.12.51 s 1.
Omtr i Dagsedlar, 1954.

1952

- 141 Samtal mellan levande och döda. [Prosadikt.]
Storm 1952: 1 s 3.
Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.

142 Till Birger Lundquist. (Som forellen fångas av linan i en bäck...) [Dikt.]
Arbn 20.3.52 s 4.

143 (Nu slår en blomma ut i kalla kvällen ...) [Dikt.]
Arbn 30.4.52 s 1.
Omr i Vårt behov av tröst, 1955.

1953

144 En stormflod av hjälp till Holland. (Vatten mala Hollands väderkvarnar ...) [Dikt.]
Arbn 6.2.53 s 5.
För Svenska röda korset.

145 Flykten valde oss. (Fågeln väljer flykten. Vi valde den icke ...) [Dikt.]
Jönk P 18.4.53, s 6. *Arbn* 21.4.53 s 5.
För Svenska röda korset.

Omr i Dagsedlar, 1954.

146 När våren kommer till världen. [Dikt.]
Arbn 30.4.53 s 7.

Omr i Vårt behov av tröst, 1955.

147 Flickan från Gamla stan. (Jag är en fattig flicka ...) [Dikt.]
Idun 1953: 21 (25 maj) s 11.

148 Två i Klara. (Nu slår klockan två i Klara ...) [Prosadikt.]
Bonniers litterära magasin 1953: 6 (juli-aug) s 425-426.
Av författaren läst i radio 8.5.53.
Omr i Vårt behov av tröst, 1955.

149 I farmors hus. [Novell.]
Idun 1953: 39 (28 sept) s 36-37, 44.
Omr i Vårt behov av tröst, 1955.

150 [Barnramså å:] Svenska röda korsets barnalmanacka 1954.
Reproduktion i bl a *Arbn* 7.12.53, s 5.

151 "Vi hjälpte dem." [Filmskommentar, i bunden form och på prosa.]
Vårt röda kors 1953: 6 (17 dec) s 176-178.
Till rödakorsfilmen *Vi hjälpte dem*.

"Det finns kanske bara vatten. Det finns kanske bara gråt.
Det finns kanske inga kuster. Det finns kanske ingen båt.

O, syster, som allt förlorat, o, broder, som har det svårt!
När havet har gjort sitt får vi människor göra vårt.

Ty starkare än havet och trognare än nöden
är människan som räddar en människa från döden.

Se denna båt som gungar högt över Hollands trän:
Henry Dunant har rott den en krigsdag över Seine.

En broder ger en broder, för livets skull, sin hand.
En okänd ror en okänd, för livets skull, mot land.

För livets skull finns kuster långt bortom hav och död.
En okänd ger en okänd, för livets skull, ett bröd.

En filt för dig som fryser, en bädd att vila på!
Det finns en vall av mänskor som intet har rår på.

Det finns en mur av vänner. Det finns en livets port.
Stig in, du frusne bröder, som kom från vredens ort!"

152 När det bär av. Novell.

Vi 1953: 51-52 (18 dec) s 34-35.
Omr i Vårt behov av tröst, 1955.

1954

153 Förr i världen. [Novell.]

All världens berättare 1954: 2 (febr) s 107–113.
Omr i Vårt behov av tröst, 1955.

154 (Jorden kan du inte göra om...) [Dikt.]

Arbn 3.3.54 s 5.
För Svenska röda korset.

"*Jorden kan du inte göra om.
Stilla din häftiga själ!
Endast en sak kan du göra:
en annan mänskliga väl.*

*Men detta är redan så mycket
att själva stjärnorna ler.
En hungrande mänskliga mindre
betyder en broder mer.*"

Postumt

155 Sjätte akten och andra stycken.

Sjätte akten. (Nu har alla gått...) – Oförlåtligt. (Vesuvius är släckt...) – Inomhus. (Res alla jordens stegar på varandra...) [Dikter.]

Bonniers litterära magasin 1954: 10 (dec) s 787–790.

Inomhus och Oförlåtligt har tidigare tryckts i *Poesi* 1950: 1, den senare under annan titel. (Se ovan.)

156 Snöresan. En synopsis.

Bonniers litterära magasin 1954: 10 (dec) s 791–793.
Omr i Vårt behov av tröst, 1955.

157 Människan som skall dö. [Prosadikt.]

Vi 1955: 3 (21 jan) s 12.

Omr i Vårt behov av tröst, 1955.

158 Människan som älskar. [Prosadikt.]

Vi 1955: 14–15 (8 april) s 14.

Omr i Vårt behov av tröst, 1955.

159 Ett möte i Connecticut. [Prosafragment.]

Norstedts nyheter 1955: 19 (11 okt) s 93–94.

I en något längre version tr i Olof Lagercrantz, Stig Dagerman. Sthlm 1958. (S 237–239.)

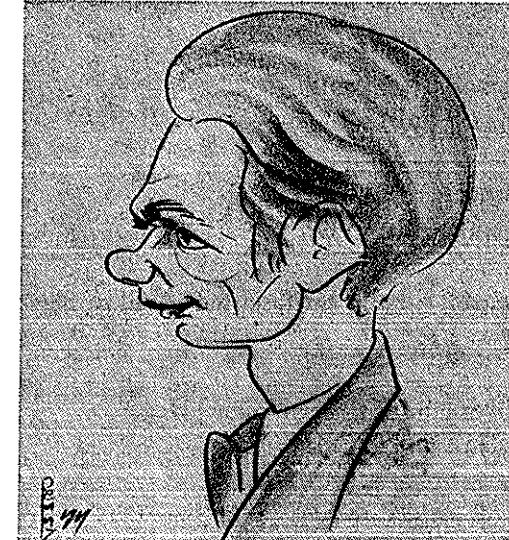
III. Journalistik inklusive bok-, film- och teaterrecensioner

1941

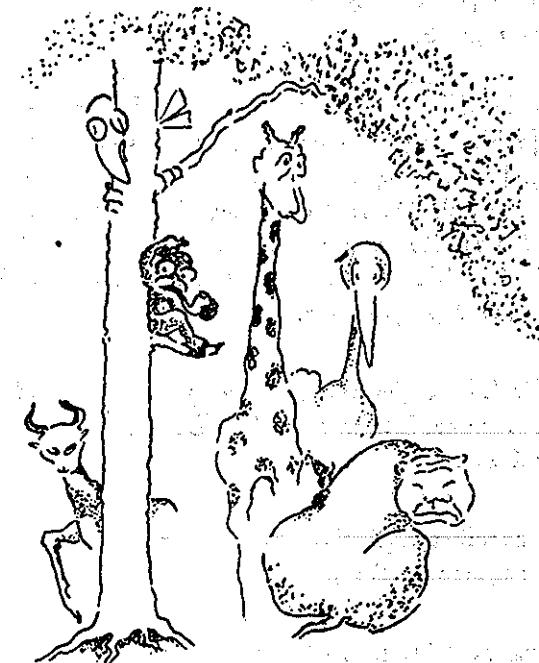
- 160 Skolungdom och fascism. [Artikel. Sign:] Stig H Jansson.
Storm 1941: 7 (juli) s 5.
- 161 Herr Molund badar. [Kåseri. Sign:] Stig H Jansson.
Arbn 20.8.41 s 6.
- 162 Den 6 november. Kring ett historiskt minne. [Artikel. Sign:] Stig H Jansson.
Storm 1941: 11 (nov) s 5.
- 163 Fattigdom och barnalstring. [Artikel. Sign:] Stig H Jansson.
Storm 1941: 12 (dec) s 11.

1942

- 164 Norden och världskrisen. [Artikel. Sign:] Stig H Jansson.
Storm 1942: 2 (febr) s 9, 12.
- 165 Skolungdomens front håller! [Artikel.]
Storm 1942: 3 (mars) s 8.
- 166 Oss alla unga ... [Artikel. Sign:] S D.
Arbn 3.6.42 s 6.

Vid ett möte i Syndikalistiska ungdomsförbundet 1944 tillkom denna SD-karikatyr, gjord av en klubbkamrat. I Annemarie Dagermans ägo.

40-tals redaktion tecknad av Gösta Höglund. Vid trädetas fot Stig Dagerman. Övriga fr v: Gerard Bonnier, Claes Hoogland, Lennart Göthberg, Werner Aspenström och Mårten Edlund.
40-tal 1946:3.

- 167 Dikten och vi. [Artikel.]
Storm 1942:7 (juli) s 5.
- 168 Förbundsnotiser. [Sign:] Dag.
Storm 1942:7 (juli) s 11.
- 169 Dagens paroll till alla antifascister. [Artikel. Sign:] Dag.
Arbn 8.7.42 s 6.
- 170 Anglar över landet. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 8.7.42 s 6.
- 171 'Taklagsöl' på Skansen. [Referat. Sign:] Dag.
Arbn 20.7.42 s .
- 172 Rötmånad. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 22.7.42 s 6.
- 173 Vad skola vi läsa? [Bl a rec av:] C S Forester, Med flaggan i topp. [Sthlm 1941.] – Ernest Hemingway, Klockan klämtar för dig. [Sthlm 1941.] – Vilhelm Moberg, Rid i natt. [Sthlm 1941.] – Erich Maria Remarque, Kamrater. [Sthlm 1937.] – Erich Maria Remarque, Vrakgods. [Sthlm 1941.] – Upton Sinclair, De sådde vind. [Sthlm, tr Falköping, 1941.]
Storm 1942:8 (aug) s 9-10.
- 174 Aktuellt från Federativ. [Rec. av:] Victor Brand, Finska folkets ödestimma. [Sthlm 1942. Sign:] Dag.
Arbn 6.8.42 s 6.
- 175 Dansk barometer. [Artikel. Sign:] Dag.
Storm 1942:10 (okt) s 3.
- 176 Quisling porträtterad. [Rec av:] Halvard Gråtopp, Vidkum Abraham Quisling. Ett varnande exempel. [Sthlm 1942. Sign:] Dag.
Storm 1942:10 (okt) s 10.
- 177 Allmängiltig – likgiltig. [Rec av:] Karl Johan Rådström, Patient hos livet. [Sthlm 1942. Sign:] Dag.
Arbn 3.11.42 s 6-7.
- 178 Sture: "Kärlekens gissel." [Filmrec. Filmens regissör: William Nigh. Sign:] Dag.
Arbn 17.11.42 s 8.
- 179 China: "Den store segraren." [Filmrec. Filmens regissör: Veit Harlan. Sign:] Dag.
Arbn 1.12.42 s 8.
- 180 Kanske en sportens diktare. [Rec av:] Sven Forssell, Att vara kamrat. [Sthlm 1942. Sign:] Dag.
Arbn 3.12.42 s 6.
- 181 Två pojkböcker. [Rec av:] Josef Kjellgren, Nya äventyr i skärgården. [Sthlm 1942.] – Gustaf Bolinder, Pablos äventyr. [Sthlm 1942. Sign:] Dag.
Arbn 3.12.42 s 6.
- 182 Röda lyktan: "Kampen om Klondyke." [Filmrec. Filmens regissör: Erle Kenton. Sign:] Dag.
Arbn 5.12.42 s 24.
- 183 Skandia: "Annuschka." [Filmrec. Filmens regissör: Helmut Käutner. Sign:] Dag.
Arbn 8.12.42 s 2.
- 184 Riviera: "Tarzans hemliga skatt." [Filmrec. Filmens regissör: Clyde De Vinna. Sign:] Dag.
Arbn 15.12.42 s 4.

1943

- 185 Beredskapsbok. [Rec av:] Ture Nerman, Sverige i beredskap. [Sthlm 1942. Sign:] Dag.
Storm 1943:1 (jan) s 11.

- 186 Bok om Danmark. [Rec av:] Paul Palmér, Danmark i bojar. [Sthlm 1942. Sign:] Dag.
Storm 1943:1 (jan) s 11.
- 187 Bra bok billigt. [Rec av:] Harald Beijer, Dynamit. [Sthlm 1942. Sign:] Dag.
Arbn 2.1.43 s 9.
- 188 Tegelsten. [Rec av:] Walther D Edmonds, Cirkus kommer till sta'n. [Sthlm, tr Uppsala, 1942. Sign:] Dag.
Arbn 2.1.43 s 9.
- 189 Thriller om beredskap. [Rec av:] Hammond Innes, Flyglarm. [Sthlm 1942. Sign:] Dag.
Arbn 2.1.43 s 9.
- 190 Ur Solnas historia. [Artikel. Sign:] Dag.
Arbn 2.1.43 s 6-7.
- 191 Royal: "Den stora skuggan." [Filmrec. Filmens regissör: Paul Verhoeven. Sign:] Dag.
Arbn 5.1.43 s 2.
- 192 Strålande julfest i Klara Folkets hus. [Reportage. Sign:] Dag.
Arbn 7.1.43 s 1-2.
- 193 Sture: "Gå med mig hem." [Filmrec. Filmens regissör: Benjamin Christensen. Sign:] Dag.
Arbn 12.1.43 s 8.
- 194 Aveny: "Den första kärleken." [Filmrec. Filmens regissör: Erle-Kenton. Sign:] Dag.
Arbn 26.1.43 s 8.
- 195 För hängmattan. [Rec av:] Nils Jacobsson, En ny hatt. [Sthlm, tr Uppsala, 1942. Sign:] Dag.
Arbn 29.1.43 s 6.

- 196 Astoria: "Flygmalajen frisksportar." [Filmrec. Filmens regissör: Anthony Kimmins. Sign:] Dag.
Arbn 2.2.43 s 8.
- 197 Rialto, Ritz, Rival: "Det var bom, bom, bom." [Filmrec. Filmens regissör: Lewis Seiler. Sign:] Dag.
Arbn 9.2.43 s 8.
- 198 Sibyllan – Röda lyktan: "Morden på Hotel Du Nord." [Filmrec. Filmens regissör: Eugene Ford. Sign:] Dag.
Arbn 13.2.43 s 8.
- 199 Rialto och Rivoli: "Razzia i undre världen." [Filmrec. Filmens regissör: Roy William Neill. Sign:] Dag.
Arbn 16.2.43 s 8.
- 200 Sibyllan – Röda lyktan: "Det stora tavelskojet." [Filmrec. Filmens regissör: Ray McCarey. Sign:] Dag.
Arbn 20.2.43 s 2.
- 201 Palladium: "Järnkronan." [Filmrec. Filmens regissör: Alessandro Blasetti. Sign:] Dag.
Arbn 23.2.43 s 8.
- 202 Vildmarksepos. [Rec av:] Bernhard Nordh, I marsfjällets skugga. [Sthlm 1942. Sign:] Dag.
Arbn 27.2.43 s 2.
- 203 China: "Havet är vårt öde." [Filmrec. Filmens regissörer: Noel Coward och David Lean. Sign:] Dag.
Arbn 2.3.43 s 8.
- 204 Mystik och annat. [Rec av:] Albert Helman, De tio mysteriernas ranch. [Sthlm, tr Norrköping, 1942. Sign:] Dag.
Arbn 4.3.43 s 6.
- 205 Svensk dikt debatteras. Animerad diskussion i Viktoriasalen. [Referat. Sign:] Dag.
Arbn 6.3.43 s 1, 8.

- 206 Raggen går igen. [Rec av:] Gunnar Widegren, Raggen kommer igen. [Sthlm, tr Helsingfors, 1942. Sign:] Dag.
Arbn 9.3.43 s 6.
- 207 Riviera: "Orneskadern." [Filmrec. Filmens regissör: Arthur Lubin. Sign:] Dag.
Arbn 10.3.43 s 8.
- 208 Spiegeln: "Den gyllene staden." [Filmrec. Filmens regissör: Veit Harlan. Sign:] Dag.
Arbn 23.3.43 s 6.
- 209 Judiska klubbens teatersektion. [Teaterrec av:] Scholem Alejchem, Di Goldgreber. [Sign:] Dag.
Arbn 27.3.43 s 6.
- 210 Sibyllan – Röda lyktan: "Honolulu Lu." [Filmrec. Filmens regissör: Charles Barton. Sign:] Dag.
Arbn 27.3.43 s 10.
- 211 Röda kvarn: "Rembrandt – målaren och hans modeller." [Filmrec. Filmens regissör: Hans Steinhoff. Sign:] Dag.
Arbn 30.3.43 s 8.
- 212 Astoria och Plaza: "De 39 stegen." [Filmrec. Filmens regissör: Alfred Hitchcock. Sign:] Dag.
Arbn 31.3.43 s 8.
- 213 Sibyllan – Röda lyktan: "Krut, kolor och krevader." [Filmrec. Filmens regissör: Gregory Ratoff. Sign:] Dag.
Arbn 3.4.43 s 8.
- 214 Folkan: "Värdshuset Fritiden." [Filmrec. Filmens regissör: Mark Sandrich. Sign:] Dag.
Arbn 5.4.43 s 5.
- 215 Riviera: "En man för Elizabeth." [Filmrec. Filmens regissör: Robert Z Leonard. Sign:] Dag.
Arbn 17.4.43 s 16.

- 216 Palladium: "Formbys finurliga fru." [Filmrec. Filmens regissör: Marcel Varnel. Sign:] Dag.
Arbn 20.4.43 s 10.
- 217 Sibyllan – Röda lyktan: "Alibi." [Filmrec. Filmens regissör: Pierre Chenal. Sign:] Dag.
Arbn 27.4.43 s 5.
- 218 Rigoletto: "Dr Jekyll och mr Hyde." [Filmrec. Filmens regissör: Victor Fleming. Sign:] Dag.
Arbn 28.4.43 s 2.
- 219 Röda kvarn: "Pass för den blonda!" [Filmrec. Filmens regissör: Alexander Hall. Sign:] Dag.
Arbn 1.5.43 s 12.
- 220 Park: "Ljuset bortom dimman." [Filmrec. Filmens regissör: Anatole Litvak. Sign:] Dag.
Arbn 7.5.43 s 2.
- 221 Aveny: "Den farliga skuggan." [Filmrec. Filmens regissör: George King. Sign:] Dag.
Arbn 11.5.43 s 2.
- 222 Beredskapshumor. [Rec av:] Beredskapshumor. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 14.5.43 s 7.
- 223 Englandsreportage. [Rec av:] Ivan Pauli, Möte med krigets England. [Sthlm 1942. Sign:] Dag.
Arbn 14.5.43 s 7.
- 224 Om fruntimmer. [Rec av:] Harlow Estes, Det hände en weekend. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 5.6.43 s 11.
- 225 En folkbok till. [Rec av:] Marika Stiernstedt, Alma Wittfogels rykte. [Sthlm 1942. Sign:] Dag.
Arbn 19.6.43 s 6.

- 226 Följetong. [Rec av:] Albin Lind, Skogen brinner. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 19.6.43 s 6.
- 227 Gula kliniken. [Rec av:] Maja Björkman, Gula kliniken. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 26.6.43 s 6.
- 228 Rigoletto: "Årets kvinna." [Filmrec. Filmens regissör: George Stevens. Sign:] Dag.
Arbn 13.7.43 s 5.
- 229 Tråkigt sällskap. [Rec av:] Georgette Heyer, Mord utan vapen. [Sthlm 1943.] – Elizabeth Ferrars, Död bland blommor. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 14.7.43 s 7.
- 230 Saga: "Farlig gäst i London." [Filmrec. Filmens regissör: John Rawlins. Sign:] Dag.
Arbn 20.7.43 s 2.
- 231 Riviera: "Charmören Andy Hardy." [Filmrec. Filmens regissör: George B Seitz. Sign:] Dag.
Arbn 24.7.43 s 2.
- 232 Grand: "Farlig som synden." [Filmrec. Filmens regissör: René Clair. Sign:] Dag.
Arbn 27.7.43 s 8.
- 233 Rialto: "Utan skrupler." [Filmrec. Filmens regissör: Mervyn Le Roy. Sign:] Dag.
Arbn 27.7.43 s 8.
- 234 Muffo presenteras. [Artikel. Sign:] Muffo.
Arbn 28.7.43 s 6.
- 235 Anglais: "Vi mötas i gryningen." [Filmrec. Filmens regissör: Lothar Mendes. Sign:] Dag.
Arbn 29.7.43 s 5.

- 236 Astoria och Alcazár: "En melodi om våren." [Filmrec. Filmens regissör: Weyler Hildebrand. Sign:] Dag.
Arbn 2.8.43 s 2.
- 237 Aveny: "Det spritter i benen." [Filmrec. Filmens regissör: Edward Cline. Sign:] Dag.
Arbn 2.8.43 s 2.
- 238 Tivolis nya program. [Varietérec. Sign:] Dag.
Arbn 3.8.43 s 8.
- 239 Flyktingar. [Artikel. Sign:] Dag.
Arbn 4.8.43 s 6.
- 240 Muffo möter en kommunist. [Kåseri. Osign.]
Arbn 4.8.43 s 6–7.
- 241 Skandia: "Professorn går på vift." [Filmrec. Filmens regissör: Robert Siodmak. Sign:] Dag.
Arbn 10.8.43 s 8.
- 242 Muffo åker spårvagn och råkar ut för förvecklingar. [Kåseri. Osign.]
Arbn 11.8.43 s 6.
- 243 Folkan: "Kvinnor är inga änglar." [Filmrec. Filmens regissör: Willi Forst. Sign:] Dag.
Arbn 12.8.43 s 5.
- 244 Riviera: "Skuggan av ett tvivel." [Filmrec. Filmens regissör: Alfred Hitchcock. Sign:] Dag.
Arbn 17.8.43 s 5.
- 245 Muffo blir idrottsman och visar sig på styva linan. [Kåseri. Osign.]
Arbn 18.8.43 s 6–7.
- 246 Muffo på Kungsgatan eller historien om en röd tråd. [Kåseri. Osign.]
Arbn 25.8.43 s 6.

- 247 Spiegeln: "Manhattan." [Filmrec. Filmens regissör: Julien Duvivier. Sign:] Dag.
Arbn 31.8.43 s 8.
- 248 Hösten är här: Studera, läs! [Artikel. Sign:] Dag.
Storm 1943:9 (sept) s 5.
- 249 Muffo på allmänbildning. [Kåseri. Osign.]
Arbn 1.9.43 s 6–7.
- 250 Anglais: "Två glada sjömän i Marocko." [Filmrec. Filmens regissör: David Butler. Sign:] Dag.
Arbn 11.9.43 s 8.
- 251 Skandia: "En kvinna lever farligt." [Filmrec. Filmens regissör: Rolf Hansen. Sign:] Dag.
Arbn 14.9.43 s 5.
- 252 Skandia: "Natt i hamn." [Filmrec. Filmens regissör: Erik Faustman. Sign:] Dag.
Arbn 28.9.43 s 2.
- 253 Muffo plockar svamp. [Kåseri. Osign.]
Arbn 30.9.43 s 6.
- 254 Vidga din horisont! [Artikel. Sign:] Dag.
Storm 1943:10 (okt) s 10.
- 255 Experimentteatern. [Teaterrec av:] Sven Samuelsson, 20 år. – Sven Samuelsson, Sista dansen. [Sign:] Dag.
Arbn 1.10.43 s 2.
- 256 Den yngsta parnassen på galejan. Sju unga i Strindbergssalen. [Referat från uppläsningsafton. Sign:] Dag.
Arbn 15.10.43 s 1.
- 257 Visans vänner. [Referat från musikalisk-litterär afton. Sign:] Dag.
Arbn 16.10.43 s 20.

- 258 China: "Orkesterfruar." [Filmrec. Filmens regissör: Archie Mayo. Sign:] Dag.
Arbn 19.10.43 s 8.
- 259 Folkan: "Vita fångar i Söderhavet." [Filmrec. Filmens regissör: Arthur Lubin. Sign:] Dag.
Arbn 26.10.43 s 2.
- 260 Grand: "Det gåtfulla leendet." [Filmrec. Filmens regissör: Helmut Käutner. Sign:] Dag.
Arbn 3.11.43 s 8.
- 261 Två folkböcker. [Rec. av:] Karl Gunnarson, På Kanadas prärier. [Sthlm 1942.] – Olle Hedberg, Fria på narri. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 9.11.43 s 6.
- 262 Globalt fiske. [Rec av:] Negley Farson, Med spinnspö jorden runt. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 10.11.43 s 7.
- 263 Bland bönder och inhysingar. [Rec av:] Otto Karl-Oskarsson, Glest mellan gårdarna. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 12.11.43 s 8.
- 264 Skandia: "Farlig medpassagerare." [Filmrec. Filmens regissör: Norman Foster. Sign:] Dag.
Arbn 16.11.43 s 8.
- 265 Sture: "Slutackord." [Filmrec. Filmens regissör: Hans Bertram. Sign:] Dag.
Arbn 23.11.43 s 8.
- 266 Nyckelroman. [Rec av:] Sigfrid Siwertz, Sex fribiljetter. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 26.11.43 s 10.
- 267 Om människor. [Rec av:] Hans Botwid, Klosteret utan nunna och munk. [Sthlm 1943.]
Arbn 26.11.43 s 8.

- 268 Brinnande hjärtan. [Artikel.]
Storm 1943:12 (dec) omslagets innersida.
- 269 Grand: "Herre med portfölj." [Filmrec. Filmens regissör: Ragnar Arvedson. Sign:] Dag.
Arbn 1.12.43 s 8.
- 270 Lättvindigt. [Rec av:] Nils Wehlin, När Elsa var borta. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 1.12.43 s 6-7.
- 271 Mest en rimmare. [Rec av:] Folke Hellgren, Ballader från stan. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 1.12.43 s 7.
- 272 Göteborgsk vardag. [Rec av:] Albert Viksten, Porten mot havet. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 4.12.43 s 8.
- 273 Förberedelse. [Rec av:] Werner Aspenström, Förberedelse. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 6.12.43 s 9.
- 274 Folkan: "Storm över Ryssland." [Filmrec. Filmens regissör: Sergei Eisenstein. Sign:] Dag.
Arbn 7.12.43 s 8.
- 275 En julklapp från skalder och författare. Kluck [Axel Österberg], Fridégård m fl på uppläsningsafton. [Referat. Sign:] Dag.
Arbn 9.12.43 s 2.
- 276 Konserthusmöte kräver handling bakom orden. [Referat från opinionsmöte. Sign:] Dag.
Arbn 11.12.43 s 24.
- 277 Utflykt i Korallhavet. [Rec av:] Caroline Mytinger, Med penna och penna runt Korallhavet. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 17.12.43 s 6.
- 278 Fyra unga på Borgarskolan. Debutanter läser egna verk. [Referat. Sign:] Dag.
Arbn 18.12.43 s 16.
- 279 Olympia: "Djävulens hand." [Filmrec. Filmens regissör: Maurice Tourneur. Sign:] Dag.
Arbn 20.12.43 s 2.
- 280 Saga: "Bortom alla gränser." [Filmrec. Filmens regissör: Julien Duvivier. Sign:] Dag.
Arbn 27.12.43 s 8.

1944

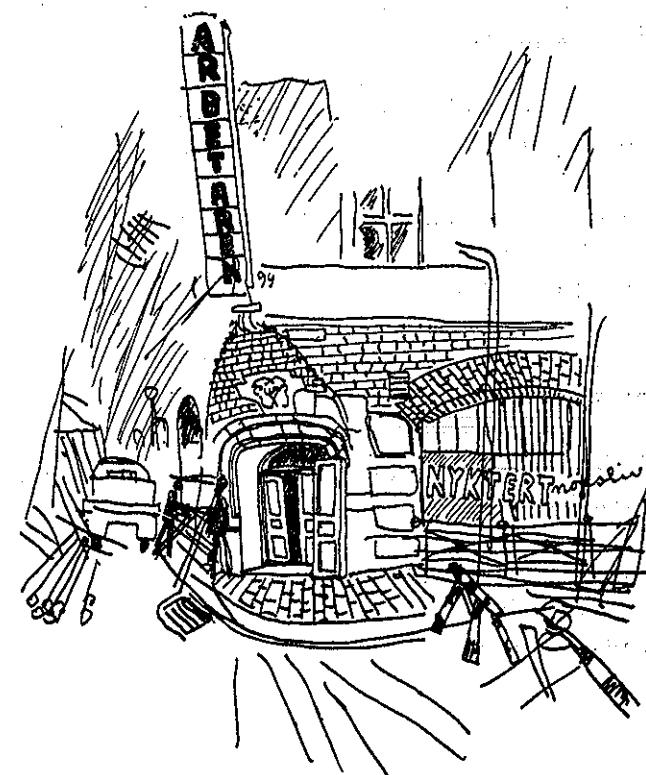
- 281 Sture: "Diktatorn och döden." [Filmrec. Filmens regissör: Hugo Haas. Sign:] Dag.
Arbn 11.1.44 s 8.
- 282 Riviera: "Folket utan fosterland." [Filmrec. Filmens regissör: John Cromwell. Sign:] Dag.
Arbn 18.1.44 s 5.
- 283 Bevingad verklighet. [Rec av:] Eskil Almgren, Medan vi väntar. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 20.1.44 s 6.
- 284 I elfte timmen. [Rec av:] Irja Browallius, Mot gryningen. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 20.1.44 s 6.
- 285 De samvetsömmas problem. [Ledare. Sign:] S D-n.
Arbn 25.1.44 s 3.
- 286 Tvivelaktig värdighet. [Rec av:] Ture Forsberg, Ty riket är ditt. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 31.1.44 s 7.

- 287 Kamp mot kulturdöden. Kulturjobbarnas makt måste brytas! [Artikel.]
Storm 1944:2 (febr) s 3.
- 288 Vindilar och kindpustar. [Aktuell kommentar. Sign:] Dag.
Storm 1944:2 (febr) s 12.
- 289 Astoria: "Edith Cavell." [Filmrec. Filmens regissör: Herbert Wilcox. Sign:] Dag.
Arbn 11.2.44 s 4.
- 290 Internationell diskussion om fredsproblemen. [Mötesreferat. Sign:] Dag.
Arbn 12.2.44 s 1, 8.
- 291 Västkustromantik. [Rec av:] Arthur Wieland, Mänskor vid havet. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 12.2.44 s 6.
- 292 Palladium: "Mannen med sälgpiporna." [Filmrec. Filmens regissör: Irving Pichel. Sign:] Dag.
Arbn 15.2.44 s 8.
- 293 Hjalmar Bergmanafton på Dramatikerstudion. [Teaterrec av:] Hjalmar Bergman, Spelhuset. – Hjalmar Bergman, Herr Slee man kommer. [Regi: Ingmar Bergman. Sign:] Dag.
Arbn 16.2.44 s 8.
- 294 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 18.2.44 s 5.
- 295 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 19.2.44 s 6.
- 296 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 21.2.44 s 5.
- 297 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 22.2.44 s 5.
- 298 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 23.2.44 s 5.
- 299 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 24.2.44 s 5.
- 300 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 25.2.44 s 5.
- 301 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 26.2.44 s 5.
- 302 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 29.2.44 s 5.
- 303 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 1.3.44 s 5.
- 304 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 2.3.44 s 6.
- 305 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 3.3.44 s 5.
- 306 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 4.3.44 s 5.
- 307 Olympia: "Romexpressen." [Filmrec. Filmens regissör: Walter Forde. Sign:] Dag.
Arbn 6.3.44 s 5.
- 308 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 6.3.44 s 5.
- 309 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 7.3.44 s 5.
- 310 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 8.3.44 s 5.

- 311 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 9.3.44 s 6.
- 312 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 11.3.44 s 5.
- 313 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 13.3.44 s 5.
- 314 Rialto: "Frankenstein möter Varulven." [Filmrec. Filmens regissör: Roy William Neill. Sign:] Dag.
Arbn 14.3.44 s 8.
- 315 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 15.3.44 s 5.
- 316 Nya Olympia: "I ockuperat land." [Filmrec. Filmens regissör: Jeffrey Dell. Sign:] Dag.
Arbn 16.3.44 s 5.
- 317 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 16.3.44 s 5.
- 318 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 17.3.44 s 5.
- 319 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 20.3.44 s 5.
- 320 Rigoletto: "Den heliga lågan." [Filmrec. Filmens regissör: George Cukor. Sign:] Dag.
Arbn 21.3.44 s 8.
- 321 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 21.3.44 s 5.
- 322 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 23.3.44 s 6.

Kymmendö (Strindbergs "Hemsö") — något av ett 40-talismens högkvarter sommaren 1946. Här bodde Aspenström och SD, hit sökte sig andra 40-talister, härifrån redigerades 40-tal. På Kymmendö skrev SD delar av *De dömdas ö* och delar av debutdramat *Den dödsdömdes*. I Elly och Ferdinand Götzes ägo.
Tecknare: Signe Lund-Aspenström.

Den syndikalistiska Arbetarens redaktion på Klara Västra Kyrkogata blev, har SD själv förklarat, hans "andliga födelseort". Teckningen från tiden för rivningen vid 50-talets mitt.
Ur Rådström, Pär, och Claesson, Stig, *Det Klara som försvinner*, 1955.
Tecknare: Stig "Slas" Claesson.

- 323 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 24.3.44 s 5.
- 324 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 27.3.44 s 5.
- 325 Terrassen: "Natten har ögon." [Filmrec. Filmens regissör: Leslie Arliss. Sign:] Dag.
Arbn 27.3.44 s 5.
- 326 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 29.3.44 s 5.
- 327 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 30.3.44 s 5.
- 328 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 31.3.44 s 5.
- 329 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 1.4.44 s 5.
- 330 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 3.4.44 s 5.
- 331 Skandia: "Lev farligt." [Filmrec. Filmens regissör: Lauritz Falk. Sign:] Dag.
Arbn 4.4.44 s 10.
- 332 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 6.4.44 s 5.
- 333 Så dumt som det är sagt. [Presskommentar. Sign:] Dag.
Arbn 8.4.44 s 5.
- 334 Astoria och Plaza: "Tarzans äventyr i öknen." [Filmrec. Filmens regissör: William Thiele. Sign:] Dag.
Arbn 17.4.44 s 4.

- 335 Svensk idédebatt. [Rec av:] Tom Söderberg, Västerländsk puls. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 18.4.44 s 6.
- 336 Sture: "De voro 9 ungkarlar." [Filmrec. Filmens regissör: Sacha Guitry. Sign:] Dag.
Arbn 2.5.44 s 2.
- 337 Till småbondens pris. [Rec av:] Gustav Hedenvind-Eriksson, Skörden mognar. [Sthlm 1944. Sign:] Dag.
Arbn 30.5.44 s 7.
- 338 Vardagens folk. [Rec av:] Gustav Hedenvind-Eriksson, Det stora rusthållet. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 31.5.44 s 6.
- 339 Kvinnoförbundets 3:je kongress fattar viktiga beslut. [Referat. Sign:] Dag.
Arbn 5.6.44 s 6.
- 340 Antigermanism. [Artikel. Sign:] Dag.
Arbn 14.6.44 s 6.
- 341 Jord, djungel och hav. [Rec av:] Moa Martinson, Sallys söner. [Sthlm 1943.] – Don Mauricio, I vildmarkens våld. [Sthlm 1943.] – Ragnar Holmström, Benjamin. [Sthlm 1943. Sign:] Dag.
Arbn 16.6.44 s 15.
- 342 Grand: "Mitt folk är icke ditt." [Filmrec. Filmens regissör: Weyler Hildebrand. Sign:] Dag.
Arbn 20.6.44 s 2.
- 343 Genom direkt aktion till – seger! [Artikel. Sign:] Dag.
Arbn 5.7.44 s 6.
- 344 Sexuella sagor. [Artikel. Sign:] Dag.
Arbn 12.7.44 s 6.

- 345 Vatten på papperskvarnen. [Artikel. Sign:] Dag.
Arbn 25.7.44 s 6.
- 346 Hoppfull håg och fantasi. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 31.7.44 s 5.
- 347 Vart tar nazisterna vägen? Gestapomännen byter yttre. [Artikel.]
Storm 1944:8 (aug) s 10.
- 348 Gudfruktiga fötter. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 1.8.44 s 5.
- 349 Kniven på strupen. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 2.8.44 s 5.
- 350 När det skär sig. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 4.8.44 s 5.
- 351 Nöjesliv och syföreningar. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 5.8.44 s 5.
- 352 Plåster på såren. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 7.8.44 s 5.
- 353 Lyran och Göta lejon: "Jitterbugs." [Filmrec. Filmens regissör: Malcolm St Clair. Sign:] Dag.
Arbn 8.8.44 s 5.
- 354 Ohyggliga optimister. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 8.8.44 s 5.
- 355 Döda-vinklar. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 9.8.44 s 5.
- 356 Grand: "Räkna de lyckliga stunderna blott." [Filmrec. Filmens regissör: Rune Carlsten. Sign:] Dag.
Arbn 10.8.44 s 8.
- 357 Inför filmsäsongen. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 10.8.44 s 5.
- 358 Tyska framtidssutsikter. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 11.8.44 s 5.
- 359 Rekord och politik. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 12.8.44 s 5.
- 360 Drama i livbåt. [Rec av filmen Livbåt. Filmens regissör: Alfred Hitchcock. Sign:] Dag.
Arbn 2.9.44 s 10.
- 361 Park: "Spionage i Tokyo." [Filmrec. Filmens regissör: Delmer Daves. Sign:] Dag.
Arbn 19.9.44 s 8.
- 362 Inte långt på väg. [Rec av:] På väg. [Sthlm 1944. Sign:] Dag.
Arbn 22.9.44 s 6.
- 363 Mardröm i Hongkong. [Rec av:] Wenzell Brown, Sanningen om Hongkong. [Sthlm 1944. Sign:] Dag.
Arbn 22.9.44 s 7.
- 364 Humanitetens blå blomma. [Ledare. Sign:] S D.
Storm 1944:10 (okt) s 3.
- 365 Torsten Kreuger, tidningskungen – nazistfinansiären. [Artikel. Sign:] S D.
Storm 1944:10 (okt) s 1, 4.
- 366 För fort i backarna. [Rec av:] Erik Norlander, Segers. [Sthlm 1944. Sign:] Dag.
Arbn 10.10.44 s 7.
- 367 Grand: "Det hände i morgon." [Filmrec. Filmens regissör: René Clair. Sign:] Dag.
Arbn 10.10.44 s 8.

368 Riviera: "Phantom Lady." [Filmrec. Filmens regissör: Robert Siodmak. Sign:] Dag.
Arbn 17.10.44 s 8.

369 Från sabotagens Danmark. [Rec av:] Bent Demer, ... men inte förgäves. [Sthlm 1944. Sign:] Dag.
Arbn 20.10.44 s 5.

370 Hetssystem i dagens skola. Ett apropos till filmen Hets. [Artikel.]
Storm 1944:11 (nov) s 1-2.

371 Dramatikerstudion. [Teaterrec av:] Björn Landström, Vem är du? [Regi: Bengt Ekerot. Sign:] Dag.
Arbn 3.11.44 s 12.

372 November-Storm synad av 2 personer. [Rec av tidskrift. Sign:] RuBe [Rudolf Berner] och Dag.
Arbn 4.11.44 s 2.

373 Sture: "Fem människor." [Filmrec. Filmens regissör: John H Auer. Sign:] Dag.
Arbn 7.11.44 s 2.

374 Anglais: "På väg mot Marseille." [Filmrec. Filmens regissör: Michael Curtiz. Sign:] Dag.
Arbn 14.11.44 s 8.

375 Före Stalingrad – och efter. [Rec av:] Boris Gorbatov, De okuvliga. [Sthlm 1944. Sign:] S D-n.
Arbn 16.11.44 s 7.

376 Katalog över odygder. [Rec av:] Mårten Edlund, Tag vad du vill ha. [Sthlm 1944. Sign:] S D-n.
Arbn 17.11.44 s 2.

377 Riksteater – eller ej? Livlig debatt i Dramatikerstudions regi. [Referat. Sign:] Dag.
Arbn 17.11.44 s 8.

378 Presentation av ung parnass. Sju diktare i elden. [Referat från uppläsningsafton. Sign:] Dag.
Arbn 21.11.44 s 2.

379 Kritik mot kritik i klubb Häggqvist. Maratondebatt i Viktorsalen. [Referat. Sign:] Dag.
Arbn 24.11.44 s 2.

380 Konstnär och konstsalong debuterar. [Konstanmälan:] Bertil Wahlberg, Bones salong.
Arbn 25.11.44 s 8.

381 Tio år med Folket i bild. [Rec av:] Trettio stora namn. [Sthlm 1944. Sign:] Dag.
Arbn 25.11.44 s 5.

382 Saga: "Kvinna utan samvete." [Filmrec. Filmens regissör: Billy Wilder. Sign:] Dag.
Arbn 28.11.44 s 8.

383 Bister verklighet. [Rec av:] Albert Viksten, Pirater och pälsjägare. [Sthlm 1944.] – Karl Östman, Den breda vägen. [Sthlm 1944. Sign:] Dag.
Arbn 29.11.44 s 6-7.

384 Himmlers två halvor. [Kåseri. Sign:] Qroll.
Arbn 29.11.44 s 5.

385 Avantgardism på uppläsningsafton. Livlig kväll hos Skriftstälareförbundet. [Referat. Sign:] Dag.
Arbn 5.12.44 s 2.

386 Geni i Jönköping. [Rec av:] Hugo Swansson, Gerhard Olin. [Sthlm 1944. Sign:] S D-n.
Arbn 6.12.44 s 6-7.

387 Litterärt samkväm med åtta diktare. Skriftställarkväll i prosans och poesins tecken. [Referat. Sign:] Dag.
Arbn 7.12.44 s 10.

- 388 Olympia: "Den häriga apan." [Filmrec. Filmens regissör: Alfred Santell. Sign:] Dag.
Arbn 12.12.44 s 5.
- 389 Fest med Storm P. [Rec av:] Robert Storm-Petersen, Tre små män och nummernmannen. [Sthlm 1944. Sign:] Dag.
Arbn 13.12.44 s 9.
- 390 Novellisten Nexö. [Rec av:] Martin Andersen-Nexö, De tomta platsernas passagerare. [Sthlm 1944. Sign:] S D-n.
Arbn 13.12.44 s 2.
- 391 Skrift i dimma. [Rec av:] Astrid Setterwall-Ångström, Strängar. [Sthlm 1944. Sign:] S D-n.
Arbn 16.12.44 s 11.
- 392 Utan kulörta lyktor. [Rec av:] Nils Ferlin, Med många kulörta lyktor. [Sthlm 1944.]
Arbn 16.12.44 s 6-7.
- 393 Rigoletto: "Dovers vita klippor." [Filmrec. Filmens regissör: Clarence Brown. Sign:] Dag.
Arbn 19.12.44 s 10.

1945

- 394 Horisonten. Om kultur. [Artikel.]
Arbn 4.1.45 s 6.
- 395 Horisonten. De små tjuvarna . . . [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 5.1.45 s 6, 8.
- 396 Horisonten. Att det spökar. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 8.1.45 s 5.
- 397 Horisonten. Finns förlagsterror? [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 9.1.45 s 6.

- 398 Horisonten. Fru Brunius önskelista. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 10.1.45 s 5.
- 399 Horisonten. Att vara radikal. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 11.1.45 s 6.
- 400 Horisonten. Kulturell parallell. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 12.1.45 s 5.
- 401 Horisonten. Klasskamp i skolan. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 13.1.45 s 6.
- 402 Terrassen: "Ett brott." [Filmrec. Filmens regissör: Anders Henrikson. Sign:] Dag.
Arbn 13.1.45 s 2.
- 403 Horisonten. Snömos. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 16.1.45 s 6.
- 404 Krönikespel om stor norrman. [Rec av:] Gunnar Reiss-Andersen, Henrik Wergeland. Ett krönikespel. [Sthlm 1944. Sign:] Dag.
Arbn 16.1.45 s 6.
- 405 Astoria: "Maria på Kvarngården." [Filmrec. Filmens regissör: Arne Mattsson. Sign:] Dag.
Arbn 17.1.45 s 5.
- 406 Horisonten. I lynchärenden. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 18.1.45 s 6.
- 407 Johan-Olovs gubbar. [Rec av:] Johan Olov Johansson, Krutgubbar. [Sthlm 1944. Sign:] Dag.
Arbn 18.1.45 s 6.
- 408 Kulturönskningar 1945. Apropå en enkät. [Svar på debattlägg.]
Arbn 19.1.45 s 6.

- 409 Horisonten. Mr Perkins och Ny Dag. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 20.1.45 s 6.
- 410 Royal: "Kungliga patrasket." [Filmrec. Filmens regissör: Hasse Ekman. Sign:] Dag.
Arbn 20.1.45 s 5.
- 411 Dikter om gatan och annat. [Rec. av:] Sven Erik Vingedal, Gatans arv. [Sthlm 1944. Sign:] S D-n.
Arbn 23.1.45 s 6.
- 412 Röda kvarn: "I skuggan av katedralen." [Filmrec. Filmens regissör: Robert Stevenson. Sign:] Dag.
Arbn 23.1.45 s 8.
- 413 Horisonten. Författarna, friheten och staten. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 25.1.45 s 6.
- 414 Horisonten. Klen representation. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 26.1.45 s 6.
- 415 Krypskytte på rim. [Rec. av:] Hakon Stark, Gubbar och pilar. Krypskytte på rim. [Sthlm 1944. Sign:] Dag.
Arbn 26.1.45 s 6-7.
- 416 Horisonten. 2:79 pr kväll. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 27.1.45 s 6.
- 417 Jusets och järtats diktare. [Rec av:] Ture Nerman, Dikt i dag. [Sthlm 1944. Sign:] S D-n.
Arbn 27.1.45 s 8.
- 418 Terrassen: "Den osynligemannens hämnd." [Filmrec. Filmens regissör: Ford Beebe. Sign:] Dag.
Arbn 27.1.45 s 5.
- 419 Horisonten. I djungeln. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 30.1.45 s 6.
- 420 Park: "En kvinnas väg." [Filmrec. Filmens regissör: Vincent Sherman. Sign:] Dag.
Arbn 30.1.45 s 8.
- 421 En hedersmans memoarer. [Rec av:] Gustav Hedenvind-Eriksson, Med rallarkärra mot dikten. [Sthlm 1944. Sign:] S D-n.
Arbn 1.2.45 s 6.
- 422 Horisonten. Kortfilmens kris. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 1.2.45 s 6.
- 423 Horisonten. Kring ett Sundsvallsinitiativ. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 2.2.45 s 6.
- 424 Horisonten. 40-tal. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 3.2.45 s 6.
- 425 Horisonten. Se försvarar sig. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 6.2.45 s 6.
- 426 Saga: "I skuggan av ett tecken." [Filmrec. Filmens regissör: Fritz Lang. Sign:] Dag.
Arbn 6.2.45 s 5.
- 427 Författare berättar om egna verk. [Referat från författarafton. Sign:] Dag.
Arbn 8.2.45 s 8.
- 428 Horisonten. Billig drift. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 8.2.45 s 6.
- 429 Horisonten. Film och författare. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 9.2.45 s 6.
- 430 Horisonten. Landsbygdens kulturproblem. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 10.2.45 s 6.

- 431 Rapportjänst bakom Svenskvallen. [Rec av:] Moa Martinson, Bakom Svenskvallen. [Sthlm 1944.]
Arbn 10.2.45 s 6.
- 432 Horisonten. Individualismen under debatt. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 13.2.45 s 6.
- 433 Park: "Till främmande hamn." [Filmrec. Filmens regissör: Edward A Blatt. Sign:] Dag.
Arbn 13.2.45 s 2.
- 434 Horisonten. Välfärdssvensk kultursyn. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 15.2.45 s 6.
- 435 Horisonten. Forskningens nødläge. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 16.2.45 s 6.
- 436 Horisonten. Fru Brunius program. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 17.2.45 s 6.
- 437 Horisonten. Ordens demokratisering. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 20.2.45 s 6.
- 438 Horisonten. Robertsforsskolan, tanke som slår an. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 22.2.45 s 6.
- 439 Horisonten. Akademisk situation. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 23.2.45 s 6.
- 440 Horisonten. Ofri teater. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 24.2.45 s 6.
- 441 Terrassen: "Vi kämpa för friheten." [Filmrec. Fyra filmer om samtida frihetskamp. Sign:] Dag.
Arbn 24.2.45 s 5.
- 442 Horisonten. Om konsten att läsa. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 27.2.45 s 6.
- 443 Lyran och Garbio: "M" [Filmrec. Filmens regissör: Fritz Lang. Sign:] Dag.
Arbn 27.2.45 s 8.
- 444 Horisonten. Inga hämningar. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 1.3.45 s 6.
- 445 Horisonten. Gallup och gudstro. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 2.3.45 s 6.
- 446 Royal: "Osynliga länkar." [Filmrec. Filmens regissör: John Cromwell. Sign:] Dag.
Arbn 2.3.45 s 8.
- 447 Småstadsromantik. [Rec av:] Gunvor Ahlner, Småstadens andelurar. [Sthlm 1944. Sign:] S D-n.
Arbn 2.3.45 s 6.
- 448 Horisonten. Sexualitet och essäer. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 3.3.45 s 6.
- 449 Horisonten. Avslöjad myt. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 6.3.45 s 6.
- 450 Horisonten. Solidaritet. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 8.3.45 s 6.
- 451 Österrikisk afton. [Referat från litterär afton. Sign:] Dag.
Arbn 8.3.45 s 5.
- 452 Horisonten. Tillbaka från naturen. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 9.3.45 s 6.
- 453 De tidigt dödsdömda. [Rec av:] William Faulkner, Ljus i augusti. [Sthlm 1944.]
Arbn 10.3.45 s 6.
- 454 Horisonten. Radion och religionen. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 10.3.45 s 6.

- 455 Horisonten. Försvar för skämtare. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 13.3.45 s 6.
- 456 Sture: "Bröllopet." [Filmrec. Filmens regissör: I Annenskij. Sign:] Dag.
Arbn 13.3.45 s 5.
- 457 Horisonten. Efterkrigsturism. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 15.3.45 s 6.
- 458 Horisonten. Litterär överproduktion? [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 16.3.45 s 6.
- 459 Horisonten. Fjärran från folkteatern. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 17.3.45 s 6, 10.
- 460 Horisonten. Filmbolagen och åsiktsfriheten. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 20.3.45 s 5.
- 461 Horisonten. Pressens kriminalreportage. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 22.3.45 s 6.
- 462 Horisonten. Folkets hus-problemet. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 23.3.45 s 6.
- 463 Röda kvarn: "Två mäniskor." [Filmrec. Filmens regissör: Carl Th Dreyer. Sign:] Dag.
Arbn 26.3.45 s 2.
- 464 Rigoletto: "Draksådd." [Filmrec. Filmens regissörer: Jack Conway och Harold S Bucquet. Sign:] Dag.
Arbn 3.4.45 s 5.
- 465 Horisonten. Där vanvården är högsta princip. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 6.4.45 s 6.
- 466 Horisonten. Argument mot värntjänsten. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 7.4.45 s 6.
- 467 Horisonten. 40-tal. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 10.4.45 s 6.
- 468 Spegeln: "Kvinnan i fönstret." [Filmrec. Filmens regissör: Fritz Lang. Sign:] Dag.
Arbn 10.4.45 s 8.
- 469 Horisonten. Anarkismens offensiv. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 12.4.45 s 6.
- 470 Horisonten. Läroverkspojkarnas dygd. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 13.4.45 s 6.
- 471 Horisonten. Att vara författare. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 14.4.45 s 6.
- 472 Anglais: "Storm över Lissabon." [Filmrec. Filmens regissör: George Sherman. Sign:] Dag.
Arbn 17.4.45 s 8.
- 473 Horisonten. Farlig opinionsbildare. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 19.4.45 s 6.
- 474 Horisonten. Appell till streberna. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 21.4.45 s 6.
- 475 Saga: "Flickor i hamn." [Filmrec. Filmens regissör: Åke Ohberg. Sign:] Dag.
Arbn 21.4.45 s 5.
- 476 Horisonten. Aktuellt krav. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 24.4.45 s 6.
- 477 Palladium: "Ivan den förskräcklige." [Filmrec. Filmens regissör: Sergei Eisenstein. Sign:] Dag.
Arbn 24.4.45 s 2.
- 478 Horisonten. Apropå en appell. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 26.4.45 s 6.

- 479 Horisonten. Kyrkan blir hårdkokt. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 28.4.45 s 6.
- 480 Säsongens främsta filmer.
 Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, maj 45.
- 481 Lorry, Gloria och Cora: "Doktor Mabuses testamente." [Filmrec. Filmens regissör: Fritz Lang. Sign:] Dag.
Arbn 2.5.45 s 2.
- 482 Horisonten. Siste drabanten. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 4.5.45 s 8.
- 483 Royal: "Skräckdagar i Prag." [Filmrec. Filmens regissör: Fritz Lang. Sign:] Dag.
Arbn 4.5.45 s 10.
- 484 Horisonten. Vi och veckopressen. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 5.5.45 s 6.
- 485 Aveny: "Möte i mörker." [Filmrec. Filmens regissör: Karel Lamac. Sign:] Dag.
Arbn 8.5.45 s 2.
- 486 Horisonten. Militärandan överlever. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 8.5.45 s 6.
- 487 Horisonten. Politisk filmcensur. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 12.5.45 s 6.
- 488 Rigoletto: "Om ock tusen falla." [Filmrec. Filmens regissör: Tay Garnett. Sign:] Dag.
Arbn 12.5.45 s 5.
- 489 Horisonten. Arbin på krigstigen. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 15.5.45 s 5.
- 490 Palladium: "Varieté." [Filmrec. Filmens regissör: Nicolas Farkas. Sign:] Dag.
Arbn 15.5.45 s 8.

SD:s Entrépliker i Prisma 1948:2 satte igång ett livligt meningsutbyte om möjligheten att "avdramatisera" dramat. Teckningen är från en "avdramatiserings"-debatt i Uppsala hösten samma år.
DN 10.11.48.
 Tecknare: Birger Lundquist.

Från "avdramatiseringsdebatten" i Uppsala hösten 1948.
DN 10.11.48.
 Tecknare: Birger Lundquist.

- 491 Horisonten. Filmen kaputt? [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 19.5.45 s 5.
- 492 Svenska Akademien trivs med Sven Hedin. [Artikel med uttalanden av:] Jan Fridegård, Moa Martinson, Vilhelm Moberg och Mariika Stiernstedt. [Sign:] Dag.
Arbn 19.5.45 s 1-2.
- 493 Hjälpreda för talare. [Rec av:] Olof Landqvist, Talaren och debattören. [Sthlm 1945. Sign:] Dag.
Arbn 29.5.45 s 6.
- 494 Halvmodernt. [Rec av:] 14 moderna ryska noveller. [Sthlm 1944. Sign:] S D-n.
Arbn 7.6.45 s 6.
- 495 Oblomoveriet – den tsarryska samhällssjukan. [Rec av:] Ivan Gontjarov, Oblomov. [Sthlm, tr Helsingfors, 1944.]
Arbn 7.6.45 s 6.
- 496 Horisonten. System Bona bör utrangeras. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 12.6.45 s 5.
- 497 Dadaismen i 40-tal. [Insändare.]
AT 15.6.45 s 27.
 Inlägg i insändardebatt föranledd av SD:s dikt Råttan i gropen, 40-tal 1945:4. Övriga inlägg: 9.6, 13.6, 19.6, 21.6, 22.6, 25.6, 27.6 och 28.6.
- 498 Horisonten. Kristligt antidansparti? [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 15.6.45 s 6.
- 499 Horisonten. 40-tal. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 16.6.45 s 6.
- 500 Horisonten. Att resa. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 19.6.45 s 6.
- 501 Horisonten. Kulturell inflation? [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 21.6.45 s 6.
- 502 Öland på 1300-talet. [Rec. av:] Margit Friberg, Rosenkind. [Sthlm 1944. Sign:] Dag.
Arbn 21.6.45 s 6.
- 503 Horisonten. Den nya reaktionen. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 29.6.45 s 5.
- 504 Klasskampspausen slut – striden går vidare! [Ledare. Sign:] S D-n.
Storm 1945:7 s 3.
- 505 Diktaren och samvetet. [Artikel.]
 40-tal 1945:6 (juli-aug) s 1-7.
 Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
- 506 Grand: "Blixt kär." [Filmrec. Filmens regissör: Charles Vidor. Sign:] Dag.
Arbn 3.7.45 s 8.
- 507 Anglais: "Underground." [Filmrec. Filmens regissör: Vincent Sherman. Sign:] Dag.
Arbn 17.7.45 s 8.
- 508 Horisonten. Dikten – en kåsörsak? [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 17.7.45 s 6.
- 509 Horisonten. Arbetardikten och 40-talet. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 31.7.45 s 6.
- 510 Saga: "Dixie." [Filmrec. Filmens regissör: Edward Sutherland. Sign:] Dag.
Arbn 31.7.45 s 5.
- 511 Horisonten. Nordens unga författare i gemensam organisation? [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 2.8.45 s 6.
- 512 Horisonten. Underläkarna och busskonduktörerna. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 3.8.45 s 6.

513 Problemet tyskebarnen. [Ledare. Sign:] S D-n.
Arbn 3.8.45 s 2.

514 Skriften avslöjar oss. [Kåseri. Sign:] Qroll.
Arbn 3.8.45 s 5.

515 200.000 ton tjeckisk koks till Sverige före nyåret? [Nyhetsartikel. Sign:] Dag.
Arbn 3.8.45 s 3.

516 Terrassen: "Hitler i bur." [Filmrec. Filmens regissör: Sergei Jutkevitj. Sign:] Dag.
Arbn 4.8.45 s 8.

517 Efter er, herr doktor. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 6.8.45 s 5.

518 Modersmjölkcentralen räddar livet på massor av spädbarn. [Reportage. Sign:] Dag.
Arbn 7.8.45 s 1-2.

519 Park: "Att ha och inte ha." [Filmrec. Filmens regissör: Howard Hawks. Sign:] Dag.
Arbn 7.8.45 s 5.

520 Rekord i rapning. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 7.8.45 s 5.

521 Royal: "Stormen från öster." [Filmrec. Rysk journalfilm. Sign:] Dag.
Arbn 7.8.45 s 5.

522 Dagens stora-sensation. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 8.8.45 s 5.

523 "Rosen på Tistelön" på Olympia. [Filmrec. Filmens regissör: Åke Ohberg. Sign:] Dag.
Arbn 9.8.45 s 8.

524 Älska din nästa osv. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 9.8.45 s 5.

525 Förfelad sexualundervisning. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 10.8.45 s 5.

526 Horisonten. Falska profeter. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 11.8.45 s 6.

527 Andra bullar. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 13.8.45 s 5.

528 Strategiska problem. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 14.8.45 s 5.

529 Nyhetsskarusellen och gudarna. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 15.8.45 s 5.

530 Fredsfester och krigsutskiter. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 16.8.45 s 5.

531 Kungar, scouter och fastighetsägare. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 17.8.45 s 5.

532 Låtsas som det regnar. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 18.8.45 s 5.

533 Bostads- och dygdemönster. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 20.8.45 s 5.

534 Trångt om osaligheten. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 21.8.45 s 5.

535 Med munnen full. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 22.8.45 s 5.

536 Den bortglömda faktorn. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 23.8.45 s 5.

- 537 Radio och teater. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 24.8.45 s 5.
- 538 Fem folkböcker och en till. [Rec av:] Ivar Lo-Johansson, Måna är död. [Sthlm 1944.] – Eyvind Johnson, Timans. [Sthlm 1944.] – Fredrik Ström, Marit Vankelmonds öde. [Sthlm 1944.] – Torssten Sandberg, En ö i väster. [Sthlm 1944.] – Margareta Suber, Manja. [Sthlm 1944.] – Per Wikberg, Kristin. [Sthlm 1944.]
Arbn 25.8.45 s 6–7.
- 539 I skilda väderstreck. [Kåseri. Sign:] Dag.
Arbn 25.8.45 s 5.
- 540 Saga: "Änkeman Jarl." [Filmrec. Filmens regissörer: Sigurd och Lennart Wallén. Sign:] Dag.
Arbn 28.8.45 s 8.
- 541 Horisonten. Nerman och "defaitismen". [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 29.8.45 s 6.
- 542 Varning för värvning! [Ledare. Sign:] S D-n.
Storm 1945:9 s 3.
- 543 Glasstång blir miniatyrtax på S:t Eriks-Mässan. [Reportage. Sign:] Dag.
Arbn 1.9.45 s 1, 8.
- 544 China: "Wilson." [Filmrec. Filmens regissör: Henry King. Sign:] Dag.
Arbn 4.9.45 s 8.
- 545 Horisonten. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 4.9.45 s 6.
- 546 Indignationsdebatt och moral – funderingar inför boksäsongen. [Artikel.]
AT 4.9.45 s 5–6.
- 547 Kompassnål och vågtunga. [Rec av:] Martha Larsson, I denna cirkel. [Sthlm 1944.] – Helge Åkerhielm, Vågtungans stund. [1944. Sign:] S D-n.
Arbn 4.9.45 s 6–7.
- 548 Ilända bruks bostäder gör sig bättre som torklador. [Reportage. Sign:] Dag.
Arbn 8.9.45 s 1–2.
- 549 Skandia: "Möte vid Ox-oket." [Filmrec. Filmens regissör: William A Wellman. Sign:] Dag.
Arbn 11.9.45 s 8.
- 550 Oro i flyktinglägren. [Reportage. Sign:] Dag.
Arbn 14.9.45 s 1–2.
- 551 Horisonten. I Makarenkos fotspår. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 15.9.45 s 6.
- 552 Höstlig Joker. [Rec av:] Joker 1945:9. [Sign:] Dag.
Arbn 15.9.45 s 5.
- 553 China: "Vådligt experiment." [Filmrec. Filmens regissör: Jacques Tourneur. Sign:] Dag.
Arbn 18.9.45 s 8.
- 554 Fem överliggare. [Rec av:] T T Heine, Jag väntar på under. [Sthlm 1944.] – Albert Olsson, Kleber & Frank. [Sthlm 1944.] – Nils Wehlin, Livet rinner förbi. [Sthlm 1944.] – Elly Jannes, Detta är mitt enda liv. [Sthlm 1944.] – Henry Peter Matthis, Nordisk mosaik. [Sthlm 1944. Sign:] S D-n.
Arbn 20.9.45 s 6.
- 555 Horisonten. Socialiserad bokhandel? [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 25.9.45 s 6.
- 556 Afrikanska bland mumier. [Rec av:] R C Hutchinson, Med blank värja. [Sthlm 1945. Sign:] S D-n.
AT 27.9.45 s 16.

- 557 Horisonten. Express-radikalism. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 29.9.45 s 6.
- 558 Fiaskot i London. [Ledare. Sign:] S D-n.
Storm 1945:10 s 3.
- 559 Indien i färg. [Rec av:] Christine Weston, Indigo. [Sthlm 1945.
Sign:] S D-n.
AT 1.10.45 s 5.
- 560 China: "Skandal vid hovet." [Filmrec. Filmens regissör: Otto Preminger. Sign:] Dag.
Arbn 2.10.45 s 2.
- 561 Horisonten. Författare och politik. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 9.10.45 s 6.
- 562 För mycket amour. [Rec av:] Arne Trankell, Student med familj. [Sthlm 1945. Sign:] S D-n.
Arbn 10.10.45 s 6.
- 563 Restaurang inifrån. [Rec av:] Olle Lånsberg, Restaurant Intim. [Sthlm 1945. Sign:] S D-n.
Arbn 10.10.45 s 6.
- 564 Horisonten. Fångarnas utbildningsfråga. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 11.10.45 s 6.
- 565 Park: "Revansch i Burma." [Filmrec. Filmens regissör: Raoul Walsh. Sign:] Dag.
Arbn 16.10.45 s 8.
- 566 Allt om kärleken. [Rec av:] Kai Berg Madsen, Sådan är kärleken, Madame. [Sthlm 1945. Sign:] Dag.
Arbn 3.11.45 s 6.
- 567 För segelflygare. [Rec av:] Ch Birch-Jensen, Högre segelflygning. [Sthlm 1945. Sign:] Dag.
Arbn 3.11.45 s 6.
- 568 Patentnyckel till världen. [Rec av:] The Sohlman Guide. [Sthlm 1945. Sign:] Dag.
Arbn 3.11.45 s 6.
- 569 Vantrivsel – och trivsel och värme. [Artikel om en utställning å Nationalmuseum. Sign:] Dag.
Arbn 5.11.45 s 1, 8.
- 570 Horisonten. "Dagen" och kulturen. [Artikel. Sign:] S D-n.
Arbn 6.11.45 s 5.
- 571 Hederlig pessimism. [Rec av:] Karl Vennberg, Tideräkning. [Sthlm 1945.]
AT 9.11.45 s 5-6.
- 572 Krigets kalender. [Rec av:] Harald Jacobson, Krigets kalender. [Sthlm 1945. Sign:] Dag.
Arbn 20.11.45 s 6.
- 573 Kafka – sanningssökaren. [Rec. av:] Franz Kafka, Den sanningssökande hunden och Förvandlingen. [Sthlm, tr Helsingfors, 1945.] – Franz Kafka, Processen. [Sthlm, tr Helsingfors, 1945.]
AT 30.11.45 s 5-6.

"Det är inte mer än två år sedan de svenska Kafka-pionjärerna möttes av axelryckningar, som antingen var beklagande eller ointresserade eller någon gång bågge delarna. I år slåss förlagen på förlags verserade vis om Kafka... (—) I och för sig är det inte alltför förvånande att det tar tid innan man öppnar grinden för en diktare som Kafka. En problematik grymmare än någon annan, en analys av människans situation obarmhärtigare än de flesta orkar med, eller ens orkar höra, och till sist mitt i den bittraste och mest smärtfyllda dissektion glimten av ett leende som lämnar läsaren i ovisshet om avsikten är trons eller tvivlets, en sfinx där man ville möta en deklarant – ingen kan vara mindre insnickrande och mer fränstötande för den som önskar en

krycka under sin tro eller en stolpe i världsalltet än denne tysk-judiske diktare, död för mer än tjugo år sedan, som gett all världens sanningssökare en förtvivlad tröst i ordet: Att rätt uppfatta en sak och att missförstå samma sak utesluter inte helt vartannat."

- 574 Fåfäng flykt. [Rec av:] Lillian Smith, Sällsam frukt. [Sthlm 1945.]
Bonniers litterära magasin 1945:10 (dec) s 897–899.
- 575 Bokveckan fick festlig avslutning. [Mötesreferat. Sign:] Dag.
Arbn 1.12.45 s 10.
- 576 Generationsdrama. [Rec av:] Gösta Pettersson, Från tolv till tolv. [Sthlm 1945.] – Mårten Edlund, Makt. [Sthlm 1945.]
Arbn 11.12.45 s 12.
- 577 Allt om vin. [Rec av:] Carl A Andersson, Slottstappning. [Sthlm 1945. Sign:] Dag.
Arbn 14.12.45 s 6.
- 578 Idrottsrapsodi. [Rec av:] Erik Bergvall, Vid målnöret. [Sthlm, tr Falun, 1945. Sign:] Dag.
Arbn 14.12.45 s 6.
- 579 Metarens vila. [Rec av:] P G Wodehouse, Får jag föreställa mr Mulliner. [Sthlm 1945. Sign:] S D-n.
Arbn 14.12.45 s 6.
- 580 Nermansk genealogi. [Rec av:] Ture Nerman, Släkterna Nerman. [Karlstad 1945. Sign:] Dag.
Arbn 14.12.45 s 6.
- 581 Terrassen: "I korsets tecken." [Filmrec. Filmens regissör: Cecil B de Mille. Sign:] Dag.
Arbn 27.12.45 s 8.
- 582 Upphäv känslans isolering!
Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, 31.12.45.

1946

- 583 [Rec av:] Howard Fast: Tom Paine. [Sthlm 1945.]
Bonniers litterära magasin 1946:1 (jan) s 91–92.
- 584 Röda kvarn: "Huset vid 92:a gatan." [Filmrec. Filmens regissör: Henry Hathaway. Sign:] Dag.
Arbn 22.1.46 s 8.
- 585 Grand: "Gatans barn." [Filmrec. Filmens regissör: Léo Joannon. Sign:] Dag.
Arbn 29.1.46 s 8.
- 586 Deckare med tendens. [Rec av:] Upton Sinclair, Presidentens agent. [Sthlm 1945.]
Bonniers litterära magasin 1946:2 (febr) s 170.
- 587 Min synpunkt på anarkismen.
Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, febr 46.
- 588 Rigoletto: "Dorian Grays porträtt." [Filmrec. Filmens regissör: Albert Lewin. Sign:] Dag.
Arbn 5.2.46 s 8.
- 589 Royal: "I dödens väntrum." [Filmrec. Filmens regissör: Hasse Ekman. Sign:] Dag.
Arbn 12.2.46 s 8.
- 590 Palladium: "Kvinna i rött." [Filmrec. Filmens regissör: Fritz Lang. Sign:] Dag.
Arbn 14.2.46 s 8.
- 591 Rigoletto: "Ziegfeld Follies." [Filmrec. Filmens regissör: Vincente Minnelli. Sign:] Dag.
Arbn 19.2.46 s 8.
- 592 Palladium: "Rasputin." [Filmrec. Filmens regissör: Marcel L'Herbier. Sign:] Dag.
Arbn 7.3.46 s 5.

- 593 Sture: "Saludes Amigos." [Filmrec. Tecknad film, Walt Disney.
Sign:] Dag.
Arbn 19.3.46 s 8.

- 594 Fallet Wegler. [Rec av:] Albert Maltz, Korset och pilen. [Sthlm,
tr Malmö, 1945.]
Bonniers litterära magasin 1946:4 (april) s 341–343.

"För Willi Wegler [i Maltz' roman] blev demokratin aldrig annat än regeringen, staten, auktoriteten som måste lydas, en felöversättning som även andra demokratier än den tyska aldrig brydde sig om att korrigera och som hade en dryg andel i katastrofen 1933. De till synes legala former under vilka Hitlers maktillträde skedde gjorde att Willi Wegler inte behövde känna sig oroad, varken som disciplinerad fackföreningsmedlem eller passiv socialdemokrat. Det hade kommit en ny regering – och 'man måste respektera regeringen'. Ske alltså. När han sedan började märka att något var på tok upptäckte han att alla opinionsansträngningar ända ner till de privata viskningarna omedelbart uppfångades av världshistoriens känsligaste öron och bestraffades av dess vassaste piskor. Willi Wegler, övergiven av en neutral värld, tystnade och lärde sig att 'konsten att leva var att tänka på det som är bra' . . ."

- 595 Royal: "Trollbunden." [Filmrec. Filmens regissör: Alfred Hitchcock. Sign:] Dag.
Arbn 16.4.46 s 10.

- 596 Kritisk pessimism avslöjar människans beroende.
Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, 20.4.46.

- 597 Om framfötter och pornografi. [Insändare.]
AB 11.5.46 s 4.

- 598 Folkan: "Syndens änglar." [Filmrec. Filmens regissör: Robert Bresson. Sign:] Dag.
Arbn 14.5.46 s 8.

- 599 Säsongens främsta filmer.
Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, sommaren 46.

- 600 Som en blixt genom Östergyllen. [Reserapport. Sign:] Dag.
Arbn 8.6.46 s 2.

- 601 [Rec av:] Romain Gary: Europeisk uppfostran. [Sthlm 1946.]
Bonniers litterära magasin 1946:6 (juli-aug) s 521–522.

- 602 Svart pojke. [Rec av:] Richard Wright, Black boy. [Sthlm 1946.]
Bonniers litterära magasin 1946:7 (sept) s 609–611.

"Det är intressant och viktigt att jämföra hur vita författare som Faulkner och Lillian Smith och en svart som Richard Wright reagerar på negerproblemet. Å ena sidan en brutalt avskuggad, intuitiv psykologi byggd på lika delar skuld-känsla, medlidande och beundran, å den andra ett kallt konstaterande av mycket nakna fakta. (— — —)

I 'Black Boy' frapperas man av det normala i en liten negerpojkes liv. De sensationer Richard Wright har att redovisa från sin första pojktid avviker obetydligt från en vanlig svensk landsortspojkes. Där är minnet av de första hästarna, 'stora som hus', de rykande landsvägarna, de långa plogfårorna som sträcker sig in i evigheten, den kittlande rädslen för en blåsvart kräfta fångad i en rostig bleckburk, skräcken för röda solnedgångar, skräcken för paddor, skräcken för nackningen av höns, skräcken för ormen och grisslaken. Till och med gamla ordsspråk som förföljt en från den första smärtsamma barndomen och med tiden kommit att framstå som det ursvenskaste av allt visar sig ingå i ett normalt fattigt negerbarns första livserfarenheter . . . (— — —)

På samma sakligt dokumenterande, osentimentala sätt skildrar Wright hur rädslen för de vita dryps in i hans eget liv . . ."

603 40-talist läser klassiskt ...

Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, 6.9.46.

604 Mera socialism!

Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, 13.9.46.

605 Grand: "Rötägg." [Filmrec. Filmens regissör: Arne Mattsson.

Sign:] Dag.

Arbn 1.10.46 s 10.

606 Stig Dagerman framlägger här nedan några synpunkter på sin nya roman *De dömdas ö*, som utkommer inom kort.

Norstedts nyheter 1946:9 (10 okt) s 71.

"De dömdas ö är en av de obebodda öar som höjer sig nästan ur vilket världshav som helst, en av dessa öar som det är så frestande att befolka för den fantasi som är ung och har ringa erfarenhet av obebodda öar. Man föreställer sig att det kanske kan bli något mindre ensamt i världen genom den manipulationen – för att sedan en gång säkert finna att det inte var den rätta vägen, att det kanske var viktigare att befolka de redan bebodda öarna.

Den här obebodda ön har jag emellertid tänkt mig som en opartisk scen, där det eviga dramat om människan, individen och världens skuld kan rullas upp en stund. Värdet av en opartisk scen, en fritt påhittad verklighet, kan väl synas diskutabelt, men jag har tänkt mig det som så, att funderingarna om skuld och makt och vanmakt skulle framstå mycket naknare och häftigare mot bakgrunden av en okontrollerbar miljö, än om de framställdes i en normal verklighet, där till exempel skridskodansösen skall irriteras av att författaren framställt isen sju gånger glattare än den i själva verket är, eller där tornbestigaren slutar läsningen efter två kapitel, förargad över att författaren enligt hans mening skildrat utsikten från fel håll. Den obebodda ön har alltså den fördelen och den charmen för diktaren att han inte behöver frukta klander för att han skildrat fel ö."

607 "In Deutschland ist nix mehr los." Landet är som en slocknad vulkan. [Reserapport.]
Expr 26.12.46 s 10–11.

"Att komma till Tyskland hösten 1946 är som landa i en slocknad vulkan. Man kliver försiktigt omkring bland ruinerna och finner att tegelstenarna, som rasat ut över gatan, redan är gröna av moss. Tistlarna grönskar på en före detta gata. Högst upp på grushögarna fladdrar redan gräset. Eländet har fått sin patina av gräs och moss, eländet har hunnit bli tradition och vana.

Men det är inte bara husen som ligger i ruiner, säger mig en psykolog i Berlin, också människorna har sprängts sönder; och hon menar själarna. Det betyder dock inte att folk är förtvivlade, rädda eller upproriska. Även ruiner av människor blir snabbt övervuxna av glömskans grönska. Det är därför inte hopplöshet man möter hos de flesta tyskar, utan det som är värre, något som är ännu mer blottat på hopp än själva hopplösheten: likgiltighet."

608 Bedrövelsen som tröstegrund. [Reserapport.]

Expr 29.12.46 s 4.

Omr i Tysk höst, 1947, under rubriken Ruiner.

609 Livsglädje i helvetet. [Reserapport.]

Expr 31.12.46 s 4.

Omr i Tysk höst, 1947, under rubriken Bombad kyrkogård.

1947

610 Beredskapen överskattad?

Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, jan 47.

611 De minst fattiga i ruinstaden. [Reserapport.]

Expr 7.1.47 s 4.

Omr i Tysk höst, 1947, under rubriken Den fattiges tårta.

- 612 Konsten att sjunka med öppna ögon. [Reserapport.]
Expr 12.1.47 s 4.
 Omtr i Tysk höst, 1947, under rubriken Konsten att sjunka.
- 613 Det hemlösa godståget. [Reserapport.]
Expr 28.1.47 s 4-5.
 Omtr i Tysk höst, 1947, under rubriken De ovälkomna.
- 614 Engelskt 40-tal. [Rec av:] William Sansom, Tre. [Sthlm 1946.]
Bonniers litterära magasin 1947:2 (febr) s 177-178.
- 615 [Rec av:] F L Green: Jagad. [Sthlm 1946.]
Bonniers litterära magasin 1947:2 (febr) s 181-182.
- 616 Tysk ungdom under gubbvälde. [Reserapport.]
Expr 4.2.47 s 4.
 Omtr i Tysk höst, 1947, under rubriken Rivalerna.
- 617 De ungas ansvar, dialog i Stuttgart. [Reserapport.]
Expr 7.2.47 s 4.
 Omtr i Tysk höst, 1947, under rubriken Förlorad generation.
- 618 Tragikomedi inför domstol. [Reserapport.]
Expr 11.2.47 s 4-5.
 Omtr i Tysk höst, 1947, under rubriken Rättvisans gång.
- 619 Aktningsvärd men livsfarlig. [Reserapport.]
Expr 14.2.47 s 4.
 Omtr i Tysk höst, 1947, under rubriken Kall dag i München, och i något utökat skick.
- 620 [Rec av:] Mary Jane Ward: Ormgropen. [Sthlm 1946.]
Bonniers litterära magasin 1947:3 (mars) s 276.
- 621 Genom de hängdas skog. [Reserapport.]
Expr 7.3.47 s 4.
 Omtr i Tysk höst, 1947.

Stig Dagerman

Från "avdramatiserings"-debatten i Uppsala hösten 1948.
SvD 10.11.48.

Tecknare: Mark Sylwan.

Fyra studier av Birger Lundquist. Figuren i mitten: Ormen-författaren som ormtjusare?
 Ur Dramatens programblad till Den yttersta dagen, 1964.

- 622 [Orubricerad artikel om Den dödsdömde.]
Dramatens programblad till Den dödsdömde spelåret 1946–47
[premiär 19.4.47] s 4, 6, 16.
Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
- 623 Litteratur och lidande. [Reserapport.]
Expr 28.4.47 s 4.
Omtr i Tysk höst, 1947.
- 624 Hur det kändes när jag spelades. [Intervju, fingerad?] *Storm* 1947:2 s 7.
- 625 Medlidandespropaganda. [Rec av:] Victor Gollancs, Våra västerländska värden i fara! [Sthlm, tr Mariestad, 1946.] – Victor Gollancs, In Darkest Germany. [London 1947.]
Bonniers litterära magasin 1947:5 (maj) s 435–436.
- 626 Werner Aspenström – socialist och romantiker. [Artikel.]
Röster i radio 1947:21 (18 maj) s 10–11.
- 627 Hunger i Hamburg. [Reserapport.]
Se 1947:22 (29 maj) s 11.
- 628 Diktens uppgift att visa frihetens mening. [Artikel.]
Folket i bild 1947:24 (15 juni) s 16, 34.
Inlägg i den debatt om proletärdikten som startats av Folke Fridell i FiB 1947:20. Övriga debattörer: Gustav Heden vind-Eriksson (nr 21), Jan Fridegård, Albin Lind, Ivar Lö Johansson (22) och Gunnar Hirdman (24).
- 629 Svar på en vädjan. [Insändare.]
ST 24.7.47 s 6.
- 630 Tror ni på ett nytt krig?
Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, 27.7.47.
- 631 Vägen till Hollywood. [Rec av:] John Steinbeck, Buss på villovägar. [Sthlm 1947.]
Bonniers litterära magasin 1947:7 (sept) s 592–593.

- 632 Det jordiska helvetet räcker.
Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, 18.9.47.
- 633 Stig Dagerman om fallet Petkov. [Artikel.]
Arbn 11.10.47 s 3.
Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
Tr 1947 också i gratisbroschyr, utgiven av SAC: Albert Jensen och Stig Dagerman, Den kommunistiska terrorn. Tal hållna vid protestmöte i Stockholm torsdagen den 9 oktober 1947. Sthlm 1947.
- 634 Fredsängel nerklubbard. [Ledare.]
Veckojournalen 1947:41 (16 okt) s 15.
- 635 Förlorade människor. [Reserapport.]
Se 1947:42 (16 okt) s 13.

1948

- 636 Entrérepliker. [Artikel.]
Prisma 1948:2 s 64–70.

"Inom ingen annan konstart tycks vördnaden för lagarna vara så djup och experimentet så missaktat som inom dramatiken. Medan försök att nygestalta romanformen eller finna nya vägar för poesin allmänt accepteras som nödvändiga djärvheter betraktas brott mot erkända dramatiska former som i egentlig mening brottsliga och antas bottna antingen i okunnighet eller ungdom eller båda delarna. (— — —)
Jag tror att man skulle kunna göra dramat rikare genom att göra det sannare. Under sitt kringirrande med den litterata gatflickan och vännen med förstopningen (som älskade två systrar samtidigt) hade Henry Miller en vision av den evige Hamlet. Aven utan Millers stimulerande sällskap kunde man få en liknande vision av det eviga dramat: där bryter män-

niskor alltid upp eller skjuter varandra eller sig själva eller bringar på något annat våldsamt sätt handlingen att stanna innan ridån går ner. Lagen om dramat tycks föreskriva ett grovt dramatiskt förlopp som illa korresponderar med de fina medel teatern numera har att skapa spänning även av det subtila. Jag har lust att tänka mig ett drama som illudrade livet i så måtto att det saknade slut och tillät Handlingen att para sig med förbipasserande Handlingar lika obesvärat och skamlöst som i verkligheten. Jag tror med ett ord att dramat åtminstone för en interimsperiod skulle må gott av att avdramatiseras."

---

637 Ett barns memoarer. Självbiografiskt. [Artikel.]

All världens berättare 1948:3 (mars) s 188–194.

Omr i Vårt behov av tröst, 1955.

---

638 Vägen till Paris. [Reserapport.]

Expr 29.3.48 s 4.

"Dimman lättar, och de mjuka kullarna på Fyn, formade inte av en sträng skapare utan knådade av en god husmor, visar sina vänliga sidor. På vägkanterna står befrielsens gråa milstolpar, behängda med kransar av höstblomster, och före Storströmsbron talar vi ett tag om den sorts svenska vantrivsel som härrör ur känslan av att inte ha varit med. År man det allra minsta känslig för atmosfäriska stämningar, undgår man inte att känna den lilla svala pust av misstänksamt överseende som slår en resande svensk i ansiktet i det efterkrigs-Europa som var med. Sedan får naturligtvis hans eget neutralitetskomplex honom att rysa mer än nöden kräver och fälla ner öronskydden även för de nyttiga sanningarna . . . (—)

Det regnar i Flandern, och byarna är förstörda 1917, 1940 och 1944. Husen har sår av kanoner eller bomber, och man kan avläsa årgångarna på murytorna. Vi är ensamma på den raka vägen till Paris. (—)

Närmare Paris flanerar bilarna i utflyktsskogarna, tävlingscyklisterna fladdrar förbi, regnet upphör, och det klarnar. Vi passerar Le Bourget, flygfältet, och staden fångar in oss. Med foten på bromsen passerar vi förstäderna, trasslar oss in på bulevarderna, smiter över platserna, åker över Seine och ser en kyrka i diset.

Det är Nôtre Dame som den ser ut i Nordisk familjebok."

---

639 Vintern i Paris. [Reserapport.]

Expr 8.4.48 s 4.

"Medan polisen med batonger, pistoler och hackor vinner slaget om Paris' elektricitetsverk sitter vi under den blinkande lampan hos en arbetarfamilj i Les Lilas och försöker lyssna till Europas radio. Vi hör inte längre upp än till Luxemburg, och radio-Luxemburg är alltid på gott humör. Medan jorden går under skall en blandad luxemburgsk kör sjunga sina reklamvisor för Dubonnet eller kontinentens bästa kaffe. Revolution eller inte? Om nätterna yaknar vi och hör kanoner från Romainvilles fort rulla förbi på gatan på väg in mot Paris' centrum, men efter tre dagar märker vi att kanonerna bara är en frukt av en uppjagad utländsk fantasi: mullret vi hör kommer från yagnsväxlingarna i metrotunnlarna under kvarteret. (—)

Den arbetarfientliga pressen 'upptäcker' terrorplaner, och arbetarfronten hamras sönder från två håll: inifrån genom meningsskiljaktigheter bottnande i partipolitiska motsättningar, utifrån genom det hot om partiellt inbördeskrig den schumanska antistrejklagen innebär. Den form av lugn som återställs efter begravningen av de döda i Valence är ett lugn före den storm man väntar i vår, och sista strejkveckan börjar madame Dupont, mor till två barn och maka till en strejkande arbetare, som bor i ett trångt rum med gaskök bredvid vårt, gå på gatan. Hon fortsätter det över den milda fattiga julen, och den som vill kan säga att det vid det laget bara beror på dålig vana.

I själva verket fortsätter hon hela vintern, och den som vet försäkrar oss att denna tragiska form av prostitution är vanligare i Paris än någon anar . . .”

- 640 En liten stad med trötta människor. [Reserapport.]
Expr 14.4.48 s 4.
- 641 Söndagarna hos Regnaults. [Reserapport.]
Expr 21.4.48 s 4.
Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
- 642 Capitaine Jean in memoriam. [Reserapport.]
Expr 12.5.48 s 4.
Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
- 643 Att skriva på. [Ledare.]
Veckojournalen 1948:23 (10 juni) s 11.
Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
- 644 Om ett skuggspel. [Artikel.]
Dramatens programblad till Skuggan av Mart spelåret 1948-49 [premiär 10.9.48] s 9-10.
- 645 Årgång 25 och 23. [Artikel.]
All världens berättare 1948:10 (okt) s 723-725.
- 646 Sagan om julgranen.
Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, julen 48.

1949

- 647 Hur de mötte Strindberg.
Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, jan 49.
- 648 Mondialismen.
Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, mars 49.

- 649 Författarens förord. [Artikel.]
Malmö stadsteaters programblad till Ingen går fri spelåret 1948-49 [premiär 9.4.49] s 16, 18.
- 650 Får diktaren ha ett privatliv?
Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, 21.8.49.
- 651 Försvar för teaterbovar. [Artikel.]
Dramatens programblad till Streber spelåret 1949-50 [premiär 23.11.49] s 6-8.
- 652 Varför mörda basfiolen? [Artikel.]
Idun 1949:47 (24 nov) s 10-11.
Omtr i Föräldrabesvärvär, 1965.
- 653 Föräldrabesvärvär. [Artikel.]
Idun 1949:51 (22 dec) s 10, 28.
Omtr i Föräldrabesvärvär, 1965.
- 654 Friheten, flykten, förräderiet.
Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, 23.12.49.
- 655 Halvseklets bästa.
Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, 24.12.49.

1950

- 656 Revyryskt och kvartsfranskt. [Teaterrec av:] Anton Tjechov, Björnen. – Anton Tjechov, Tragiker mot sin vilja. – Georges Feydeau, Fruns salig mor. [Dramatens lilla scen. Regi: Mimi Pollak. Sign:] S D-n.
Arbn 7.1.50 s 8.
- 657 Människans öde avgörs överallt och alltid.
Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, 21.1.50.
- 658 En hund begraven. [Teaterrec av:] Gustaf Hellström, Ung man gör visit. [Blancheteatern. Regi: Ernst Eklund. Sign:] S D-n.
Arbn 4.2.50 s 8.

659 Horisonten. Bragelöften. [Artikel. Sign:] S D-n.

Arbn 7.2.50 s 6.

Programförklaring som ny tillträdande kulturredaktör.

"Plikten till kätteri är angelägnare än någonsin i ett ögonblick när stridslinjerna formeras och den nya inkvisitionens bannstråle söker alla dem som råkar befina sig i ingen mans land. Att leka partisan är det enda möjliga för den som tycker att leken med östliga och västliga atombomber i längden blir lite enformig, och ingen mans land är nu som alltid partisanens enda fosterland. Partisanens lek går ut på att sprida lite av livets förvirring bland alla dödsberedda tennsoldater och från en punkt belägen utanför politiska tvångsföreställningar och människofientligt maktsträveri försvara människan mot människorna. Den punkten heter individens oantastlighet, och all s k kulturpolitik som inte är kulturfientlig känner i detta läge ingen bättre operationsbas. Lite partisanlek kan alltså utlovas våra läsare även på sidan sex. Kultursidans förhållande till främmande makter kommer att förbli dåligt."

660 Vaktombyte på sjätte sidan.

Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, 7.2.50.

661 Dagermans dagsedel. Hundarnas frihet i Danmark. [Kåseri.]

Arbn 8.2.50 s 6.

662 Horisonten. Karin Schultz och Radiotjänst. [Artikel. Sign:] S D-n.

Arbn 9.2.50 s 6.

663 Nina. [Teaterrec av:] André Roussin, Nina. [Nya teatern.]

Regi: Per-Axel Branner.]

Arbn 10.2.50 s 8.

664 Horisonten. Stadsteatern som inte får plats. [Artikel. Sign:] S D-n.

Arbn 14.2.50 s 6.

665 Horisonten. Behöver politikerna poesin? [Artikel. Sign:] S D-n.

Arbn 17.2.50 s 6.

666 Kritik av kritik av radiokritik. [Svar på insändare. Sign:] S D-n.

Arbn 18.2.50 s 7.

667 Mannen som var en teater. [Teaterrec av uppläsningsafton med:] Poul Reumert. [Dramaten. Sign:] S D-n.

Arbn 18.2.50 s 8.

668 Öppet svar till Per-Axel Branner. [Svar på öppet brev.]

Arbn 21.2.50 s 6.

669 Horisonten. Tvätta de unga författarna! [Artikel. Sign:] S D-n.

Arbn 22.2.50 s 6.

670 Den bergtagna. [Teaterrec av:] Victoria Benedictsson, Den bergtagna. [Dramatens stora scen. Regi: Olof Molander.]

Arbn 23.2.50 s 8.

671 Den som förnekar oss rätten att *inte* välja, är på den enda fiendesidan. [Inlägg under rubriken:] Debatt om öst och väst. *Folket i bild* 1950:14 (31 mars) s 10.

Övriga debattörer: Axel Strindberg (nr 10 och 16), Karl Vennberg (11), Erik Lindegren (12), Björn-Erik Höijer (13), Krister Wickman (14), Stig Carlson (14) och Stig Sjödin (14).

"Medan båten går åt helvete med torpeden en sjömil från skrovet springer den besköftige stewarden kring med listan på passagerardäcken. Styrbord eller babord, sir? På vilken sida önskar ni dö? Då är där en del som bestämmer sig kvickt nog och högljutt prisande sin vishet rusar åt ömse sidor. Andra däremot önskar i objektivitetens namn ha några kabellängder på sig för att räkna ut att ingen sida är den rätta utan att det rätta är att dö räknande. Se bara! På styrbordssidan trängs ghettonegrer med åtalade amerikanska kommunister, på babordssidan blandas ryska slavarbetare

med torterade avfällingar. Världsrevisorerna sitter på poopen i sina fällstolar och räknar med stigande tillförsikt parternas kassor medan båten går åt helvete.
En förenkling av problemet? Jag vägrar att inse det . . .”

-
- 672 Tolvskillingsoperan. [Teaterrec av:] Bert Brecht, Tolvskillingsoperan. [Intima teatern. Regi: Ingmar Bergman.]
Arbn 18.10.50 s 8.

- 673 Ungkarlsmamman. [Teaterrec av:] Sauvajon-Jackson, Ungkarlsmamman. [Vasateatern. Regi: Martha Lundholm.]
Arbn 23.10.50 s 8.

- 674 Författaren, filmen och producenten. [Artikel.]
Arbn 25.10.50 s 6-7.

- 675 Väl mött i Sheffield. [Ledare. Sign:] S D-n.
Arbn 28.10.50 s 3.
Omr i Vårt behov av tröst, 1955.

- 676 Sorgens diktatur. [Artikel.]
Arbn 4.11.50 s 3.
Omr i Vårt behov av tröst, 1955.

- 677 Don Perlimplins kärlek till Belisa. [Teaterrec av:] Federico García Lorca, Don Perlimplins kärlek till Belisa. [Dramatens lilla scen. Regi: Göran Gentele.]
Arbn 6.11.50 s 8.
-

”Vem var Lorca? En poet, en tjurfäktare, som med det rödaste skynket utmanade dödens alla tjurar. I allt han skrivit är dödens vassa horn på väg in mot livets bröst. Det som skiljer livet från döden är den bräckligaste och starkaste av alla livets murar: poetens röda skynke. När hans egen kropp till sist spetsades på tjurens horn innebar detta, att utmaningen äntligen kröntes med triumf. Ty triumfen blev inte tjurens

utan tjurfäktarens, livets och icke dödens. Blod och sand över hans minne men aldrig dödens frid.

Det ligger något missvisande i den tradition som utbildats bland Lorca-dramatikens svenska introduktörer och som består i att mordet på honom alltid beskrivs som en ’fascistisk meningslöshet’, begången mot en diktare som ’aldrig tagit del i det politiska livet’. I själva verket äger Lorcas diktargärning också en politisk dimension, som den ingalunda fick först efter arkebuseringen vid Granada i juli 1936. Den hade alltid ägt den och den hade ägt den därifrör att Lorca var den han var: en modern spansk poet. Som en deltagare i livets fäktning mot döden hade han mött många dödens murar före avrättningsplatsens: kyrkans och kasernens, fängelsets och fästningens, palatsets och bordellens. Det var ingen tillfällighet att han började sin stora gärning som ledare för teatersällskapet La barraca under republikens första år, 1931. Och det var ingen tillfällighet utan djupt meningsfullt att Lorca blev ett av de första offren för den dödens revolution som Franco inledde den 17 juli 1936 . . .”

-
- 678 Erik XIV. [Teaterrec av:] August Strindberg, Erik XIV. [Dramatens stora scen. Regi: Alf Sjöberg.]
Arbn 16.11.50 s 8.

- 679 I konstnärens verkstad: Bröllopsbesvärs och andra. [Artikel.]
MT 19.11.50 s 4.
Omr i Vårt behov av tröst, 1955.
Ett tryckfel (ej rättat i omtrycket 1955) påvisas i *MT* 20.11.50 s 5.

- 680 Hopp-Jerka inom oss. [Rec av:] Folke Fridell, Hopp-Jerka.
[Sthlm 1950.]
Arbn 25.11.50 s 6.

- 681 Inför det nya året.
Se nedan under Enkätsvar och intervjuuttalanden, 30.12.50.

1951

- 682 Bröderna Karamasov. [Teaterrec av:] Jacques Copeau-Jean Croué, Bröderna Karamasov. [Dramatens stora scen. Regi: Rüne Carlsten. Sign:] S D-n.
Arbn 20.1.51 s 8.
- 683 En juninatt. [Teaterrec av:] Kjeld Abell, En juninatt. [Blanche-teatern. Regi: Ernst Eklund. Sign:] S D-n.
Arbn 27.1.51 s 8.
- 684 Hommage à la Inga Tidblad. [Teaterrec av:] Vad ni vill och som ni behagar. Scener ur fyra Shakespeare-komedier. [Dramatens lilla scen. Regi: Göran Gentele. Sign:] S D-n.
Arbn 1.2.51 s 8.

"De största skådespelarna passerar människomörkret som en natexpress, en snabbt förbiflygande strimma av ljus som i nästa ögonblick försvinner i glömskans kurva. Man hinner aldrig vänja sig vid dem förrän de är borta. Och när de är borta är deras frånvaro mer definitiv än någon annans. Deras öde är att glömmas, deras uppgift att påminna. Ju större en skådespelare är dess smärtsammare påminner han oss om det bräckliga i beständighetens illusion – och om det förblivande i poesins."

- 685 Mordet på Europa. [Rec av:] Arthur Koestler, *The Age of Longing*. (Macmillan, New York).
DN 2.4.51 s 3.
 Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
- 686 Ormen om Ingrid. Ingrid Arvidsson på åtta dagar. [Artikel.]
Röster i radio 1951:23 (3 juni) s 4-5.
- 687 Si, Ismael kommer! [Teaterrec av:] Per E Rundquist, Kalla mig Ismael. [Dramatens lilla scen. Regi: Mimi Pollak.]
Arbn 29.12.51 s 8.

"Det existerar för varje dramatisör [av en roman] en livsfarlig konvention som heter 'teaterns krav'. Dramatiseringar börjar därför ofta med hänsyn – men tyvärr med falska hänsyn. Ty i stället för att ta hänsyn till det givna konstverkets krav på en sann och mot alla dess dimensioner trogen återfödelse faller författaren utan motstånd till föga för den nya, okända formens konventioner och skenkrav. Dramatisering blir därför lätt en sorts stympling. I stället för att fråga sig: Vilka väggar i den dramatiska konventionen måste jag slå ut för att få rum med mitt ämne? sätter diktaren köttsågen till ursprungsverket och undrar hövligt: Vad skall jag ta av? Armarna eller benen?"

1952

- 688 Lunchrast på Intiman. [Teaterrec av:] Herbert Grevenius, Lunchrasten. [Intima teatern. Regi: Henrik Dyfverman.]
Arbn 12.1.52 s 10.
- 689 Schnitzlers "Ringlek" på Boulevard. [Teaterrec av:] Artur Schnitzler, Ringlek. [Boulevardteatern. Regi: Bengt Blomgren.]
Arbn 18.1.52 s 8.
- 690 Kärlek och politik. [Teaterrec av:] Peter Ustinov, Överstarnas kärlek. [Nya teatern. Regi: Per Gerhard. Sign:] S D-n.
Arbn 19.1.52 s 8.
- 691 Engelska mellandagar. [Teaterrec av:] Norman C Hunter, Slott på månen. [Alléteatern. Regi: Georg Funkquist.]
Arbn 26.1.52 s 8.
- 692 Brecht hos studenterna. [Teaterrec av:] Bert Brecht, Regeln och undantaget. [Studentteatern. Sign:] S D-n.
Arbn 17.3.52 s 7.

- 693 Regnbågen över snön. [Artikel.]
Röster i radio 1952:13 (23 mars) s 8.
 Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
- 694 Megärornas lif. [Teaterrec av:] Enrique Suárez de Deza, Furierna. [Dramatens lilla scen. Regi: Arne Ragneborn. Sign:] S D-n.
Arbn 24.3.52 s 8.
- 695 Vårt behov av tröst är omättligt. [Artikel.]
Husmodern 1952:13 (30 mars) s 17, 43, 51.
 Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
- 696 38 graders höfeber. [Teaterrec av:] Noel Coward, Höfeber. [Intima teatern. Regi: Per Gerhard. Sign:] S D-n.
Arbn 5.4.52 s 10.
- 697 Den ljusnande framtid . . . [Svar på brev från abiturient.]
Idun 1952:18 (1 maj) s 19, 42–43.
 Under samma rubrik brevsvar också från Dagmar Edqvist, Alva Myrdal, Torgny Segerstedt och Sten Wahlund.
-
- "En sak i Ert brev gjorde mig så tankfull. Ni talar om den befrielse, som väntar Er när skolans portar slår igen bakom Er för sista gången. Just i dessa dagar för tio år sedan gick jag själv och väntade på detta befrielsens under. Nu har tillräckligt lång tid gått sedan dess för att jag skall våga fråga mig: Var var du friast – i skolan eller i 'livet'? Bli inte förskräckt om jag måste svara: På många sätt var jag en friare människa för tio år sen än jag är i dag. (---)
 Misstro den frihet som livet bjuder Er, ty den är ringa. Men behåll den känsla av frihet Ni känner nu, och som kommer att bli Ert viktigaste skolminne, så länge Ni förmår, ty den känslan är det värdefullaste Ni äger. Om den är tillräckligt stark kommer den att hjälpa Er mer än alla rådgivare i livets och hjärtats frågor, liksom den hjälpt mig i de stunder, när livet legat utsträckt framför mig som en öken . . ."
-
- 698 Revisorn och Stora Bullret. [Teaterrec av:] Nikolaj Gogol, Revisorn. [Dramatens stora scen. Regi: Rune Carlsten.]
Arbn 12.9.52 s 8.
- 699 Succès och katastrof. [Teaterrec av:] Marcel Aymé, Din nästas huvud. [Dramatens lilla scen. Regi: Mimi Pollak.]
Arbn 15.9.52 s 8.
- 700 Kärleken och friheter. [Teaterrec av:] Armand Salacrou, Den eviga kärleken. [Vasateatern. Regi: Per Gerhard.]
Arbn 18.9.52 s 8.
- 701 Den yttersta dagen. [Artikel.]
Röster i radio 1952:39 (21 sept) s 6.
 Inledning till radiopjäsen med samma namn. Av författaren läst i radio 7.5.52.

” ’Den yttersta dagen’ är ett bondedrama, men i all hemlighet hoppas jag naturligtvis att det är mer. Varje diktverk strävar mot en punkt, som ligger utanför den miljö det skildrar, eftersom det anar att varje miljö är tillfällig. Den som skriver om en grupp männskor för att visa att denna grupp är bättre eller sämre än andra männskor är ute i andra ärenden än konstens, ofta i sämre. Diktens uppgift är inte att stimulera den kollektiva högfärden utan tvärtom att minska den mänskliga högfärden genom att uppenbara, att jorden är ett tillfälligt rastställe, där alla har lika rätt till elden, vilan och vattnet.

’Den yttersta dagen’ är sålunda inget naturreservat, där ett antal bönder fotograferats i naturliga ställningar till stadsbornas fornöjelse. Där påstås ingenting om bönder, varken att de är giriga eller ekonomiska, dumma eller troskyldiga, småsinta eller storslagna. I stället handlar pjäsen om det som är gemensamt för oss alla, antingen vi lever på landsbygden

eller i städer eller municipalsamhällen: dödens närhet, själarnas avstånd, den mänskliga handlingens ofattbara betydelse."

-
- 702 Myror på fäfot. [Teaterrec av:] Sam Spewack, Vår lilla stack.
[Alléteatern. Regi: Börje Mellvig.]

Arbn 4.10.52 s 12.

- 703 Barnrikepäjs. [Teaterrec av:] André Roussin, Pappa Mamma
Barn. [Vasateatern. Regi: Per Gerhard.]

Arbn 31.10.52 s 8.

- 704 En tvivlares tragedi. [Teaterrec av:] Graham Greene, I sista
rummet. [Dramatens lilla scen. Regi: Olof Molander.]

Arbn 1.11.52 s 8.

- 705 [Kommentar i:] Hentzel, Roland, utg, *Min bästa novell*. Sthlm
1952. [Om novellen Vår nattliga badort, ursprungligen i Vin-
tergatan 1946.]
-

"Lika litet som jag kan se mig själv med en väns ögon kan jag betrakta det jag själv har skrivit med kritikerns. Jag har i bästa fall skrivit för att vinna befrielse från mig själv. Efteråt är mig det skrivna lika likgiltigt som ett amputerat finger. Vill jag söka befrielse, kunskap eller näjen i dikten måste det bli i andras dikt, ty man kan inte leva av sitt eget blod. *Min bästa novell* – ja, det blir för mig den, som skänkte mig största glömskan från mig själv medan jag skrev den. Det är fallet med 'Vår nattliga badort'. Om jag sedan har skrivit noveller som ur läsarens synpunkt är bättre – det vet bara läsaren."

-
- 706 Teater i Gamla stan. [Teaterrec av:] Georg Büchner, Leonce
och Lena. [Teatern i Gamla stan. Regi: Bengt Lagerkvist.]

Arbn 19.11.52 s 8.

Porträttstudie gjord av Birger Lundquist.
Ur Dramatens programblad till Den yttersta dagen, 1964.

Porträttstudie gjord av Birger Lundquist.
Ur Dramatens programblad till Den yttersta dagen, 1964.

- 707 När jag var båtbud. [Artikel.]
Pressbyrån 1952:6 (julen) s 16–18.

"En söndagsmorgon i april 1938 hämtade jag ut min första gröna mössa och min första bruna väska från båtbudsexp. på Vintervägen. Vid Strömkajen låg min första vita söndagsbåt, Waxholm 'Gamlingen', med ångan uppe. Jag bladade min bunt; det var de tjocka söndagsbilagornas härliga tid. 'Gamlingen' backade i väg till Slussen som den ännu har för sed. Min båtbudsbana hade börjat. Men ännu dröjde det länge, innan jag hade mod att gå runt på däcken och skrika: 'Tidningar!', trots att jag tjuvtränat på Katarina kyrkogård.
(- - -)

Pressbyråren var år när jag växte. Utom den gröna mössan hade jag en svart, gymnasistens. Men den gröna var kärast. Jag lärde mig mer på båtarna än i skolan. Ty det var ombord jag lärde mig kamratskapets latin och kärlekens grekiska. (- - -)

Tågbud var jag också då och då, mest under polarvintern 1940–41. Edgar Pettersson var min gode läromästare. Jag minns fasansfulla köldmornar, tretti grader kallt, huden bakom naglarna sönderskuren av färskas veckotidningar. Bytte i Mjölby eller Krylbo eller Hagalund. Julbuntar högre än jag själv. I bland var det världshistoria i tågen. Låsta tyska transiteringsvagnar, fulla med vinflaskor och krigslukt, fördes upp från Malmö.

Ja, tågen gav dramatik och pengar, men båtarna gav frihet och drömmar – därfor står båtarna mitt hjärta närmast..."

- 708 Strövtåg i Klara. [Artikel.]

Arbn 24.12.52 s 7.

Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.

- 709 Dramatens julklapp. [Teaterrec av:] C J L Almquist, Ramido Marinesco. [Dramatens lilla scen. Regi: Olof Thunberg.]
Arbn 27.12.52 s 8.

1953

- 710 Oskuld och dubbelmord. [Teaterrec av:] Albert Husson, Trasiga änglar. [Alléteatern. Regi: Sám Besekow.]
Arbn 17.1.53 s 8.

- 711 "Hjältar" och hjältar. [Teaterrec av:] Bernhard Shaw, Hjältar. [Vasateatern. Regi: Per Gerhard.]
Arbn 2.2.53 s 4.

- 712 Din nästas mord. [Teaterrec av:] Frederick Knott, Slå nollan till polisen. [Intima teatern. Regi: Hasse Ekman.]
Arbn 21.2.53 s 8.

- 713 "Kungliga sviten" på Nyan. [Teaterrec av:] Ernst Vajda-Clement Scott Gilbert, Kungliga sviten. [Nya teatern. Regi: Per-Axel Branner. Sign:] S D-n.
Arbn 20.4.53 s 8.

- 714 Varför måste barn lyda?
Se nedan under Enkätsvar och intervjuutalanden, 27.4.53.

- 715 – och dikterna blir Ni! [Manuskript till Bokens vecka-föredrag. Behandlar följande diktsamlingar:] Staffan Larsson, Sub rosa. [Sthlm 1953.] – Östen Sjöstrand, Återvändo. [Sthlm 1953.] – Åke Hodell, Flyende pilot. [Sthlm 1953.] – Karl Vennberg, Vårövning. [Sthlm 1953.] – Bertil Malmberg, Lek med belysningar. [Sthlm 1953.] – Pär Lagerkvist, Aftonland. [Sthlm 1953.]
Idun 1953:49 (7 dec) s 28.

"Karl Vennbergs nya diktsamling heter 'Vårövning'. Den är dels en övning i sanning, dels en uppvisning av den underbara sinnliga exakthet, med vilken Vennberg skildrar svensk natur. Vilken ordförande i Naturskyddsföreningen vet till exempel, att hjärtats röda färg är som tibast mot snö eller att susen i marsvärens pilar går gyllenrött? Men Vennberg

tillhör inte de naturlyriker som nöjer sig med att bevara naturen. Han berikar den genom att tilldela den en polemisk funktion. Ingen modern svensk kärrhök kan lyfta utan att vara stadd i ett vennbergskt ärende och ingen bildad svensk hasselius kan sova utan att illustrera en vennbergsk sömn. Och ärendet? De flesta av oss sitter i våra önskningars varmbadhus och utvidgas. Vi atombombar Kreml, vi ruinerar Amerika eller vi stryker ett tjockt streck över jorden och kilar in i våra små himmelska illusioner som en råtta i ett hål. Då tar Vennberg ut oss nakna i vårsnön under en klar himmel, som är varken ja eller nej, varken öst eller väst. Och medan våra uppsvälda önskejag sakta dras ihop känner vi att vi mött en poet, som inte bara ger oss smärtsam skönhet men också den rening, utan vilken själen rostar.”

1954

- 716 Nio år för en torsdag. [Ledare.]
Veckojournalen 1954:10 (6 mars) s 15.
Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.

IV. Dagsvers

SD skrev ca 1.350 dagsverser för Arbetaren (från 25.10.54: Dags-tidningen Arbetaren). Av utrymmesskäl har endast datum för publicering förtecknats, ej titel eller första rad-anfang. Med kursivering av datum anges att dikten finns omtryckt i Dagsedlar, 1954.

Normalt återfinns dagsverserna på s 5 i tidningen – har de tryckts på annan sida så noteras detta här nedan. Fram till 11 mars 1952 är verserna rubricerade Veckans nidvisa eller Nidvisan och är undertecknade Qroll. Från nämnda datum har de rubriken Dagermans dagsedel.

Förutom dagsverserna ur Arbetaren har medtagits några få dikter av liknande karaktär ur Storm 1944.

1943

- 717 Aug: 25 (s 6).
718– Sept: 1 (s 6), 15 (s 6), 22 (s 6).
720
721– Okt: 6 (s 6), 13 (s 6), 20 (s 6).
723
724– Nov: 3 (s 6), 10 (s 6), 17 (s 6).
726

1944

727– Jan: 13 (s 6), 19 (s 6).

728

729– Febr: 2 (s 6), 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 26,
744 28, 29.

745– Mars: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20,
769 21, 23 (s 6), 24, 27, 28, 29, 30, 31.

770– April: 1, 4, 5, 6, 8.

774

775 Maj: 31.

776– Juni: 3, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22,
796 23, 27, 28, 29, 30.

797– Juli: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20,
822 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31.

823– Aug: Storm 1944:8 s 8, 1944:8 s 12. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10,
841 11, 12, 25, 26, 28, 29, 30, 31.

842– Sept: Storm 1944:9 s 9. 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8 (s 6), 9, 11, 12, 13,
868 14, 15 (s 6), 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28 (s 6), 29,
30.

869– Okt: Storm 1944:10 s 8. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 16,
894 17, 18, 19 (s 4), 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31.

895– Nov: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20,
920 21, 22, 23, 24, 25, 27 (s 4), 28, 29, 30.

20.11.44

"DEN FÖRSTA SNÖN

har inspirerat skalden till nedanstående vintriga stycke.

Vitt lyser taken i Klara
och vitt lyser fönsterblecken.
Vit är den hängandes snara
och vitt lyser gapet på skräcken.

Rimfrost ur ångande mular
och kall kropp under kavajen.
Nysnö är skidspår och jular
och trevande steg utmed kajen.

Det glittrar på fönsterblecken
och lyktornas ögon är stora.
Se, snön sveper vänliga täcken
kring spyor och hemlös och hora.

Det är tätt mellan frysande kroppar
men långt tills det påskas och våras.
När morgonlyktorna droppar
i nysnön kan hemlösa spåras.

Vitt lyser jättehotellen
och planken kring storindustrier
och vitt grinar vintern mot kvällen
med laddade köldbatterier."

921– Dec: 1, 2, 4 (s 4), 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16 (s 4),
944 18 (s 6), 19, 20, 21, 22, 23, 27, 28, 29, 30.

6.12.44

"SVENSKT PROBLEM

I den fredliga oasen Sverige är det allt överskuggande
problemet frågan om julskinkan och julkorven. Ryktena om
en eventuell mjölkstrejk verkar också alarmerande.

Kroppar stinker
och gamar slår.
(Ingen skinka
får vi i dr.)

*Flygplan ringas
och salvan smäller.
(Ingen gräddé
till kaffet heller.)*

*Liken multnar
i gräs och torv.
(Fanen vete,
om vi får korv.)*

*Bröder piskas
till blods på jorden.
(Respekt vi kräver
för middagsborden!)*

1945

- 945– Jan: 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20,
969 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31.
- 970– Febr: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20,
993 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28.
- 994– Mars: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20,
1018 21, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 31.
- 1019– April: 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20,
1042 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30 (s 7).
- 1043– Maj: 2, 3, 4, 5, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19.
- 1056
- 1057– Juni: 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26,
1074 27, 28, 29, 30.
- 1075– Juli: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20,
1099 21, 23, 24, 25, 27, 28, 30, 31.

- 1100– Aug: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 23,
1122 25, 27, 28, 29, 30, 31.
- 1123– Sept: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21,
1144 24, 25, 26, 27, 29.
- 1145– Okt: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23,
1169 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31.
- 1170– Nov: 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 22, 23, 24,
1187 28, 30.

28.11.45

”SLAGET I GENÈVE

Fredsåret 1945 har Sverige fått stryk i fotboll i Genève. Nederlaget har utlöst bittra stämningar i medelsvenssonskan sinnen.

Vårt folkhemskök är proppat
med Brattsystem och sprit
och i Genève har hoppat
en uppblåst läderbit.

Det händer ju så sällan,
det vill vi ropa ut.
Den hoppade emellan
två plankor visst till slut.

Den hoppade så krokigt
och osvenskt i sitt spel
och jaggu var det tokigt
att plankorna stod fel.

Visst lever ännu trollen
och stövlar kring i stan
– men bollen, bollen, bollen
den studsade som fan.

*Visst gupper ännu liken
i vass och strå och såv
– men grannast i rubriken
var lädret i Genève.”*

1188– Dec: 1, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20,
1209 21, 22, 27, 28, 29, 31.

1946

1210– Jan: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21,
1235 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31.

30.I.46

”DEMOKRATISKA FÖRBINDELSE

Demokratin Sverige har slutit ett nytt handelsavtal med
Francos Spanien.

*Franco den blod- nej håll truten!
En svensk våller inte skandal
men bugar sei sirligt vid knuten
med ett påtecknat handelsavtal.*

*Betänk våra slickade nackar,
bur storsvenskt de skiner ändå!
En mördare? Jodå, vi tackar.
Vi ska bara dra handskarna på.*

*Vi ska bara burra oss beta
för folkhemsdemokratin.
Till salu, ska mördarna veta,
i dag för en blodapelsin.”*

1236– Febr: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20,
1259 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28.

1260– Mars: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20,
1283 22, 23, 26, 27, 28, 29, 30.

1284– April: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 17, 18, 20,
1306 23 (s 6), 24, 25, 26, 27, 29 (s 6), 30.

1307– Maj: 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21,
1330 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31.

1331– Juni: 1, 3, 4, 5, 6 (s 4), 7, 8, 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20,
1352 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29.

1353– Juli: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19,
1378 20, 22, 23, 24, 26, 27, 29, 30, 31.

1379– Aug: 1, 2, 5, 26.

1382

1383– Sept: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20,
1406 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28.

1407– Okt: 1 (s 6), 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12.

1416

1947

1417– Jan: 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 18, 20, 21, 22, 23, 24,
1439 25, 27, 28, 29, 30, 31.

1440– Febr: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11 (s 6), 12, 13, 14 (s 6), 15, 17,
1463 18 (s 6), 19, 20, 21 (s 6), 22, 24, 25, 26, 27, 28.

1464– Mars: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12 (s 6), 13, 14, 17, 18, 19,
1487 20, 21, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 31.

1488— April: 1, 2, 3, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21,
1510 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30.

1511— Maj: 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 19, 20, 21, 22, 23, 24,
1532 27, 28, 29, 30, 31.

1533— Juni: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20,
1556 21, 23, 25, 26, 27, 28, 30.

11.6.47

"GALLER

Det händer att en människa sitter praktiskt taget hela sitt
liv innanför galler.

*Lång är gallrets visa
och grå som den gråaste höst.
Man har ett galler kring kroppen.
Man har ett galler till bröst.*

*Fågeln sjunger i skogen
långt bort där man inte är.
Man ville nog höra den sjunga,
men alltid är gallret där.*

*Långt bort är en skimrande gata.
Långt bort är en glimmande älv.
Men sliter man sönder sitt galler
så sliter man sönder sig själv."*

1557— Juli: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 19, 21;
1582 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31.

1583— Aug: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 19, 20, 21,
1607 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30.

1608— Sept: 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 29,
1625 30.

1626— Okt: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22,
1647 23, 25, 27, 30.

1950

1648— Febr: 9, 10, 14, 15, 17, 20, 21, 22, 23,
1656

1657— Okt: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 21,
1680 23, 24, 25, 26, 27, 28, 31.

1681— Nov: 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 23,
1701 24, 27, 28, 29.

1702— Dec: 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 27, 28,
1720 29, 30.

1951

1721— Jan: 3, 4, 5, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25,
1740 26, 27, 29, 31.

1741— Febr: 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17,
1752

1753— Dec: 14, 15, 18, 19, 21 (s 8), 22, 24, 27, 28,
1761

27.12.51

"EFTER JULHELGEN

*Nu tystnar allt som sjöng i går.
Nu ömmar klockans kläppar
och magen slickar sina sår
med torra pepparläppar.*

Och livets bok - i går en brunn,
i dag en fläckig lånbock!
Och som ett spårvagnskvitto tunn
är pappas bruna plånbok.

Nu vaknar allt till knip och bräck.
Sov broder Alienus!
Din motbok drömmar i din rock
om vinbergen på Venus.

Så må du drömma ävenså
om kärlek och buteljer,
ty endast drömmen lär förlå
åt en som älskar helger."

1952

- 1762- Jan: 2, 3, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 23,
1784 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31.
- 1785- Febr: 1, 2.
1786
- 1787- Mars: 11, 12, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 26, 27, 29,
1801 31.
- 1802- April: 1, 3, 4, 5, 8, 9, 12, 16, 17, 18, 19 (s 7), 22, 23, 24, 25,
1820 26, 28, 29, 30.
- 1821- Maj: 3, 5, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 21, 23, 24, 26,
1840 28, 29, 30, 31.
- 1841- Juni: 4, 5, 6, 7, 10, 12, 13, 14.
1848
- 1849- Sept: 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30.
1856

1857- Okt: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 11, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 29, 30,
1874 31.

1875- Nov: 1, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 21, 22, 24,
1895 25, 26, 27, 28, 29.

1896- Dec: 1, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 18, 19, 20, 24, 27, 29, 31.
1912

1953

1913- Jan: 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23,
1936 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31.

19.1.53

"VÄRVINTER

(Med reservation för eventuella förändringar i väderleken.)

Förvånad prövar anden sjön
och ängelen sin pinne.
Vintern har förskingrat snön
och sitter där för inne.

Rymden fylls av svarta tak.
Vägarna slår åter
ut och på ett trasigt flak
står isbjörnen och gråter.

Vad som skall hänta ingen vet.
Men flugan korsar cellen
och som en väldig vårtapet
står himmelen om kvällen.

En flugas fall. En randig katt.
En eka i en ränna.
Och plötsligt anar mänskor att
de kanske är perenna."

- 1937– Febr: 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 20, 21, 24, 25, 26, 27, 28.
 1950
- 1951– Mars: 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 14, 16, 18, 19, 20, 21, 24, 25.
 1965
- 1966– April: 1, 4, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 20, 22, 23, 25,
 1982 28, 30.
- 1983– Maj: 2, 4, 8, 9, 12, 13, 16, 19, 20, 23, 26, 29, 30.
 1995

"STOCKHOLMS-AMOUR

En liten jubileumsvisa. [Stockholm 700 år.]

*Min syster haver en liten hund.
 Frågar jag vad den heter
 får jag väl intet svar.*

*Min syster haver ett litet rum,
 ett rum med ljusa tapeter.
 Jag vet bara inte var.*

*Möter jag hunden på Djurgårdsbron
 frågar jag den med detsamma,
 var hon i världen bor.*

*Svarar väl hunden i Allmänna gränd:
 Hon bor i ballen hos mamma,
 vilken bor hos sin mor.*

*Är jag väl då lika klok som förut
 och vakar vid Skeppsbron om natten
 för min okända sisters skull.*

*Rodde jag gärna från dessa land,
 men hon äger vind och vatten
 från Haga till Danvikstull.*

I Frihets julnummer 1947 berättade SD om hur han en jul — i gymnasiståldern — försökt sig som försäljare av antibarrmedel. Frihet 1947: 25–26.

Tecknare: Margareta Sylwan.

Slig Dagerman

Teckning publicerad i anslutning till en recension av Bränt barn 1948.
 Barometern 14.12.48.

*Stege jag helst från Stortorget rund,
men hon äger vind och vingar
från Bromma till Nacka stad.*

*Ville jag gärna bli fri en stund
från hjärtats korpral som tvingar
 mig ensam gå vaktparad.*

*Hängde jag gärna för kärleks skull
i Humlegårdsträdens grenar
med tungan så svart som sorg.*

*Fölle jag helst från Maria berg
– men hon äger träd och stenar
från Ropsten till Årsta torg.*

*Min syster haver till sist ett skärp
och skärpet haver ett spänne.
Jag vet inte var det är.*

*Min syster gömmer en hemlighet,
men jag gömmer en för henne:
den att hon är mig kär.”*

1996– Juni: 5, 6, 17, 18, 23, 27.

2001

2002– Juli: 18, 20, 22, 24, 28.

2006

2007 Aug: 1.

1954

2008– Jan: 2, 4, 5, 7, 9, 12, 13, 16, 19, 20, 22, 23, 26, 27, 28, 30.
2023

2024– Febr: 3, 4, 6, 8, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20 (s 4), 23, 24,
2040 26, 27.

16.2.54

”ÖVERENS

Den enda sak om vilken full enighet uppnåtts i Berlin gäller, utom middagsätning, tidpunkten för hemresan.

*Två ting kan världens herrar
dock enas om till fem:*

- 1: att äta middag.*
- 2: att åka hem.*

*Ja, om det klaffar riktigt
förmår de ännu mer:*

- 1: att äta frukost.*
- 2: att svälja ner.*

*Två ting vet vi, publiken,
när herrarna gör halt:*

- 1: att de är mätta.*
- 2: att det är allt.”*

2041– Mars: 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 18, 22, 23, 24, 25, 26, 27,
2057 30, 31.

2058– Okt: 25 (s 6), 26 (s 6), 27 (s 6), 28 (s 6), 29 (s 6), 30 (s 6).
2063

2064– Nov: 2 (s 6), 3 (s 6), 4 (s 6), 5 (s 6).
2067

V. Enkätsvar och intervju- uttalanden

1938

- 2068 Bildningshungrig Söderpojke tjänar ihop terminsavgiften som tidningsgrabb. [Intervjuporträtt. Sign:] Folkander.
SocDem 24.8.38 s 1, 9.
Om feriearbete på vaxholmsbåt, framtidsplaner.
Ett sammandrag av intervjun: *Såningsmannen* 1938:39 (24 sept) s 9.

1941

- 2069 Stockholms frihetliga organisationer. III. Syndikalistiska ungdomsklubben. [Intervju. Osign.]
Arbn 25.9.41 s 6, 8.
Om klubbverksamheten.

1942

- 2070 [Intervjuuttalande i osign artikel rubr:] De 5 pristagarna i närbild. Poet, målare, pjäsförfattare.
ST 29.3.42 s 11.
Pristagare i litterär rikstävling för gymnasister. Om framtidsplaner.
Övriga intervjuade: Irvis Jurkunas-Scheynius, Sigvard Lindqvist, Erik H Malmström och Bertil Wahlberg.

1943

- 2071 Efterkrigsproblemen: En praktisk och kämpande internationalism måste skapas. [Intervju. Osign.]
Arbn 25.10.43 s 1, 8.
Om arbetarrörelsens uppgifter m m.
Övriga i intervjuserien Efterkrigsproblemen: Stig Carlson (22.9), Gustaf Rune Eriksson (11.10), Axel Liffner (19.10), Karl Vennberg (30.10), Gösta Pettersson (16.11), Viveka Heyman (23.11) och Annemarie Dagerman (6.12).

1945

- 2072 [Enkätsvar i artikel sign] Nils Edgren [och rubr.] Säsongens främsta filmer. Redögörelse för filmjournalisternas omröstning.
Biografbladet 1945:1–2 s 37.
Kommentar till val av bästa filmer.
Övriga kommentatorer: Stig Almqvist, Monika Brilioth, Thorsten Eklann och Per Gunvall.
- 2073 På promenaden. [Intervju. Osign.]
AT 6.12.45 s 9.
Efter debuten med Ormen.
- 2074 Upphäv känslans isolering! [Enkätsvar i osign artikel rubr:] Drömmen om utlandet röda tråden i svensk ungdoms nyårsönskningar.
ST 31.12.45 s 15.

"Inte minst för de unga diktarna som kriget och den allmänna taggträden hållit inspärrade en oändlig tidsrymd vore det av oskattbar betydelse att kunna förflytta sig bortom främmande gränser – inte så mycket för Montparnasse och Place d'Étoile, Piccadilly och foggen, Runde Taarn, Nevskij Prospekt och allt det där utan mycket mera för de unga människors skull på alla håll som försöker flytta över erfa-

renheter till diktens plan. För farligare än isoleringen i rummet är isoleringen i känslan och att häva den känslan är viktigare än det mesta annat."

Övriga i enkäten: Erik Jonsson, Stig Olin, Gunnel Palmquist, Stig Stefansson, Birgitta Valberg, Carl Christian Wallén, Olle Ångkvist och Karl Bernhard Öster.

1946

- 2075 [Enkätsvar under samlingsrubriken:] Min synpunkt på anarkismen.

40-tal 1946:2 (febr) s 56–59.

Omr i Vårt behov av tröst, 1955.

Övriga i enkäten: Gunnar Gunnarson och Erik Lindegren.

- 2076 Kritisk pessimism avslöjar människans beroende. [Enkätsvar under samlingsrubriken:] Pessimism – mod eller mode?

Vi 1946:16 (20 april) s 10.

Övriga i enkäten: Lars Ahlin, Werner Aspenström, Frans G Bengtsson, Gunnar Beskow, Arvid Brenner [Helge Heerberger], Gustaf Rune Eriks, Elsa Grave, Olov Jonason, Erik Lindegren, Gösta Oswald, Karl Vennberg och Tore Zetterholm.

- 2077 Den unga parnassen. 16. Stig Dagerman. [Intervjuporträtt. Sign:] Erik Lindegren.

ST 23.4.46 s 7.

"Det finns ju ideologer som så att säga parasiterar på sin idé och bär upp den som en i stort sett obetald kostym, det finns andra som representerar den med varje fiber i sin nakna lekamen. Dagerman hör till de senare. Han är syndikalist . . . (— —) Han har skrivit att nutidsmänniskans tragik är att hon inte vågar erkänna att hon är rädd, så varför inte bryta mot offentlighetens goda ton och erkänna starka depressionsstämningar? Varför inte rent av en kolosperiod, en brohoppsperiod och en järnvägsolycksperiod? Han talar om sin dragning till

stup . . . (— —) Han nämner att hans två favoritförfattare utom Eyvind Johnson är Faulkner och Kafka, och det säger mycket om hans egen komplicerade natur . . ."

Omtr i Näsström, Gustaf, och Strömberg, Martin, utg, Den unga parnassen. Sthlm 1947.

- 2078 Dramatik. [Intervju. Osign.]

Expr 21.5.46 s 18.

Om en i det närmaste färdigskriven pjäs [= Den dödsdömede?].

- 2079 [Intervjuuttalande i artikel sign] Saga Norlén [och rubr:] Ingen skola för mej säger moderna författare. En rundfråga om stilkonst och grammatik.

AB 25.5.46 s 4, II.

Apropå ett danskt förslag om "akademier" för blivande författare.

Övriga intervjuade: Lars Ahlin, Frans G Bengtsson, Gustaf Hellström, Gunnar Lobjraten, Gösta Pettersson och Carin Pihl.

- 2080 [Enkätsvar i osign artikel rubr:] Säsongens främsta filmer. Redogörelse för filmjournalisternas omröstning.

Biografbladet 1946:2 (sommaren) s 106.

Kommentar till val av bästa filmer.

Övriga kommentatorer: Stig Almqvist, Kurt Bergengren, Nils Beyer, Monika Briliot, Thorsten Eklann, Sven Jan Hanson, Robin Hood [Bengt Idestam-Almquist], Mikael Katz, Ellen Liljedahl och Torsten Tegnér.

- 2081 [Intervjuuttalande i osign artikel rubr:] Författaren blir laddad när sommaren mognar.

MT 16.6.46 s 9.

Om sommarplaner.

Övriga intervjuade: Hans Dhejne, Waldemar Hammenhög, Olle Hedberg, Erik Lindegren, Ivar Lo-Johansson, Margit Palmaer-Waldén och Helge Åkerhielm.

- 2082 [Enkätsvar i osign artikel rubr:] 40-talist läser klassiskt, Goethe blir ofta utslitna.
DN 6.9.46 s 1, 20.

Vad har den klassiska litteraturen betytt för er?
Övriga i enkäten: Harry Ahlberg, Mårten Edlund och Gustaf Rune Eriks.

- 2083 Mera socialism! [Enkätsvar i artikel sign] Stig Sjödin [och rubr:] 40-talet inför valet. Unga generationen bland författarna positivt inställd till socialismen.
AT 13.9.46 s 5.

"Givetvis är det bra med frihet, men den frihet till hänsynslös konkurrens och exploatering som de borgerliga försvarearna bryter sina lansar för finner jag personligen lika otillfredsställande som den statliga frihetens beroende av byråkratiska konventioner. För att kunna sikta in sitt ståndpunktstagande till socialiseringen förefaller det ibland som om man vore tvungen att väga det privata godtyckets fördelar mot det byråkratiska godtyckets fördelar. Det är naturligtvis bra att tågen håller tiden och att järnvägsbiljetternas priser är moderata, men det är mindre bra att de SJ-anställda t ex genom avsaknaden av strejkrätt är minst lika rättslösa som arbetarna i ett privat företag.

Vad jag har emot socialiseringen är inte att den beskär friheten för de privata exploaterörerna, men att den under föregivet hänsynstagande till konsumenternas trygghet begränsar producenternas frihet, att den föredrar välutvecklad byråkrati i stället för effektiv arbetarkontroll, att den förnekar att friheten kan innehålla ett större element av trygghet än den ofria tryggheten, med ett ord: att den är för lite socialistisk."

Övriga i enkäten: Lars Ahlin, Werner Aspenström, Stig Carlson, Gustaf Rune Eriks och Lennart Göthberg.

1947

- 2084 Beredskapen överskattad? [Enkätsvar under samlingsrubriken:] Pessimismen och Lundkvist.

40-tal 1947:1 (jan) s 8–9.
Apropå en Artur Lundkvist-artikel i föregående nummer.
Övriga i enkäten: Folke Ahlberg, Lars Ahlin och Folke Fri-dell.

- 2085 [Intervjuuttalande i osign artikel rubr:] Statligt förlag som författarstöd bättre än små stipendier då och då.

MT 15.1.47 s 9.
Om eventuellt statligt bokförlag.
Övriga intervjuade: Sivar Arnér, Werner Aspenström, Tage Aurell, Frans G Bengtsson, Ingeborg Björklund, Erik Blomberg, Eyvind Johnson, Moa Martinson och Berit Spong.

- 2086 Veckans applåd. [Intervju. Sign:] Somry.

MT 19.1.47 s 12.
Med anledning av att Dramaten antagit *Dödsdömd* [= Den dödsdömden].

- 2087 "Den dödsdömden" en märklig pjäs. [Intervju. Sign:] V H. Arbn 19.4.47 s 1, 12.

Inför premiären på Den dödsdömden.

- 2088 Intervju med aktuell dramaturg. [Sign:] Bengt Nirje.

Expr 19.4.47 s 4.
Inför premiären på Den dödsdömden.

- 2089 Stig Dagerman vill kämpa för individens frihet. Gruvarbetaropera och streberdrama ser dagen i Vendelsö. [Intervju. Sign:] Koski.

AB 20.4.47 s 6.
Efter premiären på Den dödsdömden.

- 2090 Dagermandrama om svensk streber. [Intervju. Osign.]

SvD 21.4.47 s 3.
Efter premiären på Den dödsdömden.

- 2091 Hur det kändes när jag spelades.
Se ovan under Journalistik, maj 47.
- 2092 Ny dramatiker. [Intervju. Sign:] H-n.
Såningsmannen 1947:10 (10 maj) s 15.
Mest om framtidssplaner.
- 2093 Jag höll min fru i handen. [Intervju. Sign:] Kim.
Svensk damtidning 1947:20 (17 maj) s 11, 30–31.
Om premiären på Den dödsdömde m m.
- 2094 Kan ångesten hjälpa oss? [Intervjuporträtt. Sign:] Helge Åkerhielm.
Idun 1947:21 (22 maj) s 8–9, 20, 28.
"Man har talat om Sartre i samband med Den dödsdömde och författaren medger villigt att han har tagit starka intryck av Stängda dörrar och Döda utan gravar. Men annars tillhör han inte fransmannens hängivnaste beundrare – Albert Camus förefaller honom som en större diktare."
- 2095 Vår yngste dramatiker. [Intervjuporträtt. Sign:] Bernt Bernholm.
Veckojournalen 1947:20 (22 maj) s 26, 44–45.
Om den biografiska bakgrundens till verken m m.
- 2096 [Intervjuuttalande i osign artikel rubr:] Vi trodde att hemligstämpeln nu hade definitivt lagts undan. Kända personer uttalar sig om mörkläggandet av Ystadsrättegången.
Arbn 2.7.47 s 1–2.
Övriga intervjuade: Ture Nerman och Carl Schelin.
- 2097 [Intervjuuttalande i artikel sign] Ohn [och rubr:] Moa vill sluta med skrivandet, blir politiker. Stig Dagerman stänger solen ute.
DN 12.7.47 s 1, 4.
Om semesterfirande, arbetsplaner.
Övriga intervjuade: Lars Ahlin, Hans Botwid, Arvid Brenner [Helge Heerberger], Gunnar Ekelöf, Gustav Hedenvind-Eriksson, Moa Martinson, Vilhelm Moberg, Eva Neander, Fritiof Nilsson Piraten och Marika Stiernstedt.
- 2098 Jag är glad jag inte är man, säger kvinnorna i dagens Tyskland.
[Intervju. Sign:] Elisabeth.
Husmodern 1947:28 (13 juli) s 9, 42.
Om det efterkrigs-Tyskland SD besökt hösten 1946.
- 2099 [Enkätsvar under samlingsrubriken:] Tror ni på ett nytt krig?
Husmodern 1947:30 (27 juli) s 15.
-
- "Verkligheten har börjat överträffa samhällskritikernas karikatyrer. Staten visar sig ju ofta angelägen att välja dödssätt för sina medborgare och hittills har undersåten tacksamt accepterat översåtens alla välvilliga ansträngningar i den vägen. Skulle den form av statskonst som nu förevisas i Paris få en del undersåtar i alla länder, inte minst här, att ta det berättigade i sitt absoluta lydnadsförhållande till staten under omprövning vore alltid något vunnet. Att handla förfuigt kan möjligen vara för sent, men inte att tänka förfuigt..."
-
- Övriga i enkäten: Anna Lenah Elgström, Moa Martinson och L Stern.
- 2100 Ingen Amber men mer Gide. [Intervjuuttalande i osign artikel rubr:] En dödsannons åt "40-talism", mera mjukhet, mindre kaktusrealism.
SvD 31.8.47 s 7.
Vad önskar ni av höstens boksäsong?
Övriga intervjuade: Frans G Bengtsson, Erik Hjalmar Lindner, Harry Martinson, Gustav Sandgren och Sigfrid Siwertz.
- 2101 "Jag mötte Den dödsdömde på Drottninggatan!" [Intervju. Sign:] Sune Stigsjöö.
Husmodern 1947:35 (31 aug) s 19, 28–30.
Om tolkningen av SD:s verk.

- 2102 Det jordiska helvetet räcker. [Enkätsvar under samlingsrubriken:] Tror ni på helvetet?
Året runt 1947:27 (18 sept) s 5.
 Övriga i enkäten: Erik Arbin, Axel Beckman, Delsbostintan [Ida Gowell-Blumenthal], Karl Gerhard, G Henriksson, Sven Lidman, Moa Martinson, Einar Rimmerfors, Alma Söderhjelm, Joel Sörenson och R Wehner.
- 2103 Stig Dagerman studerar parisliv i trasiga byxor. [Intervju. Osign.]
Ny Tid 1.11.47 s 1, 16.
 I Göteborg på väg mot Frankrike.
- 2104 Veckans uppriktiga bekännelse. [Intervju. Osign.]
Husmodern 1947:44 (2 nov) s 23.
 Ett antal korta svar på korta frågor.
- 2105 Stockholmsglimtar. [Intervju. Sign:] Kopparberg.
Borlänge T 8.11.47 s 6.
 Inför Frankrike-resa.
- 2106 [Intervjuuttalande i artikel sign] Erik Johansson [och rubr:] Författarens jul.
Frihet 1947:25–26 (5 dec) s 24.
 Om ett försök att sälja "Anti-Barr" till jul.
 Övriga intervjuade: Ivar Ahlstedt, Erik Asklund, Jan Fridérgård, Helmer Grundström, Emil Hagström, Moa Martinson, Arnold Rörling och Fritz Stenlund.

1948

- 2107 [Intervjuuttalande i artikel sign] Ohn [och rubr:] Annu hopp om Hollywood, Italien har visat vägen.
DN 24.5.48 s 1, 26.
 Om situationen för filmen – utomlands och i Sverige.
 Övriga intervjuade: Hasse Ekman, Rune Lindström, Bertil Malmberg och Lorentz Marmstedt.

- 2108 Lilla intervjun. [Osign.]
Arbt 28.5.48 s 6.
 Inför premiären på Streber.
- 2109 Streber skrevs under resa genom fem länder. [Intervju. Sign:] H B-hm.
KvP 30.5.48 s 8.
 Inför premiären på Streber.
- 2110 Kort intervju med Stig Dagerman. [Osign.]
Expr 2.6.48 s 9.
 Efter premiären på Streber.
- 2111 [Intervjuuttalande i artikel sign] Gran [och rubr:] Författaren som sportjournalist: Brottning nr 1 för Frans G.
Expr 6.6.48 s 17.
 Om ni vore sportjournalist, vad skulle ni vilja skriva om?
 Övriga intervjuade: Frans G Bengtsson, Lars Englund, Kar de Mumma [Erik Zetterström], Marika Stiernstedt, Alma Söderhjelm och Stieg Treanter.
- 2112 26 år og seks bøker. Stig Dagerman om litteratur og politikk.
 [Intervju. Osign.]
Morgenbladet [Oslo] 12.10.48.
 I Oslo för föredrag om teater.
- 2113 Stig Dagerman i Oslo. Han arbeider nu på et skuespill om ungdommens møte med de voksnes verden. [Intervju. Osign.]
Aftenposten 12.10.48 (kvällsuppl.).
 I Oslo för föredrag om teater.
- 2114 [Intervjuuttalande i artikel sign] Ingvar Carlson [och rubr:] Svenska författare ger betyg åt sina egna och andras verk.
Expr 19.10.48 s 7.
 Övriga intervjuade: Bo Bergman, Artur Lundkvist och Anders Österling.

2115 Sagan om julgranen. [En av sex beställda artiklar om julens symboler under samlingsrubriken:] De kommer med julen.
Idun 1948:50–51 (julen) s 52.

Övriga artikelförfattare: Hans Botwid, Anders Frostenson, Gurli Hertzman-Ericson, Astrid Lindgren och Maria Wine.

2116 [Intervjuuttalande under samlingsrubriken:] Vilken julklapp ger ni till vem?

Femina 1948:52 (26 dec) s 8.

Övriga intervjuade: Monika Brilioth, Olle Carle och Anne-Marie Ehrenkrona.

1949

2117 [Enkätsvar under samlingsrubriken:] Hur de mötte Strindberg.
All världens berättare 1949:1 (jan) s 3–4.

"Min tacksamhetsskuld är stor: Strindberg var den förste diktare som betydde något för mig. Med betydde menar jag att han hjälpte mig att vara mig själv i ett ögonblick då alla andra och allt annat ville att jag skulle vara annorlunda. Det var under gymnasisttiden, denna tid av andligt martyrium och andlig extas, vildsint hävdelsebegär, brutal viljeknäckning och djupaste ensamhet. Man famlar efter en uppgift men hittar ingen, man trevar efter en mening men ännu är man blind som en nyfödd kattunge. Man känner sig definitivt utanför och gör trotsigt allt för att bli det ännu mera.

I den situationen kom Strindberg mig till hjälp, gav mig ett lösenord som plötsligt och oförmodat gav mig tillträde till en ny verklighet, stor, fri och vacker. (— — —)

Den Strindberg jag älskade var ynglingen Strindberg, den ensamma, smalaxlade, frysande, han som under livets vinternätter kunde värmä sin händer vid hoppet om att en gång få tända en jätteeldsvåda av allt kallt, grått, murret, trist och smutsigt. Denne yngling förstod jag och älskade jag som bara en yngling kan förstå och älska en annan yngling."

Övriga i enkäten: Jan Fridegård, Herbert Grevenius, Gustav Hedenvind-Eriksson och Eyyvind Johnson.

2118 "Svensk teater har inget att lära av fransk scen." [Intervju med:] Bengt Ekerot och SD. [Osigin.]

DN 16.2.49 s 11.

Efter Frankrike-resa.

2119 [Enkätsvar under samlingsrubriken:] Mondialismen. I största korthet.

Prisma 1949:2 s 16.

Av författaren läst i radio 25.3.49.

Omtr i Vårt behov av tröst, 1955, under rubriken Enkätsvar om världsmedborgarrörelsen.

Övriga i enkäten: Stina Aronson, Tage Aurell, Ragnar Bengtsson, Stig Carlson, Johannes Edfelt, Gunnar Ekelöf, Lars Forssell, Folke Fridell, Gustav Hedenvind-Eriksson, Elly Jannes, Erik Lindegren, Harry Martinson, Åke Nordin, Gösta Oswald, Ralf Parland, Ragnar Thoursie och Karl Vennberg.

2120 Sprinterlopp till parnassen. [Intervjuporträtt. Sign:] Folke Himmelstrand.

SmåA 4.3.49 s 3.

"Han bekänner leende, att han skriver i iltempo: 'Stoffet tvingar sig på mig, och jag måste handla snabbt, om det skall bli något av det. Jag vill inte fila på meningarna, tar det för lång tid förlorar stilen sin friskhet och då är jag färdig med stoffet. Det måste ut fort, om jag inte skall tröttna på det.'

2121 Ointresserad av litteratur, vill helst resa, skriva lyrik. [Intervju. Sign:] Majolin.

Arb 9.3.49 s 1, 10.

Under repetitionerna på Ingen går fri.

2122 [Intervjuuttalande i artikel sign] Wbg [och rubr:] Lusten att chockera förlegad. Fula ord och svordomar barnsjukdom.

SDS 18.3.49 s 1, 9.

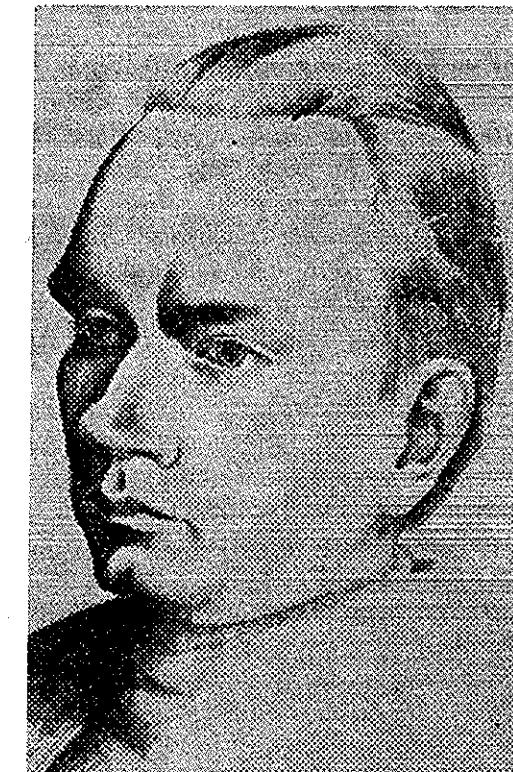
Om "det s k snusket i den moderna litteraturen".

Övriga intervjuade: Lars Ahlin, Hans Bergrahm, Dagmar Edqvist, Harry Martinson, Torsten Wennström och Anders Österling (17.3), Sivar Arnér, Gunnar Ekelöf och Jan Fridegård (18.3), Bengt Anderberg, Frans G Bengtsson och Karl Vennberg (19.3).

- 2123 Ny Dagerman: "Pingvinerna." [Intervju. Osign.]
AB 19.3.49 s 9.
Under repetitionerna på Ingen går fri.
- 2124 Ogsaa Digtningen præges i Dag af Udenrigspolitiken. [Intervjuporträtt. Sign:] En.
Nationaltidende [København] 14.4.49.
Efter premiären på Ingen går fri.
- 2125 [Intervjuuttalande i osign artikel rubr:] Piraten medelhavskryssar, Dagerman till Australien.
MT 5.6.49 s 1, 10.
Om semester- och höstboksplanner.
Övriga intervjuade: Bengt Anderberg, Sivar Arnér, Stina Aronson, Tage Aurell, Frans G Bengtsson, Pär Lagerkvist, Artur Lundkvist, Fritiof Nilsson Piraten och Maria Wine.
- 2126 Bonderoman och flyktingfilm Dagermans 3-månadersprogram.
[Intervju. Sign:] Boel.
MT 11.7.49 s 1, 2.
Efter Australien-resa.
- 2127 Dagerman hemma med bok och film. [Intervju. Sign:] Brod-jaga.
DN 11.7.49 s 1, 20.
Efter Australien-resa.
- 2128 Manus av Stig Dagerman om displaced persons. Internationellt känd filmman blir regissör. [Intervju. Osign.]
SvD 11.7.49 s 3-4.
Efter Australien-resa.

Våren 1952 förvandlades Qrolls nidsvisa till Dagermans dagsedel och försågs med en vinjett där ovanstående porträttmedaljong ingick.
Arbete 1952-54.
Tecknare: Olle Snismarck.

"Stig Dagerman har han tagit på kornet och fått med lite grann av den växande skulderbredden och det mer tunga i ansiktsuttrycket ... den åldrande fyrtitalisten med andra ord."
Victor Vinde från en konstutställning i Paris 1952.
DN 22.1.52.
Tecknare: Michael Aram.

- 2129 Dagerman skriver film, planerar bonderoman. [Intervju. Sign:] Bertil Gripenfors.

Arbn 23.7.49 s 1-2.

Om favoritförfattare, framtidsplaner m m.

- 2130 Dagerman skildrar upplandsbönder. Romanserie kommer, lyriskt "revydrama" ett nytt experiment. [Intervju. Sign:] Öte. *EnkP* 30.7.49 s 1, 3.

"Alltjämt anser han 'De dömdas ö' vara sitt bästa verk därfor att det var så hänsynslöst och konsekvent."

- 2131 [Enkätsvar under samlingsrubriken:] Får diktaren ha ett privatliv?

Röster i radio 1949:34 (21 aug) s 5.

Apropå ett radioprogram om litteraturhistoriker.

"Dikt är ingen privatsak utan en offentlig angelägenhet och en författare är en person vars liv är en allmänning. Alla hus han diktar står på en grund som är hans eget liv. Därför kan begreppet privatliv för honom inte bli annat än en absurditet. Att hålla privat betyder ju att hålla hemligt, isolera och spärra av, men diktens uppgift är den motsatta, nämligen att med sanning och lidelse oavbrutet öka kunskapen om människan. En författare betraktar inte sitt liv som sin privategendom utan som en viktig fyndplats för motiv, stämningar och idéer.

Så långt är kanske de flesta med – men inte längre. En vanlig uppfattning är att författaren bör ha monopol på att meddela kunskaper om sitt liv, i varje fall obehagliga, och att litteraturkunskapen inte bör fingra på läsen till hans eventuella hemligheter. Den uppfattningen finner jag besynnerligt inkonsekvent. Går ens livsverk ut på att hänsynslöst realisera sig själv i hopp om att därigenom kunna bidra till att vidga livsperspektivet för sig själv och andra bör man rimligtvis ingenting ha att invända mot att en gång själv bli brukad av andra i samma syfte."

Ovriga i enkäten: Ragnar Bengtsson, Jan Gehlin, Gustav Hedenqvist-Eriksson, Ragnar Thoursie, Fredrik Vetterlund och Maria Wine.

- 2132 [Intervjuuttalande i artikel sign] Pavane [och rubr:] Oförglömliga ögonblick.

Filmjournalen 1949:36 s 31, 42.

Vad har gjort mest inträck på bio?

Ovriga intervjuade: Lars-Erik Kjellgren, Artur Lundkvist, Rune Waldekrantz och Maria Wine.

- 2133 Ein Dichter wurde Deutschlands Freund. [Intervjuporträtt. Sign:] Egon Kötting.

Hamburger Echo 6.10.49.

Efter Hamburg-premiären på Den dödsdömde.

- 2134 Stig Dagerman till Helsingborg för sin pjäs. [Intervju. Osign.] *HbgP* 14.10.49 s 5.

Inför premiären på Upptäcktsresanden.

- 2135 Stig Dagerman. [Intervjuporträtt. Osign.]

Lübecker Freie Presse 15.10.49.

Apropå Hamburg-föreställningen av Den dödsdömde.

- 2136 Människan kontra blocken nästa pjäs av Dagerman. [Intervju. Sign:] Charles.

NorrK 30.11.49 s 5.

Om litterära strömningar, framtidsplaner m m.

- 2137 Nattförering med radiomusik för Dagermans 'Bröllopsbesvärs'. [Intervjuporträtt. Sign:] Urban Stenström.

SvD 6.12.49 s 3, 13.

Om arbetsvanor, favoritläsning m m.

- 2138 Schackmatt. [Intervju. Osign.]

ST 21.12.49 s 4.

Om närmaste framtidsplaner.

- 2139 Friheten, flykten, förräderiet. [Enkätsvar under samlingsrubriken:] 1900-talet har trots allt blivit individens århundrade.

ST 23.12.49 s 7.

Inför halvsekelskiftet.

"Vad jag hoppas på? En dikt som hänsynslöst kämpar för den i block- och massorganisationer inspärrade människans tre oförytterliga rättigheter: friheten, flykten och förräderiet. Jag menar friheten att slippa valet mellan förintelse och utplåning, jag menar flykten från det blivande slagfält där undergången förberedes, och förräderiet mot varje system som kriminaliseringar samvetet, rädslan och kärleken till nästan."

Ovriga i enkäten: Harald Adamsson, Erik Ahlsén, Gösta Bergman, Poul Bjerre, Stig Blomberg, Adolf Lichtenstein, Aug Lindberg, Fredrik Ljungström, Sven Markelius, Ture Nerman, Gösta Strandell och Lisa Svanberg.

2140 [Enkätsvar under rubriken:] Halvseklets bästa.

DN 24.12.49 s 8.

Vilken gestalt under de gångna femtio åren har betytt mest för mänskligheten och för er själv?

"Gandhi anser jag vara halvseklets stora gestalt, bl a därför att han visat hur den tredje ständpunkten kan genomföras, frihetsvägen ur maktkampen mellan öst och väst.

För mig personligen har Albert Jensen, syndikalistkämpen och redaktören, betytt mest. När jag började tänka – det var väl i mitten av tonåren – gav han mig de avgörande motiveringarna och den riktiga utvecklingen av tankegångarna. Jag är honom stort tack skyldig."

1950

2141 Kärlek utan fula ord. [Intervju. Sign:] Kerstin Anér.

Damernas värld 1950:3 (19 jan) s 16–17, 37.

Mest om Bröllopsbesvär.

2142 Människans öde avgörs överallt och alltid. [Enkätsvar under samlingsrubriken:] Tror vi på människan?

Vi 1950:3 (21 jan) s 3–4.

Kring arvsyndsbegreppet.

Omtr i Vårt behov av tröst, 1955.

Ovriga i enkäten: Alf Ahlberg, Erik Hjalmar Linder, Harry Martinson, Ture Nerman och Amelie Posse.

2143 Vaktombyte på sjätte sidan. Nirje går, Dagerman kommer.

[Omsesidig intervju:] Bengt Nirje – SD.

Arbn 7.2.50 s 1, 6–7.

Skämtsamt.

2144 [Intervjuuttalande i artikel sign:] Ohn [och rubr:] Hundbok av Dagerman. Moa blir biografisk.

DN 31.5.50 s 1, 30.

Om sommar- och arbetsplaner.

Ovriga intervjuade: Lars Ahlin, Sivar Arnér, Stina Aronson, Werner Aspenström, Irja Browallius, Jan Fridegård, Artur Lundkvist, Harry Martinson och Moa Martinson.

2145 Stig Dagerman hemma från sommar i Tyrol. [Intervju. Sign:] Gripen.

Arbn 7.10.50 s 6.

Om reseupplevelser, framtidsplaner.

2146 Blev den svenska folksjälen våldtagen? [Intervju. Sign:] Gunnar Västberg.

Expr 12.11.50 s 1, 11.

Apropå SD:s kungasorgsartikel i *Arbn* 4.11.50.

2147 Hos Stig Dagerman. [Intervju. Osign.]

Röster i radio 1950:49 (3 dec) s 6–7.

Sex bilder (porträtt av SD) med bildtexter: uttalanden om författande, politik m m.

2148 [Enkätsvar under samlingsrubriken:] Inför det nya året.

Arbn 30.12.50 s 6.

Kultursidans medarbetare uttalar sig.

"Strängt taget är kanske det enda vissa det, att det under det år som gått blev ännu svårare att vara mänsklig och att svårigheterna under det år som kommer inte blir mindre. Utsikten hopplöshet slår oss med fruktan och fruktan gör oss till egoister, stumma, döva och blinda för allt utom vägen till skyddsrummet.

Skulle vi alltså ägna våra krafter åt ett allmänt skyddsrum byggande i insikt om att det enda som är värt att rädda är livet till varje pris, även om detta liv inte skulle skilja sig från råttans? Frestelsen finns där, men någon kan till sin tröst finna att det i varje fall ännu existerar ett motstånd mot dödens frestelse, nämligen konstens trots. Det är alltid av trots som den väsentliga konsten skapas. Den som räddar mänsklig åt livet. I tider när hoppet tycks segla upp över horisonten trotsar konsten den död som ligger i drömmen om evig lycka. I tider av förtvivlan trotsar konsten hopplöshets död genom att ensam våga hävda mänskans rätt att stå fri gentemot sin fruktan. Man kan gärna tänka på Isaac Grünewald som under judeförföljelsernas kulmination utmanade tidens bödlar genom att bygga sin stora ateljé. Eller på den lilla trösterika engelska vitsen, framsprungen ur en fruktansvärd situation under senaste kriget: Vårt läge är hopplöst men inte förtvivlat.

Min enda nyårsönskan är: Måtte konstens trots bestå."

Ovriga kulturmedarbetare: Lasse Bergström, Eva Berlin, Emmy Melin, Göran Palm och Örjan Wallqvist.

1951

- 2149 Om älven och havet. [Intervjuporträtt. Sign:] Hasse Enström.
Vi 1951:17 (27 april) s 7, 15.
Om skolpojksåren m m.

1952

- 2150 Fröken Julie på ski i Telemark. Stig Dagerman i gang med hørespill for NRK. [Intervju med:] Anita Björk och SD. [Sign:] E a.
Dagbladet [Oslo] 9.2.52.
Om arbetet på Den yttersta dagen.
- 2151 Författarsommar: Dagerman till Hollywood. [Intervju med:] Anita Björk och SD. [Sign:] Malice.
DN 19.7.52 s 1, 10.
Inför resa till USA, om arbetsplaner.
- 2152 Anita Björk och Dagerman har flugit till Hollywood. [Intervju med:] Anita Björk och SD. [Osigin.]
LundsD 25.7.52 s 5.
Om rese- och arbetsplaner.
- 2153 Söt Anita åter från USA. [Intervju med:] Anita Björk och SD.
[Osigin.]
DN 18.8.52 s 5.
Om reseupplevelser, framtidsplaner.
- 2154 USA skakade Anita. [Intervju med:] Anita Björk och SD.
[Osigin.]
MT 18.8.52 s 1, 4.
Om reseupplevelser, framtidsplaner.
- 2155 Radiodramat var scenpjäs. [Intervju. Osigin.]
GHT 8.10.52 s 1, 16.
Inför scenpremiären på Den yttersta dagen.
- 2156 Neutral Gloom. [Intervju. Osigin.]
The Observer [London] 19.10.52.
Om svenskarnas kynne m m.

1953

- 2157 Det viktigaste är vad man gör med sitt liv. [Intervju med:] Anita Björk och SD. [Sign:] Kerstin Zetterberg.

Damernas värld 1953:2 (15 jan) s 12–13, 29.
Om läsning m m.

- 2158 Varför måste barn lyda? [Enkätsvar under samlingsrubriken:] Ett barn undrar.

Idun 1953:17 (27 april) s 22.

Omr i Föräldrabesvär, 1965.

Övriga i enkäten: Ingeborg Erixson, Ulla Lidman-Frostenson, Nils Linnman och Marika Stiernstedt.

- 2159 Vi behöver varann. [Intervju med:] Anita Björk och SD. [Sign:] Birgitta Lilliehök.

Damernas värld 1953:25 (25 juni) s 36–37, 10–11.
SD om varför han skriver m m.

1954

- 2160 [Intervjuuttalande i osign artikel rubr:] Dramatiker vill ej gå i skola. Svenska författare önskar sig en scen.

DN 13.6.54 s 14.

Kring ett förslag om inrättande av dramatikerskola.

Övriga intervjuade: [Karl] Ragnar Gierow, Bertil Schütt och Axel Strindberg.

VI. Inspelningar

1949

- 2161 (Ur) Bränt barn: Förspelet till en dröm. [Uppläsning, ljudband.] I Sveriges radios arkiv.

Sändes första gången 24.1.49.

På grammofonskiva 1970 (se nedan).

Texten: kap 3 i Bränt barn, 1948.

- 2162 Om världsmedborgarskap. [Uppläsning, ljudband.] I Sveriges radios arkiv.

Sändes första gången 25.3.49 i Mitt namn är människa. Ett program om världsmedborgaren.

Texten: tr i Prisma 1949:2 under rubriken Mondialismen. I största korthet.

1950

- 2163 Birgitta svit. [Uppläsning, ljudband.] I Sveriges radios arkiv.

Sändes första gången 30.1.50 i programmet Nattövning.

På grammofonskiva 1970 (se nedan).

Texten: tr i Prisma 1950:1, omtr i Vårt behov av tröst, 1955.

- 2164 Debattinlägg om monarki-republik. [Ljudband.] I Sveriges radios arkiv.

Sändes första gången 16.12.50 i programmet Tidsspegel. Övriga debattörer: Stig Ahlgren, Ernst Michanek och Herbert Tingsten.

1952

- 2165 Inledning till radiopjäsen Den yttersta dagen. [Ljudband.]
I Sveriges radios arkiv.
Sändes första gången 7.5.52.
På grammofonskiva 1970 (se nedan).
Texten: tr i Röster i radio 1952:39 under rubriken Den yttersta dagen.
- 2166 Att döda ett barn. [Uppläsning, ljudband.]
I Sveriges radios arkiv.
Sändes första gången 2.11.52.
På grammofonskiva 1970 (se nedan).
Texten: tr i Hallands Nyheter 30.4.48, omtr i Vårt behov av tröst, 1955.

1953

- 2167 Två i Klara. [Uppläsning, ljudband.]
I Sveriges radios arkiv.
Sändes första gången 8.5.53 i programmet Ett dygn i Stockholm. Tolv författare tolkar syner och stämningar.
Texten: tr i Bonniers litterära magasin 1953:6, omtr i Vårt behov av tröst, 1955.
- 2168 Dagsedlar publicerade i Dagstidningen Arbetaren 1953. [Uppläsning, ljudband.]
I Sveriges radios arkiv.
Sändes första gången i november 1953 i programmet Lör-dagskväll.
Texterna: tr i Dagstidningen Arbetaren 9.4, 10.4, 8.5 och 19.5.53, tre av dem omtr i Dagsedlar, 1954.

1954

- 2169 Överraskningen. [Uppläsning, ljudband.]
I Sveriges radios arkiv.

Sändes första gången 28.2.54.

På grammofonskiva 1970 (se nedan).

Texten: tr i All världens berättare, julnumret 1948, omtr i Vårt behov av tröst, 1955.

- 2170 En dag om året ("dagsedel"). [Uppläsning, ljudband.]
I Sveriges radios arkiv.

Sändes första gången 24.10.54 i programmet Kvar i sängen.
På grammofonskiva 1970 (se nedan).

Texten: tr i Dagstidningen Arbetaren 23.2.54, omtr i Dagsedlar, 1954.

1970

- 2171 Stig Dagerman läser egna verk. [Talskiva.]
Sveriges radio, Stockholm 1970.
30 cm. 2 s. 33 1/3 varv. Pris 16: 65.
Innehåll:
1. Inledning till radiopjäsen Den yttersta dagen.
2. Förspel till en dröm (ur Bränt barn).
3. En dag om året ("dagsedel").
4. Att döda ett barn.
5. Överraskningen.
6. Birgitta svit.

PERSONREGISTER

Siffror anger nummer i bibliografin.

Personnamn i förord och bildtexter har ej registrerats, ej heller namn på filmers regissörer.

Abell, Kj 683
 Adamsson, H 2139
 Adlerberth, R 20, 26
 Adolfsson, G 3, 42
 Ahlberg, A 2142
 Ahlberg, F 2084
 Ahlberg, H 2082
 Ahlenius, H 11
 Ahlgren, S 1, 2, 3, 7, 2164
 Ahlin L 64, 2076, 2079, 2083, 2084, 2097, Aymé, M 699
     2122, 2144
 Ahlnér, G 447
 Ahlsén, E 2139
 Ahlstedt, I 1, 2106
 Akelson, A 5
 Alejchem, S 209
 Alexander, H 19
 Alker, E 3
 Almgren, E 283
 Almquist, C J L 709
 Almqvist, S 2072, 2080
 Andée, R 2, 4, 7, 11, 28
 Anderberg, B 139, 2122, 2125
 Andersen-Nexö, M 390
 Anderson, K-G 4, 7
 Andersson, C A 577
 Andersson, E 7, 11
 Andersson, G 2
 Andersson, H 1, 4
 Andersson, Ivar-se-Ivre, Ivar
 Andersson, K 2, 3, 4
 Andersson, L 26
 Andrén, G 28
 Andrén, S 28
 Anér, K 2141
 Arbin, E 2102

Armada Abella, J 37
 Arnér, S 64, 2083, 2122,
     2123, 2144
 Aronson, S 2119, 2125, 2144
 Arvidsson, I 686
 Asklund, E 2106
 Aspenström, W 2, 24, 26, 273,
     626, 2076, 2083, 2085, 2144
 Aurell, T 2085, 2119, 2125
 Backlund, F 31
 Balgård, G 42
 Balgård, M 11, 24, 26, 28
 Barck, P O 2, 3
 Beckman A 2102
 Beijbom, A 26
 Beijer, H 187
 Benedictsson, V 670
 Bengtson, A 7
 Bengtsson, E 1
 Bengtsson, F G 2076, 2079, 2085, 2100,
     2111, 2122, 2125
 Bengtsson, R 2119, 2131
 Bergengren, K 2080
 Berggren, K 28
 Bergh, H 1
 Bergkvist, S O 28
 Bergman, Å G 24, 26, 28
 Bergman, B 2114
 Bergman, G 2139
 Bergman, Hj 293
 Bergman, I 293, 672
 Bergmann, S A 32
 Bergrahm, H 7, 11, 24, 28, 2122
 Bergstrand, A 9
 Bergström C O 2, 4, 7, 11, 24, 26

Bergström, F 3
 Bergström, K 6
 Bergström, L 24, 55, 62, 2148
 Bergström, S 104
 Bergvall, E 578
 Berlin, E 2148
 Berling, E 3, 4, 6, 7, 9, 11
 Berner, R 372
 Bernholm, B 2095
 Bernholm, J 24
 Bernlef, J 44, 53
 Beronius, B-M 7
 Besekow, S 710
 Beskow, G 2076
 Beyer, N 2080
 Bienek, H 49, 58
 Birch—Iensen, Ch 567
 Bjerre, P 2139
 Bjurström, C G 36, 57
 Björck, S 4, 7, 11
 Björild, S 28
 Björk, A 2150, 2151, 2152,
     2153, 2154, 2157, 2159
 Björk, K 1, 3
 Björklund, I 2085
 Björkman, M 227
 Blair, A 17, 32
 Blasco, A 43
 Blix, H 9
 Blomberg, E 2085
 Blomberg, S 2139
 Blomgren, B 689
 Blomqvist, E 26
 Boëthius, C G 7
 Bohman, Y 24
 Bolinder, G 181
 Bonin, T von 46
 Borggård, A 2, 7
 Botwid, H 267, 2097, 2115
 Brand V 174
 Brandell, G 28
 Branner, P-A 663, 668, 713
 Brecht, B 672, 692
 Bremberg, S 3
 Brenner, Arvid se Heerberger, Helge
 Brevinge, V 28
 Brilioth, M 2072, 2080, 2116
 Bringmark, G 2
 Browallius, I 284, 2144
 Brown, W 363
 Brunius, T 2
 Bråland, A 7, 26
 Büchner, G 706
 Camus, A 2094
 Carle, O 2116
 Carlid, G 3, 4, 6, 7
 Carlson, I 2114
 Carlson S 1, 2, 4, 7, 11, 26,
     671, 2071, 2083, 2119
 Carlsten, R 682, 698
 Carpelan, B 28
 Cedergren, A 4
 Cederoth, S 26
 Christofferson, B 28
 Copeau, J 682
 Coville, H 57
 Coward, N 696
 Cramér, C 6
 Croué, J 682
 Dagerman, A 2071
 Dahlkvist, H 1
 Dallman, G 7
 Demer, B 369
 Dhejne, H 7, 2081
 Dhejne, N 7
 Dickson, W 2, 3, 4, 7, 11
 Dyfverman, H 688
 Edelberg, G 3, 4, 7, 9
 Edfelt, J 2119
 Edgren, N 2072
 Edlund M 376, 576, 2082
 Edmonds, W D 188
 Edqvist, D 697, 2122
 Edström, M 28
 Ehnmark, A 24, 26
 Ehnmark, Elof 2, 4, 7, 11, 28
 Ehnmark, Erland 3
 Ehrenkrona, A-M 2116
 Ekelöf, G 2097, 2119, 2122
 Ekerot, B 371, 2118
 Eklann, T 2072, 2080
 Eklund, B 24, 28
 Eklund, E 658, 683
 Ekman, H 712, 2107

Ekman, R 24
Ekner, R 26
Elgström, A L 2099
Eliasson, K-O 24, 26
Enckell, K 4
Enckell, O 11
Englund, L 3, 2111
Enström, H 2149
Eriks, G R 64, 104, 2071, 2076, 2082, 2083
Erixson, I 2158
Escolar Bareño, L 37
Esser, A 28
Estes, H 224
Eurenius, W 7
Fagerström, A 2, 4, 11
Falk, G 2, 4, 28
Farson, N 262
Fast, H 583
Faulkner, W 453, 602, 2077
Ferlin, N 125, 392
Ferrars, E 229
Feydeau, G 656
Forester, C S 173
Forsberg, A 4
Forsberg, T 286
ForSELL, E 7
Forssell, L 2119
Forssell, S 180
Franco, F 677, 1234
Fredén, G 2, 24
Fredriksson, Å 7
Friberg, M 502
Fridégård, J 492, 628, 2106, 2117, 2122, 2144
Fridell, F 628, 680, 2084, 2119
Frostenson, A 2115
Fröding, G 125
Fröjer, L 24
Funkquist, G 691
Gandhi, M 2140
Garpe, G 7
Gary, R 601
Gauffin, J 73
Gawell-Blumenthal, I 2102
Gehlin, J 2131
Geijer, E G 125

Genell, L 4
Gentele, G 677, 684
Gentsch, G 71
Gerhard, K 2102
Gerhard, P 690, 696, 700, 703, 711
Gierow, K R 2, 4, 2160
Gilbert, C S 713
Gillby, J 4
Gogol, N 698
Goland, E 1, 2, 4, 7
Gollancz, V 625
Gontjarov, I 495
Gorbatov, B 375
Grafström, L 1, 3
Granberg, H 3
Granlid, H 64
Grave, E 2076
Green, F L 615
Greene, G 704
Grevenius, H 3, 688, 2117
Gripenfors, B 2129
Grundström, H 2106
Grünewald, I 2148
Gråttopp, H 176
Gummerus, E R 24, 26, 28
Gunnarson, G 2, 4, 6, 28, 2075
Gunnarson, K 261
Gunnarsson, R 26
Gunvall, P 2072
Gyllenhak, C-F 1, 11
Göthberg, L 1, 2083
Hagström, E 2106
Hallberg, A 11
Hammenhög, W 2081
Hanson, S J 2080
Hansson, N H 7
Hansson, P-O 3
Harrie, I 1, 2, 7, 11, 24, 26
Hasselberg, G 2, 7
Hedberg, Olle 261, 2081
Hedberg, Oscar 6, 7
Hedenvind/Eriksson, G 337, 338, 421, 628, 2097, 2117, 2119, 2131
Hedin, S 492
Heerberger, H 2076, 2097
Hegedo, H G 54, 65
Heine, T T 554

Helén, A 24
Helin, P 2
Hellberg, H-E 28
Hellgren, F 271
Hellsing, L 104
Hellström, G 658, 2079
Helman, A 204
Hemingway, E 173
Henriksson, G 2102
Hentzel, R 705
Hertzman-Ericson, G 2115
Heyer, G 229
Heyman, V 1, 2, 3, 4, 7, 28, 2071
Himmelstrand, F 2120
Hirdman, G 628
Hjertén, H 6, 7, 9
Hjorth, D 24, 26, 28
Hodell, Å 715
Holmberg, O 2, 4
Holmqvist, B 2, 3, 4, 7, 24, 26, 28
Holmström, R 341
Hunter, N C 691
Husson, A 710
Hutchinson, R C 556
Hällen, R 24
Höijer, B-E 671
Hökerberg, E 28
Idestam-Almquist, B 2080
Innes, H 189
Ivre, I 1, 2, 7, 9, 11
Jacobson, H 572
Jacobsson, N 195
Jaensson, K 3
Jannes, E 554, 2119
Jensen, A 633, 2140
Johansson, E 2106
Johansson, G 3
Johansson, J O 407
Johansson, Å 28
Johnson, E 538, 2077, 2085, 2117
Johnson, N 4, 7, 11, 28
Jonason, O 104, 2076
Jones, L 19
Jonnergård, G 4
Jonsson, C 6
Jonsson, E 2074
Jonsson, T 7

Jurkunas-Scheynius, I 2070
Juster, K 3
Jändel, B 2, 26
Järbe, B 3, 4
Järel, S 126
Jönsson, G 11
Kafka, F 573, 2077
Karlfeldt, E A 125
Karling, K 4
Karl-Oskarsson, O 263
Karlzén, J 4, 7
Katz, M 2080
Kihlman, B 7
Kirstinä, V 67
Kivimaa, A 16
Kjellgren, J 181
Kjellgren, L-E 2132
Kjellman, J 2
Knott, F 712
Koestler, A 685
Koji, N 21
Kollwitz, K 96
Kreuger, T 365
Krusenstjerna, A von 125
Kruuse, A 13, 15, 61
Kötting, E 2133
Lagercrantz, O 7, 24, 26, 28, 159
Lagerkvist, B 706
Lagerkvist, P 715, 2125
Lagerlöf, S 125
Landin, B-O 24
Landqvist, O 493
Landström, B 371
Lang, Maria se Lange, Dagmar
Lange, D 139
Larsson, A 3
Larsson, M 547
Larsson S 715
Leiser, E 3, 4, 7, 11, 24, 28
Lichtenstein, A 2139
Lidman, C 1
Lidman, S 2102
Lidman-Frostenson, U 2158
Liffner, A 1, 2, 2071
Liljedahl, E 2080
Lilliehöök, B 2159
Lind, A 4, 226, 628

Lindberg, A 2139
 Lindberger, A 3
 Lindberger, Ø 1, 2, 7
 Lindeberg, G 24
 Lindegren, E 1, 2, 671, 2075, 2076,
     2077, 2081, 2119
 Linder, E Hj 2100, 2142
 Lindgren, A 2115
 Lindner, S 4
 Lindqvist, S 2070
 Lindström, A 1, 2, 4, 7, 11
 Lindström, R 2107
 Linnman, N 2158
 Lisboa, I 33
 Ljungberg, H 2
 Ljungström, F 2139
 Lobraten, G 2079
 Loewe, W 24, 28
 Lo-Johansson, I 538, 628, 2081
 Lorca, F G 677
 Lund, J 3
 Lundholm, M 673
 Lundkvist, A 1, 2, 4, 2084, 2114, 2125,
     2132, 2144
 Lundquist, B 142
 Lång, C-O 24, 26, 28
 Långbacka, R 28
 Lånsberg, Ø 563
 Lönnefalk, T 3
 Madsen, K B 566
 Malmberg, B 715, 2107
 Malmström, E H 2070
 Maltz, A 594
 Markelius, S 2139
 Marmstedt, L 2107
 Martinson, H 2100, 2119, 2122,
     2142, 2144
 Martinson, M 341, 431, 492, 2085,
     2097, 2099, 2102, 2106, 2144
 Matthijs, H P 554
 Mauricio, D 341
 Melander, M 28
 Melin, E 2148
 Mellvig, B 702
 Meyer-Lüne, I 39, 49, 58, 71
 Michanek, E 2164
 Michanek, G 11

Miller, H 636
 Moberg, Olle 7, 11
 Moberg, Ove 6
 Moberg, V 173, 492, 2097
 Molander, O 670, 704
 Myrdal, A 697
 Mytinger, C 277
 Mårtensson, S 11, 24, 26
 Möhlenbrock, S 28
 Neander, E 2097
 Nerman, T 185, 417, 580, 2096, 2139,
     2142
 Nilsson, O 7
 Nilsson Piraten, F 2097, 2125
 Nilsson-Tannér, P 28
 Nidje, B 11, 2088, 2143
 Nordberg, C-E 2, 7
 Nordh, B 202
 Nordin, Å 2119
 Nordström-Bonnier, T 3
 Norlander, E 366
 Norlén, S 2079
 Nystedt, K E 2
 Nässström, G 2077
 Olin, S 2074
 Olsson, A 554
 Olsson, G 3
 Olsson, L 28
 Oswald, G 2076, 2119
 Palm, G 2148
 Palm, M R 4
 Palmaer-Waldén, M 2081
 Palmér, P 186
 Palmlund, E 26, 28
 Palmquist, G 2074
 Parland, R 2119
 Pauli, I 223
 Pergament, I 39, 49, 58, 71
 Persson, E 28
 Persson, K 1, 2, 3, 4, 7, 11, 24, 28
 Persson, P E 28
 Pettersson, G 28, 576, 2071, 2079
 Pihl, C 2079
 Pollak, M 656, 687, 699
 Posse, A 2142
 Prim, R 1
 Prytz, C F 12

Ragneborn, A 694
 Ravel, A 50
 Reiss-Andersen, G 404
 Remarque, E M 173
 Reumert, P 667
 Rimmerfors, E 2102
 Rinman, S 24, 28
 Rogberg, M 1
 Rosell, E 28
 Roussin, A 663, 703
 Rundquist, P E 6, 7, 687
 Runquist, Å 7, 24, 26, 28
 Rück, F 3
 Rydén, P 24
 Rying, M 4
 Rystedt, T 28
 Rådström, K J 177
 Rörling, A 2106
 Rössel, J 4, 7, 11
 Salacrou, A 700
 Samuelsson, S 255
 Sandberg, T 538
 Sandblad, H 26
 Sandell, O 24, 26, 28
 Sandgren, G 2100
 Sansom, W 614
 Sartre, J-P 2094
 Saxon, L 7
 Schelin, C 2096
 Schnitzler, A 689
 Schultz, K 662
 Schütt, B 2160
 Segerstedt, T 697
 Selander, S 9, 11, 24
 Setterwall-Ångström, A 391
 Shakespeare, W 684
 Shaw, B 711
 Sinclair, U 173, 586
 Siwertz, S 266, 2100
 Sjöberg, A 678
 Sjödin, S 671, 2083
 Sjölund, G 24, 26
 Sjöstrand, Ø 4, 7, 715
 Skillius, E 28
 Smith, L 574, 602
 Spewack, S 702
 Spong, B 2085

Stangerup, H 14
 Stark, H 415
 Stechert, K 3
 Stefansson, S 2074
 Steinbeck, J 631
 Stenlund, F 2106
 Stenström, U 2137
 Stern, L 2099
 Stiernstedt, J 4
 Stiernstedt, M 139, 225, 492, 2097,
     2111, 2158
 Stigsjöö, S 2101
 Stolpe, S 1, 7, 24, 26, 28
 Storm-Petersen, R 389
 Strand, S G 3
 Strandell, G 2139
 Strange, I 56
 Strindberg, August 125, 678, 2117
 Strindberg, Axel 2, 671, 2160
 Ströhm, B 4
 Ström, F 538
 Strömborg, M 2077
 Suárez de Deza, E 694
 Suber, M 538
 Sundgren, N 28
 Sundgren, N P 24, 26, 28
 Svanberg, A 26
 Svanberg, L 2139
 Svanberg, V 11
 Svedner, P O 28
 Svensson, G 4
 Svensson, T 4
 Swansson, H 386
 Swansson, S 3
 Sverkman, E 28
 Söderberg, T 335
 Söderhjelm, A 2102, 2111
 Söderhjelm, H 2, 4, 7, 11, 24
 Söderlind, S 24, 26, 28
 Söderlund, G 24, 28
 Sörenson, J 2102
 Tannerhagen, T 28
 Tegnér, E 125
 Tegnér, T 2080
 Terning, P 7, 9
 Thiessen, S 26
 Thoursie, R 2119, 2131

- Thunberg, O 709
Tidblad, I 684
Tigerstedt, E N 7
Tingsten, H 3, 2164
Tjechov, A 656
Tomson, B 11
Tranaeus, J 7
Trankell, A 562
Treter, S 2111
Tunving, L H 7, 28
Törnfeldt, E 7
Ustinov, P 690
Vajda, E 713
Valberg, B 2074
Vendelfelt, E 3, 11
Vennberg, K 1, 571, 671, 715, 2071,
2076, 2119, 2122
Vesaas, T 42
Vetterlund, F 2131
Viksten, A 272, 383
Vingedal, S E 411
Vohryzek, J 47, 63
Västberg, G 2146
Wadin-[Persson-]Qvarnström, B 2, 7, 11
Wahlberg, B 380, 2070
Wahlund, P E 4
Wahlund, S 697
Waldekrantz, R 2132
Walford, N 35, 40
Wallén, C Ch 2074
Wallqvist, O 26, 28, 55, 62, 2148
Ward, M J 620
Warmland, K 28
Wehlin, N 270, 554
Wehner, R 2102
- Weiss, P 8
Wennerström, E 7
Wennström, T 2122
Westholm, C A 28
Weston, Ch 559
Wickman, B 7
Wickman, K 671
Widegren, G 206
Widehag, B 2
Wieland, A 291
Wieselgren, O 9
Wikberg, P 538
Wikström, J-E 28
Wine, M 2115, 2125, 2131,
2132
Wissén, S 24, 26
Wistrand, C 28
Wizelius, I 1
Wodehouse, P G 579
Wright, R 602
Zennström, P-O 2
Zetterberg, K 2157
Zetterholm, T 2, 2076
Zetterström, E 2111
Zuñiga, J E 37
Åkerhielm, G 10
Åkerhielm, H 547, 2081, 2094
Ångström, A H 11
Angkvist, O 2074
Ortegren, L-E 11
Öster, K B 2074
Österberg, A 275
Österling, A 2114, 2122
Östling, S 42
Östman, K 383